

DODATAK: Papinska komisija za sredstva
društvenog priopćivanja.....38
Papinsko vijeće za sredstva društvenog
društvenog priopćivanja.....39

SLUŽBENI VJESNIK - MOSTARSKO-DUVANJSKE I

TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPIJE - Mostar

Izdaje povremeno: Biskupski ordinarijat u Mostaru za
isključivu upotrebu svećenstva navedenih
biskupija

Odgovorni urednik: Mons. Pavao ŽANIĆ, biskup
Šetalište JNA 18 79000 MOSTAR

Umnoženo vlastitim strojem!

UZ 40-GODIŠNJICU BISKUPSKOG IMENOVANJA DR PETRA Č U L E

15.IV.1942. - 15.IV.1982.

Prije dvije godine proslavili smo jedan dosta rijedak jubilej: 60-godišnjicu misništva našeg tadašnjeg ordinarija dr Petra Čule, a evo ovih dana ćemo slaviti /15. travnja 1982./ i 40-obljetnicu njegova biskupskog imenovanja.

Iako nadb. dr Petar Čule više ne upravlja Mostarsko-duvanjskom i trebinjskom biskupijom, jer je nakon posvete katedrale u Mostaru Sveta Stolica prihvatila njegovu već ranije izraženu želju i spremnost da pođe u mirovinu, ipak je na mjestu da se o ovoj njegovoj 40-godišnjici imenovanja za biskupa sjetimo njega, njegova rada i truda na ovom našem prostoru, a za dobro vjere i našega naroda.

Nadbiskup dr Petar Čule se rodio 18.II.1898. u Kruševu od oca Juriše i majke Jake r. Sarac. Oshovnu školu je završio u Ljutom Docu /1905-1909/, a gimnaziju u Travniku kod oo. Isusovaca /1909-1917/. Bogoslovne nauke učio je u bogosloviji u Sarajevu /1917-1920/ i 20. lipnja 1920. zaređen je za svećenika. Iz Mlade Mise studira jednu godinu u Louvainu /1920-1921/, a zatim u Innsbrucku /1921-1923/, gdje postiže doktorat iz teologije. Nakon povratka u domovinu imenovan je prefektom u Napretkovu konviktu /1923-1929/, a predavao je na gimnaziji u Mostaru vjeronauk i filozofiju. Arhivarom u Ordinarijatu imenovan je 1926., a konzultorom je postao 1934. Od 1931-1941. bio je kateheta na gimnaziji u Mostaru.

Poslije smrti biskupa fra Alojzija Mišića /26.III.1942./ dr Petar Čule postaje kapitularnim vikarom biskupije /28.III.1942./, a 15. IV.1942. imenuje ga Sveta Stolica biskupom Mostarsko-duvanjske biskupije i apostolskim upraviteljem Trebinjsko-mrkanjske biskupije. Kao Ordinarij bio je na čelu biskupije do 14. rujna 1980. Tad je predao vlast svom nasljedniku, ranijem svome koadjutoru mons. Pavlu Zaniću. Toga dana bila je posveta katedrale u Mostaru. Pod svećanom Svetom Misom pročitao je Dekret Svetog Oca kojim biskupa Čulu imenuje naslovnim nadbiskupom.

U svom učenju i studiju nadbiskup je pokazao izvanredne sposobnosti - sve je svoje ispite polagao s najvišim ocjenama te je ostao kao jedan od najzapaženijih đaka travničke gimnazije a i sveučilišta u Innsbrucku. I u službi prefekta Napretkova konvikta i profesora na gimnaziji u Mostaru on je pokazao izvrsna svojstva profesora i odgajatelja pa ga se i danas daci rado sjećaju.

Svojim uzornim svećeničkim životom zaslužio je da ga Sveta Stolica imenuje kao prvog dijecezanskog svećenika Mostarskim biskupom. Bilo je to u vrijeme strahovitog ratnog vihora koji je ostavio pustoš i razaranje, tugu i nevolju u ovoj našoj napaćenoj Hercegovini i u srcima njezinih vjernika. U toj situaciji biskup je Čule bio doista pastir svoga stada koji nije žalio sebe izložiti da bi stado zaštitio. I kad je poslije rata zatvoren provodio teške godine tamnice nije zaboravio ni u tim trenucima svoju biskupiju. Molio se i žrtvovao za nju. Iza zatvora posvetio je svu svoju brigu podizanju svećeničkog podmladka, obnovi i podizanju crkava. Osnovao je 15 novih župa. Posebnu brigu posvetio je podizanju katedrale u Mostaru i imao

radost da ona bude svečano posvećena 14.IX.1980. uz prisustvo brojnih svećenika, biskupa, Apostolskog Pronuncijsa, dva kardinala i mnoštva vjernika.

Naš je Nadbiskup proslavio našu biskupiju i Hercegovinu i svojim zapaženim nastupima na II. vatikanskom saboru. Poznato je njegovo štovanje sv. Josipa. Njegovom zaslugom sv. Josip je ušao u misni kanon.

Život našeg Nadbiskupa bio je veoma težak. Smrt je često puta kucala na njegova vrata. No Bog ga je vodio i sačuvao pa evo može slaviti ovaj svoj veliki jubilej 40-godišnjicu biskupskog imenovanja. Kroz ovih 40 godina biskupstva dogodilo se dosta toga ugodna i neugodna. Nekada smo iz bilo kojih razloga nepravedni u ocjenama postupaka drugih pa i svojih poglavara. Možda te ocjene donosimo nepromišljeno i na brzinu, vodeći više svojim subjektivnim gledanjima, a ne brigom za samu istinu. Povijest će reći svoj sud i o ovom razdoblju naše Crkve. Uvjereni smo da će biti veoma pozitivan o osobi dr Petra Cule i njegovoj biskupskoj službi u Hercegovini. Crkva je već dala svoj sud kad ga je na koncu njegove aktivne službe imenovala nadbiskupom i time odala svoje priznanje za njegov život i rad.

Za moto na početku svoje biskupske službe Nadbiskup je uzeo riječi "Dođi kraljevstvo tvoje". Temeljna je želja svakog vjernika da dođe kraljevstvo Božje i u svijet i u naša srca. Po njemu će doći ljubav i mir među nas. Naš nadbiskup Cule je čovjek molitve. On uvijek moli za sve potrebe Crkve, a napose za mir i ljubav u Crkvi Hercegovine. Neka Gospodin usliši njegove molitve!

A i mi se molimo za Nadbiskupa da mu Spasitelj njegov trud obilno nagradi.

Uz iskrene riječi hvale i srdačne čestitke za ovaj njegov jubilej kličemo

Ad multos annos! - Živio još mnogo ljeta!

U četvrtak 15. travnja o.g. u 10.00 sati bit će u mostarskoj katedrali svečana Sveta Misa prigodom 40-godišnjeg jubileja biskupskog imenovanja dr Petra Cule. Pozivamo sve dijecezanske svećenike da dođu na tu proslavu našega Nadbiskupa. Toga dana počastit će nas svojim prisustvom i Apostolski Pronuncij mons. Michaele Cecchini i još neki drugi nadbiskupi i biskupi koji će doći toga dana u Mostar.

Već Vas sada pozivamo na zajednički objed u prostorijama katedralnog župskog centra.

Sveti Otac Papa Ivan Pavao II je već uputio svoju čestitku našem Nadbiskupu, šaljući mu ujedno svoj Apostolki Blagoslov za ovu godišnjicu. Papino pismo i popratno pismo Nuncija iz Beograda donosimo u cjelosti i sa prijevodima na slijedećoj stranici.

Venerabili Fratri

PETRO ČULE

Archiepiscopo titulo Giufitano

Nostro Solio adstanti

Lecta epistula tua, Mandatrii data ante diem decimum Kalendas Februarias, collegimus vere miro modo te pluries a Domino e periculis et angustiis ereptum esse et inde causam habere, cur ei sollemniter publicas agas gratias. Quod igitur petis, nempe Apostolicam Benedictionem cum indulgentia plenaria in diem quintum decimum proximi mensis Aprilis, quando memoriam ages quadragesimi anni tuae episcopalis nominationis, libenter concedimus, ut et optata tua expleas et magis ad laetitiam dilatetur animus tuus, et quasi sentias Dei ministros rebus adversis non exerceri, nisi ut meliora consequantur.

At insuper, dum pro te eundem benignissimum Dominum oramus et obsecramus, iam nunc volumus tibi Benedictionem Apostolica impertire, dilectionem Nostram significantes. Ex Aedibus Vaticanis, die VIII mensis Februarii, anno MCMLXXXII, Pontificatus Nostri quarto.

L.S. Joannes Paulus PP. II

/u prijevodu/

Časnom Bratu

PETRU ČULE

naslovnom nadbiskupu Giufitanskom

asistentu Našega Prijestolja

Pročitavši tvoje pismo, pisano u Mostaru pred deseti dan veljačkih Kalenda saznali smo da te je Gospodin više puta na veoma čudesan način izbavio iz pogibelji i tjeskoba i stoga da imaš razlog da mu svečano zahvališ. Stoga što tražiš, naimé Apostolski Blagoslov sa potpunim oprostom za petnaesti dan slijedećega mjeseca travnja, kad ćeš slaviti četrdesetgodišnjicu svoga biskupskog imenovanja, rado ti podjeljujemo da svoju želju postigneš i da se tvoje srce još više ispuni radošću pa da osjetiš da se sluge Božje podvrgavaju kušnjama samo zato, da postignu što je za njih bolje.

Povrh toga, dok za tebe molimo i prosimo istoga najmilostivijega Gospodina, već sada hoćemo da ti podjelimo Apostolski Blagoslov u znak Naše ljubavi.

Iz Vatikanske palače, dne 8. mjeseca veljače, godine 1982., četvrte Našega Pontifikata.

M.P. Ivan Pavao PP. II

NONCIATURE APOSTOLIQUE

Belgrado, 19 febbraio 1982

BELGRADE

N. 4066/82

Eccellenza,

Compio il gradito incarico di rimettere a Vostra Eccellenza la Lettera che il Santo Padre si è compiaciuto indirizzarle in occasione del 40° anniversario di nomina episcopale.

Volentieri unisco agli auguri di Sua Santità anche i miei, mentre porgo a Vostra Eccellenza le più cordiali e fraterne congratulazioni. In questa fausta circostanza insieme con l'Eccellenza Vostra e col clero ed i fedeli di Mostar rivolgo al Signore la preghiera di ringraziamento per averLe accordato un così lungo e fecondo ministero episcopale.

Profitto dell'occasione per confermarci con sensi di distinto e cordiale ossequio.

di Vostra Eccellenza
devotissimo

+ Michaelae Cecchini

P.N. Ap.

Ovo pismo je uputio Apostolski Pronuncij u Beogradu, dostavljaјуći mu pismo Svetoga Oca, a u prijevodu glasi:

APOSTOLSKA NUNCIJATURA
BEOGRAD

Beograd, 19. veljače 1982.

Br. 4066/82

Ekscelencijo,

Vršim ugodni nalog dostave Vašoj Preuzvišenosti pisma Svetoga Oca, koje se on udostojao upraviti prigodom 40-godišnjice Vašega biskupskog imenovanja.

Rado pridružujem svoje čestitke ovima Svetoga Oca šaljući Vašoj Preuzvišenosti najsrdačnije i bratske dobre želje. U ovoj svečanoj prigodi skupa s Vašom Preuzvišenosti, sa klerom i vjernicima Mostarske biskupije upućujem Gospodinu zahvalnu molitvu, što Vam je udijelio tako dugu i plodnu biskupsku službu.

Koristim priliku da izrazim svoje odlično i srdačno poštovanje

Vašoj Preuzvišenosti
najodaniji

+ Michaelae Cecchini
Apostolski Pronuncij

PORUKA SVETOG OCA ZA KORIZMU 1982.

Dragi sinovi i kćeri!

"Tko je moj bližnji?" /Lk 10,29/

Sigurno se sjećate kako je Isus prispodobom o milosrdnom Samarijancu dao odgovor na to pitanje što mu ga je postavio neki zakonoznanac kojemu je bilo poznato ono što je zapisano u Zakonu: "Ljubi Gospodina Boga svog svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom snagom svojom i svom pameću svojom, a svog bližnjega kao samoga sebe!"

Milosrdni Samarijanac jest prvenstveno Krist. On se prvi približio nama i nas učinio svojim bližnjima, kako bi nam pomogao, izliječio nas i spasio: "On je uzeo na sebe narav sluge postavši sličan ljudima. Kad postade kao čovjek, ponizi sam sebe postavši poslušan do smrti, i to do smrti na križu" /Fil 2,7-8/.

Ako još ima kakva odvojenost i udaljenost između Boga i nas, ona može doći samo od nas, od zapreka i smetnji što ih postavljamo tom zbliženju. Te su zapreke grijeh u našem srcu, nepravda što je počinjamo, mržnja i razdor što ga podržavamo, ukratko sve ono zbog čega ne možemo ljubiti Boga svom dušom svojom i svom snagom svojom. Vrijeme korizme jest najprikladnije vrijeme za čišćenje i pokoru kako bismo omogućili Spasitelju da nas učini svojim bližnjima i da nas spasi svojom ljubavlju.

Druga je zapovijed slična prvoj /usp. Mt 22,39/ i ne može se od nje odvojiti. Mi ljubimo bližnjega onom istom ljubavlju koju je Bog ulio u naša srca i kojom ih on sam ljubi. I tu nailazimo na svu silu zapreka koje nam onemogućuju da drugoga učinimo svojim bližnjim. Zašto nam je još uvijek teško prijeci iz važnog ali nedostatnog stava razmišljanja, deklaracija i protesta na stav kojim postajemo u istinskom smislu doseljenici s doseljenicima, izbjeglice s izbjeglicama, siromasi sa siromasima, tj. s onima koji su lišeni svega.

Liturgijsko vrijeme Korizme dano nam je u Crkvi i po Crkvi da se očistimo od ostataka sebičnosti, od prevelike privezanosti uz materijalna i druga dobra, koja nas udaljuju od onih što imaju pravo od nas nešto očekivati. To su u prvom redu oni koji, bilo nam oni fizički blizu ili daleko, nemaju mogućnosti da žive životom dostojnim čovjeka što ga je Bog stvorio na svoju sliku i priliku.

Dopustite, dakle, da vas prožme duh pokore i obraćenja, koji je duh ljubavi i bratskog davanja. Nasljeđujući Krista približite se porobljenima i ranjenima, onima koje svijet ne poznaje ili odbacuje! Sudjelujte u svemu što se čini u vašoj mjesnoj Crkvi da bi kršćani i svi ljudi dobre volje svakom od svoje braće pribavili sredstva, pa i ona materijalna, kako bi oni mogli dostojno živjeti i uzeti u vlastite ruke ljudski i duhovni napredak i razvitak samih sebe i svojih obitelji.

Neka vam korizmeno sakupljanje milostinje, pa i u siromašnim zemljama, pruži mogućnost da bratskom darežljivošću pomognete mjesnim Crkvama u zemljama koje nisu u stanju vršiti svoje poslanje milosrdnog Samarijanca prema onima za koje su direktno odgovorne, a to su njihovi vlastiti siromasi, oni kojima nedostaje hrane, oni koji su žrtve nepravde i oni koji još ne mogu

preuzeti odgovornost za vlastiti razvoj i za razvoj svojih društvenih zajednica.

Pokora i obraćenje, to je put našeg korizmenog vremena, put koji ne donosi žalost nego oslobođenje.

I ako sami sebi opet postavite pitanje: "Tko je moj bližnji?", moći ćete pročitati odgovor na licu Uskrsloga i čuti ga s njegovih usta: "Zaista, kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednome od ove moje najmanje braće"/Mt25,40/.

SVETA KONGREGACIJA
ZA KATOLIČKI ODGOJ

Rim, 1. studenoga 1981.

Br. 54/82/1

Predmet: Priprema za XIX Svjetski dan
molitve za zvanja: 2. svibnja 1982. -
na četvrtu Uskrsnu nedjelju.

- Uzoritim i preuzvišenim predsjednicima
Skupština i Biskupskih Konferencija.
- Mnogopoštovanim Ocima i Sestrama pred-
sjednicima Konferencija Viših Poglavora
i Poglavarica
- Svim Voditeljima i Voditeljicama
Svjetovnih Instituta

Uzoriti,
Preuzvišeni,
Mnogopoštovani Poglavori i Poglavarice,
Cijenjeni Generalni Voditelji i Voditeljice Svjetovnih Instituta!

Naša je ugodna dužnost obavijestiti Vas da će se XIX Svjetski Dan molitve za zvanja održati 2. svibnja 1982. i to na tradicionalnu liturgijsku svetkovinu četvrte Uskrsne nedjelje.

Ovaj su navještaj dogovorno proglasili Sveta Kongregacija za katolički odgoj i Sveta Kongregacija za Istočne Crkve, za Redovnike i Svjetovne Institute, te za Evangelizaciju naroda.

Obraćam se s poštovanjem Uzoritim i Preuzvišenim predsjednicima Skupština i Biskupskih konferencija, s molbom da obavijeste, kao u prijašnjim godinama, biskupijske Ordinarijate, nadležne biskupske Komisije, nacionalne centre za zvanja i druge organe i institute koji imaju istu svrhu.

Isti poziv upućujem mnogopoštovanim Ocima i Sestrama predsjednicima Konferencija Viših Poglavora i Poglavarica i gospodi Voditeljima i Voditeljicama Svjetovnih Instituta, kako bi i oni mogli obavijestiti osobe i zajednice svoje kompetencije.

Svrha ovog Svjetskog dana, sad već prilično raširenog po nacijama i biskupijama, ostaje ona ista koju su naglasili Vrhovni Svećenici: neka za cijelu Crkvu to bude vrijeme razmišljanja i molitve za sva zvanja specijalnog posvećenja: svećenika, đakona, redovnika, misionara, Svjetovnih Instituta.

Specijalne poruke koje su svake godine Sveti Oci Pape upućivali Crkvi prilikom Svjetskih dana, skupocjeni su izvor

nauke i pastoralnih uputa, ne samo za slavljenje toga dana već i za cijelu djelatnost oko svetih zvanja u dubokoj vjeri i ustrajnoj vjernosti.

Svjetski dan uvijek je imao svoj najsvječaniji trenutak u Euharistijskom slavlju, koje je predvodio Biskup ili drugi pastir, uz široko sudjelovanje vjernika i naročito mladih. U mnogo slučajeva predhodile su joj, pratili su je i slijedile efikasne inicijative: susreti s mladima, molitvena bdjenja, duhovne obnove, programi intenzivne kateheze, upotreba medija društvenog komuniciranja.

Veoma smo zahvalni ljudima i Institutima koji su, također nakon prošlog Svjetskog dana, tako ljubezno uputili Svetoj Stolicy referate i dokumente o tim zadivljujućim iskustvima.

Unaprijed već želimo izraziti svoju zahvalnost Uзорitim i Preuzvišenim Predsjednicima Skupština i Biskupskih konferencija, Preuzvišenim Pastirima biskupija, mnogopoštovanim redovničkim Poglavarima i Poglavaricama, Voditeljima i Voditeljicama Svjetovnih Instituta, nacionalnim i biskupijskim direktorima za zvanja, i drugim odgovornima, za brigu kojom će pripremiti svetkovanje slijedećeg XIX Svjetskog dana, prema nakanama Svetog Oca i za opće dobro cijele Crkve.

S iskrenim poštovanjem srdačno Vas pozdravljam, Vaš najodaniji u Gospodinu

F. Marchisano, podtajnik

BISKUPSKI ORDINARIJAT
MOSTAR

Mostar, 30. ožujka 1982.

Broj: 273/82.

UZ DAN DUHOVNIH ZVANJA

Svećenički i redovnički podmladak je prva briga Crkve. I ove godine neka se u svim župama unaprijed najavi 2. svibnja kao dan zvanja. Osim uobičajene propovijedi neka se, gdje je to moguće, nadoda i neki drugi odgovarajući sadržaj koji može potaknuti buđenje zvanja i interes za zvanja. Iznad svega preporučiti molitvu posebno Mariji Majci Crkve. Pred sam Dan molitve za duhovna zvanja bit će objavljena i svim župskim uredima na vrijeme dostavljena poruka Svetog Oca Ivana Pavla II za taj dan.

+ Pavao, biskup

PISMO HRVATSKIH BISKUPA

PRIGODOM 800. OBLJETNICE ROĐENJA SV. FRANJE IZ ASIZA

"ČOVJEK BOŽJI -- FRANJO IZ ASIZA"

Dragi vjernici!

Draga braćo, svećenici, redovnici i redovnice!

Cijela Crkva katolička, a i sav svijet, sjećaju se ove godine na osobit način sv. Franje Asiškoga, jer se navršava 800. godina od njegova rođenja. Ovaj jubilej obilježava se mnogobrojnim svečanostima i pothvatima, ne samo u franjevačkim zajednicama redovnika, redovnica i svjetovnjaka, nego i među svim vjernicima. U svim tim jubilarnim svečanostima uvijek je prisutna želja da se lik i poruka sv. Franje posadašnji, da bude obnoviteljsko nadahnuće za naše vrijeme. "Poruka serafskog brata Franje, baš zato što je istinski evanđeoska, i danas je rječita i bogata naukom" - kaže papa Ivan Pavao II. u svojoj poruci za otvaranje ove "Godine sv. Franje".

Imi, biskupi u našoj domovini, rado se pridružujemo ovoj proslavi 800. obljetnice rođenja "velikog sveca i sina Crkve" - sv. Franje, jer pred očima imamo i značajnu višestoljetnu povezanost naše domovine sa sv. Franjom i njegovim duhovnim sinovima i kćerima. Ta je povezanost tako bogata da se povijest naše Crkve i naroda kroz više od sedam i po stoljeća ne može ni zamisliti bez onog udjela što su ga sljedbenici sv. Franje utkali u svekoliki život ove Crkve i naroda.

Posebno nam je drago u ovoj prigodi spomenuti da je i sam sv. Franjo svojom nogom stupio na naše južnohrvatske obale, kad su ga 1212. "suprotni vjetrovi prisilili da se iskrca na obalu Sklavonije" - kako to posvjedočuje sv. Bonaventura, Toma Celanski i drugi svećevi životopisci. Također nam je drago istaknuti da je i poznati splitski kroničar Toma Arcidakon bio očevidac propovijedanja sv. Franje u Bologni 1222., o čemu je ostavio trajan spomen u svojem djelu "Historia Pontificium Salonitanorum et Spalatinorum".

Dok se sjećamo svega onoga što je naša domovinska Crkva primila i baštinila od sinova i kćeri sv. Franje, posebno za rast i čistoću vjere, za duhovni i kulturni život našega naroda kroz minula stoljeća, mi želimo da ova "Godina sv. Franje" ujedno bude sastavni dio našeg velikog spomena na pokrštenje Hrvata pred trinaest stoljeća, odnosno, želimo da nam i ova Jubilarna franjevačka godina posluži kao nov poticaj za svestranu obnovu naše vjernosti Isusu Kristu i njegovoj Crkvi. U osobi i životu sv. Franje mi vidimo primjer i odličan poticaj za obnovu vjere i vjernosti pa vam u tom duhu i upravljamo ove kratke i pobudne riječi.

1. ČOVJEK BOŽJI - FRANJO IZ ASIZA

Kad piše o Serafskom Patrijarhi, sv. Bonaventura najradije upotrebljava nazive "Čovjek Božji" i "Sluga Kristov" i tako želi istaknuti Franjinu svetost života i njegovo apostolsko poslanje u Crkvi. I doista, sv. Franjo je bio darovan i poslan Crkvi i svijetu da u snazi Duha Božjega posluži obnovi vjere i pravoga kršćanskog života. To je on i ostvario primjerom svoga načina življenja i gorljivim propovijedanjem, svojim riječima, od kojih su nam brojne sačuvane u njegovim "Spisima".

Svim žarom svoje serafske duše i srca Franjo je ljubio Isusa Krista, posebno zanešen i vjeran u promatranju i nasljedovanju temeljnih otajstava Isusova ovozemnog života, njegova Utjelovljenja i njegove Muke i Smrti na križu. Žarko je žudio da u svemu nasljeduje našega Gospodina, da u svemu slijedi stope Sina Božjega. Stoga je s najvećom pomnjom, potpuno i u svemu slijedio svaki trag Gospodinov, nadahnjivao se riječima Evanđelja, klanjao se Gospodinu u Presvetoj Euharistiji, a sve u savršenoj odanosti i podložnosti Crkvi.

Nošen žarom apostolskog poslanja, Franjo želi približiti Isusa Krista ljudima svoga vremena. Želi to ostvariti na žoran način. Tako je tri godine prije svoje smrti, da bi što svečanije proslavio uspomenu rođenja Djeteta Isusa i razbudio pobožnost ljudi prema Utjelovljenoj Riječi, "od Vrhovnog Svećenika zamolio i dobio dopuštenje" da napravi "žive jaslice" u Grecciu. A u svakoj prigodi, posebno u svojim čestim molitvama na samotnim mjestima, pravio je znak križa Gospodnjega, promatrao njegovu Muku i Smrt, suživljen i potresen neizmjernom Božjom ljubavlju koja se toliko ponizuje za naše spasenje. Svoju braću i sve ljude uvijek je pozivao da poštuju i slijede riječi našega Gospodina, da se s najvećom pobožnošću klanjaju i svoje štovanje iskazuju presvetom Tijelu i Krvi u svetoj Euharistiji.

U brojnim propovijedima što ih je kroz mnogo godina držao Kristov đakon Franjo, zanosnim je govorom na pučkom jeziku i protkanim evandeoskim riječima i primjerima pozivao ljude na obraćenje i pokoru, na mirotvornost, na vjerno nasljedovanje Isusa Krista, na vjernost Rimskoj Crkvi. Nadasve je poticao i pozivao na ljubav prema Isusu Kristu. - Ljubavi koja nije ljubljena. A misao vodilja cijelog njegova života bila je: "Bog moj - sve moje." U vrijeme kad je svijet počeo hladnjeti u vjeri, u razdoblju brojnih nazoviobnoviteljskih pokreta i društveno-crkvenih nesuglasica, Franjo nastupa kao "manji brat" i kao "glasnik velikoga Kralja" te želi skrenuti pozornost svih ljudi na Isusa Krista koji je radi nas postao malen i najmanji, poslušan i ponizan do smrti, samo da nas spasi, da nas obdari vječnim životom.

Potkraj života "sluga Kristov" bijaše obdaren svetim ranama, biljezima Muke Kristove, kako bi i na taj način bila posvjedočena i od Boga potvrđena njegova velika sličnost sa Propetim kojega je ljubio svim zanosom srca. Franjo je doista bio sličan Kristu i zavrijedio je naziv "najsavršeniji nasljedovatelj našega Gospodina".

Franjo iz Asiza, taj maleni i ponizni "čovjek Božji", zauzimao se za obnovu Crkve i svijeta, približio je Isusa Krista i njegovo Evanđelje ljudima, potvrdio se kao istinski obnovitelj i preporoditelj u snazi Duha Svetoga.

Draga braćo i sestre! U liku "Asiškog Sirotana" naziremo primjer i poruku za suvremenu obnovu Crkve i svijeta u vjeri i ljubavi prema našem Spasitelju. Znamo i danas za "hladnoću u vjeri", za nemar u vjerskim i crkvenim dužnostima, za porast neprijateljskog stava prema rimokatoličkoj Crkvi. I danas se nude razni modeli obnove, koji se doduše prizivlju na Evanđelje, ali osporavaju neke temeljne vrednote kršćanskog života i crkvenog zajedništva. A prava obnova mora nas voditi izvorima našega spasenja, posebno po vjernom i pažljivom slušanju evanđeoskog nauka, po revnom primanju i štovanju svetih sakramenata, a nadasve po pobožnom čašćenju Euharistije. U "Pismu vjernicima" sv. Franjo i nama poručuje da revno obdržavamo Božje zapovijedi, da Boga ljubimo iznad svega, da mu dajemo dužnu hvalu, da ispovijedamo svoje grijehe, da ne živimo po tijelu.

Kao zajednica vjernika, dok poštujemo svetinje svoje vjere, svoje Crkve, dok ljubimo Gospodina Boga iznad svega, želimo prema svim ljudima pokazati i ostvarivati onu miroljubivost i čovjekoljublje o kojem govori Evanđelje, a koje je na izvanredan način posvjedočio sv. Franjo Asiški. To je izvorna poruka Isusa Krista, koji nam nalaže da ljubimo jedni druge, da ljubimo i svoje neprijatelje. Pravi duh apostolskog i evangelizatorskog rada mi uvijek shvaćamo kao služenje ljudima. To lijepo izriče sv. Franjo kad piše: "Pošto sam sluga svih, svima sam dužan uputiti i pružiti miomirisne riječi svoga Gospodina." S tim evanđeoskim i franjevačkim duhom mi bismo željeli da svekoliko naše djelovanje uvijek i svagdje nosi onaj pečat koji je postao obilježje i cijelog Franjina života i djelovanja - "M I R I D O B R O".

2. SVETI FRANJO - SIN CRKVE

Kad promatramo život i djelo sv. Franje Asiškoga, odmah nam upada u oči njegova velika i posvemašnja ljubav, odanost, privrženost i podležnost Crkvi. To je njegova velika odlika, jedno od bitnih obilježja njegove karizme. Iz njegova života saznajemo kako se zbilo njegovo duhovno obraćenje. U crkvi sv. Damjana podno Asiza Franjo je čuo riječi s Raspela: "Franjo, podi i popravi mi kuću, koja se, kako vidiš, ruši!" Bio je to upravo poziv na obnovu cijele Crkve. Kasnije, dok je od rimskog pape molio odobrenje za "Pravilo i život manje braće" dogodio se onaj legendarni san ili viđenje što ga je imao papa Inocent III. Papa je u snu vidio kako se ruši Lateranska bazilika, a neki nepoznati čovjek podmeće svoja leđa i podržava cijelo to zdanje. U liku toga siromašnog, skromnog i neuglednog čovjeka koji je podmetnuo vlastita leđa da se bazilika ne bi srušila, papa je prepoznao manjeg brata Franju iz Asiza. Onda je za njega rekao: "Ovo je zaista onaj čovjek koji će djelom i naukom podržati Kristovu Crkvu."

I doista, to se u Franji obistinilo. Njegova "odlučna i potpuna podložnost Crkvi" postala je najsnažnija odlika ovoga sveca, posebno u kontekstu onoga vremena i ondašnjih povijesnih prilika u Crkvi i u svijetu. Franjo je bio pravi sin Crkve, koju je najradije nazivao Majkom. On je ljubio Rimsku Crkvu i svekoliko svoje djelovanje stavio u potpunu ovisnost o Crkvi, u savršenoj podložnosti rimskom papi. Htio je i odredio da i njegova braća budu uvijek i svagdje "podložni i pokorni svetoj Rimskoj Crkvi i stalni u katoličkoj vjeri". Cijelog svog života Franjo je isticao da je vjernost Crkvi, i to baš Rimskoj Crkvi i njezinim zakonitim poglavarima, najbolji znak i dokaz pravovjernosti i dosljednog prihvatanja Evanđelja. U toj crkvenosti Franjo je veoma zahtjevan, kako prema svojim najbližim sljedbenicima, tako isto i prema svim vjernicima koji žele biti kršćani, katolici. U duhu te vjernosti i ljubavi prema Crkvi Franjo započinje svoje propovijedanje i razvija onaj zasebni stil apostolskog djelovanja i evangelizacije, ostvaruje svoju karizmu i duhovnost. Crkva, u svojoj vidljivoj stvarnosti, u svojim zakonitim predstavnicima, papi, biskupima, svećenicima, za Franju nije bila zapreka nastanku i rastu njegove karizme, nego, naprotiv, neposredna garancija i znak očitovanja volje Božje. I zato se može reći da je Franjin evanđeoski duh ujedno i izraz njegove crkvenosti, jer on ne poznaje Evanđelje i sakramente spasenja izvan Crkve, nego isključivo po Crkvi, u Crkvi.

Netko je lijepo definirao Franju kad ga je nazvao "usobljena crkvenost". Teške prilike i brojni nazovireformni pokreti potresali su Crkvu onog vremena. Franjo je susretao i dobro znao za sve te heretičke pokrete, koji su se inače uvijek prizivali na Evanđelje i nepoštednom kritikom odbacivali institucionalnu Crkvu i njezine službenike, propovijedajući neku "duhovnu Crkvu" ili "Crkvu čistih". Nasuprot tome Franjo propovijeda povratak evanđeoskim idealima, ali ne u oporbi i osporavanju Crkve, nego u najvjernijoj odanosti i podložnosti stvarnoj Crkvi. I to je zacijelo bila njegova karizma i poslanje po kojem je ostvarivao duboku obnovu crkvene svijesti među ljudima. Zato će H. Felder za sv. Franju ustvrditi: "Ni kod jednog utemeljitelja Redova prije njega ne očituje se crkvenotvorni osjećaj tako često, tako sveobuhvatno i tako ganutljivo kao kod Patrijarhe iz Asiza."

Sam sv. Franjo u svojem "Nepotvrđenom Pravilu" određuje da se među braću "nitko ne prima protiv odredaba i obreda svete Crkve". U pravilima o propovijedanju on opet ističe: "Neka nijedan brat ne propovijeda protiv načina i odredbe Crkve". A u jednom posebnom tekstu naglašava: "Sva braća moraju biti katolici, katolički govoriti i živjeti. Ako bi netko riječju ili činom zastranio od katoličke vjere i života te se ne bi htio popraviti, neka se odstrani iz našega bratstva." U konačnom i potvrđenom "Pravilu" za svoju braću Franjo "pod posluš naređuje" da njegovi sljedbenici trebaju uvijek imati jednoga kardinala svete Rimske Crkve za upravitelja, pokrovitelja i popravljачa ovoga Reda, kako bi na taj način njegovi članovi uvijek bili i ostali "podložni i pokorni svetoj Rimskoj Crkvi i stalni u katoličkoj vjeri".

Za Franju iz Asiza ideal života po Evanđelju /forma Evangelii/ nerazdvojivo je povezana s idealom crkvenosti /forma Sanctae Ecclesiae Romanae/. Tako će sv. Franjo jasno priznati

da mu je sam Gospodin objavio kako treba živjeti, ali će on svoj način života podložiti sudu Crkve i najsvečanije obećati "posluh i poštovanje gospodinu papi Honoriju i njegovim zakonitim nasljednicima i Rimskoj Crkvi".

Sve ovo i još mnogo toga iz Franjina života i njegovih "Spisa" jasno svjedoči o crkvenom duhu i posluhu, o pravom i izvornom shvaćanju i prihvaćanju uloge Crkve u ostvarenju njegovih duhovnih i apostolskih ideala. Stoga mi i danas u tom primjeru nalazimo vrijedan poticaj na vjernički posluh i odanost Crkvi. I smatramo da svi vjernici, svi svećenici i redovnici, a posebno duhovni sinovi i kćeri Asiškoga Patrijarha, u njegovu primjeru trebaju tražiti i nalaziti nadahnuće i poticaj za današnju sinovsku odanost, privrženost i poslušnost svetoj Crkvi i njezinim zakonitim predstavnicima. Potreban nam je taj duboki i opravdani osjećaj crkvenosti, tako utemeljeno duhovno shvaćanje Crkve, pa makar to od nas ponekad zahtijevalo žrtve i odricanja. Uspjeh našeg apostolata i evangeli-zacije ne može se zamisliti bez duha prave sinovske odanosti i sljubljenosti s Crkvom, pod vodstvom svetog oca Pape i u jedinstvu s mjesnim biskupima. Bez toga mi se izlažemo opasnosti da rastaćemo živo tkivo i jedinstvo Crkve, da osakatimo puninu katoličkog vjerovanja i razvrgnemo našu zavjetnu privrženost Petrovoj Stolici. Zato još jednom ovdje ističemo da je karizma Franjine crkvenosti neobično aktualna, da je posve vrijedna da se i danas ostvaruje, da se i danas ugradi u obnovu Crkve u svijetu i kod nas.

3. SVETI FRANJO I HRVATSKI NAROD

Duboke su i dugotrajne, mnogovrsne i značajne povezanosti sv. Franje Asiškoga i naše domovine. U uvodnim riječima već spomenusmo kako je sam sv. Franjo pohodio naše obale 1212. godine. Od tada pa do danas nije se prekinuo povijesni kontinuitet te povezanosti. Već za života sv. Franje osnivaju se prva borišta njegovih sljedbenika u našim južnim i sjevernim krajevima. Među prve franjevačke provincije po evropskim zemljama spada i pokrajina uprave Manje braće u Hrvatskoj. Mnogi franjevački samostani osnivani su kod nas već u prvoj polovini 13. stoljeća. Od tada pa do danas ideal života sv. Franje postao je blizak i drag našem svijetu, ustalio se u našim krajevima, sraštao s našom Crkvom i narodom kao rijetko gdje drugdje u svijetu. Tako i danas imamo na našem području brojne franjevačke muške i ženske zajednice, prisutni su svi ogranci velike franjevačke obitelji.

Povijesna uloga sinova i kćeri sv. Franje u našim krajevima zaista je velika. Tko bi mogao nabrojiti i dovoljno vrednovati sve one duhovne vrednote i sav onaj apostolski rad što su ga oni unijeli u život ove Crkve kroz više od sedam i po stoljeća? Franjevačke obitelji su darovale ovoj Crkvi divne plodove svetosti, vjernosti i mučeništva kojima se danas ponosimo. Dosta je samo spomenuti našeg prvog sveca i mučenika sv. Nikolu Tavelića, a iz naših dana bl. Leopolda Mandića. Uz njih bismo mogli nabrojiti dugi niz blaženika, priznavalaca i Božjih ugodnika, redovnika, redovnica i svjetovnjaka iz velike obitelji franjevačkih zajednica.

Velik je i neprocjenjiv doprinos Manje braće i na svim drugim područjima crkvenog i narodnog života u Hrvatskoj. Tu je nepregledan broj propovijednika i misionara, svećenika i učitelja vjere koji su uložili svoj život i svoje sposobnosti u rast vjere Božjeg naroda. Tu su brojne časne sestre klarise sa svojom danonoćnom molitvom i žrtvom, velik broj časnih sestara III. Reda sv. Franje sa svojim raznolikim djelatnostima. Spominjemo se i svih članova Franjevačkog svjetovnog reda koji su svojim jednostavnim životom u svijetu i obiteljima svjedočili vjernosti i svetost života po uzoru sv. Franje. Ne možemo zaboraviti i ne spomenuti se i svega onoga što su nam Franjini sljedbenici kroz minula stoljeća darovali na području kulturnog stvaralaštva. To su brojni bogoslovci i umnici, pisci i pjesnici, skladatelji i graditelji, predvodnici našega školstva, njegovatelji narodnog jezika i brojni drugi. Svi su oni obogatili kulturnu baštinu našega naroda pa nju nije moguće ni pisati bez trajnog spomena na značajne i zaslužne sinove sv. Franje, koji su tako očitovali ljubav prema svom narodu.

Povijesna sraslost Franjinih sljedbenika s našim vjernim pukom zacijelo je plod one izvorne Franjine malenosti i duha služenja, onog stila evangelizacije koji se očituje u apostolskom žaru i osjećanju za crkvenost. Po tome se franjevačka karizma rasprostranila i ukorjenila u našim krajevima pa se s pravom može govoriti o "Franjevačkoj Hrvatskoj".

Dok slavimo ovu jubilaranu Franjinu godinu, mi prepoznajemo u njegovoj karizmi vrijedno nadahnuće koje i danas ima svoju neprolaznu vrijednost i koje se kao takvo može korisno ugraditi u današnji rast vjere Naroda Božjega u našim krajevima. Ljubiti Gospodina Boga, izgrađivati i čuvati jedinstvo svete Crkve, širiti među ljudima miroljubivost i dobrotu - to je i naš današnji zadatak, naš poziv i naše poslarje u duhu sv. Franje.

Našu posebnu pastirsku riječ ovom prigodom upravljamo svim članovima franjevačkih zajednica kod nas. Naime, dok zahvalno gledamo na stoljetne vrijednosti baštinjene po franjevačkoj karizmi i dok se spominjemo svega onoga što nam je kao sveto i veliko pridošlo zaslugom sinova i kćeri sv. Franje, mi smo ujedno okrenuti prema našem sadašnjem trenutku crkvenog života i prema našoj zajedničkoj vjerskoj budućnosti. Tako brojni članovi franjevačkih obitelji kod nas zaista mogu odlučno pridonijeti životu Crkve ovdje i sada, i to baš po autentičnom življenju duha i slova sv. Franje. Zato ih potičemo da obnove i obnovljeni u duhu sv. Utemeljitelja budu apostoli i evangelizatori, da svetošću života i radom u duhu nesebičnog služenja, u duhu "malenosti i evanđeoskog siromaštva" podupiru ovu našu Crkvu koja se u Kristovo ime sabire među Hrvatima da slavi njegova Otajstva. U svim oblicima našeg crkvenog života i rada franjevci i franjevke imaju značajno mjesto, oni su pritjelovljeni ovoj Crkvi i narodu, pa s pravom smijemo očekivati da i unaprijed budu nositelji i širitelji izvornog duha svoga Serafskog Oca.

4. ZAKLJUČNE MISLI

Draga braćo i sestre! Jubilara 800. obljetnica rođenja sv. Franje iz Asiza dozivlje nam u živo sjećanje lik ovog velikog

sveća Katoličke Crkve i na osobit naš način suočava s njegovom karizmom u Crkvi i za Crkvu. Ovim kratkim pismom željeli smo se toga sjetiti. Pred našim očima uprisutnjuje se i sve ono što bismo mogli nazvati plodovima franjevačke karizme na našim hrvatskim prostorima kroz protekla stoljeća, što je postalo sastavnim dijelom naše crkvene i narodne baštine. Mi u tome prepoznajemo i zalog našeg življenja vjerničke budućnosti.

Tokom mnogovrsnih prigodnih svečanosti i proslava "Franjine godine" o svemu tome će još biti govora i spomena. No, naša želja nije tek u tome da obavljamo "povijesni spomen", nego nam je ponajprije stalo da i ova jubilarna godina postane nov poticaj za svestranu duhovnu obnovu. A taj poziv na obnovu ne bi do kraja mogao biti autentičan ako ne bismo posjedovali i istinoljubivu spoznaju o svim našim nedostacima, slabostima i propustima. A sv. Franjo, kao veliki i sveti sin cijele Crkve, kao od Boga poslani obnovitelj kršćanskoga svijeta, progovara i danas svima nama i poziva nas na povećanu vjernost Bogu i Crkvi, na svetost života i gorljivost apostolskog djelovanja, uči nas kako treba ljubiti Gospodina i mirotvorno pristupati bratu čovjeku. Njegova poruka i njegov primjer nisu baštinili samo izravni članovi franjevačkih zajednica, nego cijela Crkva i sav svijet.

Pozivamo i potičemo sve vjernike, svećenike, redovnike i redovnice da dostojno obilježe ovu "Godinu sv. Franje" u svojim župama, biskupijama, metropolijama, i da u što većem broju svi zajedno obavimo proslavu ove jubilarne obljetnice. Neka to bude izraz naše vjerničke zahvalnosti sv. Franji i njegovim sljedbenicima, a ujedno i snažan poticaj da se u snazi Duha Božjega obnovimo.

Neka nam Gospodin udijeli i poveću ljubav prema Isusu Kristu kakva je plantjela u srcu sv. Franje, neka nas Duh Sveti nadahne da činimo svakom čovjeku dobro i ljubimo svako Božje stvorenje, da budemo mirotvorci po svetom Evangelju, da budemo odani i vjerni sinovi svete Rimske Crkve.

Na sve zazivamo Božji blagoslov, zagovor sv. Franje i trajnu nebesku zaštitu Presvete Bogorodice Marije.

Dano u Zagrebu, na blagdan Svijećnice, 2. veljače 1982.

VAŠI BISKUPI

BISKUPSKI ORDINARIJAT

MOSTAR

Mostar, 30. ožujka 1982.

Broj: 274/82.

Ove godine čitav kat. svijet slavi 800-obljetnicu rođenja velikog sina Crkve sv. Franje Asiškoga. Tom zgodom izdali su i uputili svim vjernicima u našoj domovini naši biskupi svoju pastirsku poslanicu. Neka se vjernicima i u našim biskupijama u Hercegovini tokom godine sv. Franje pročita ili barem iznesu glavne misli iz gore donesene poslanice.

+ Pavao, biskup

SVETA KONGREGACIJA ZA
SAKRAMENTE I BOGOSTOVLJE

Prot. CD 1094/81.

BLAGDAN SV. MARIJE BERNARDE SOUBIROUS

Na molbu preuzvišenog gospodina Franje Kuharića, nadbiskupa zagrebačkog, predsjednika Biskupske Konferencije Jugoslavije, pismeno podnesenu 17. studenog 1981., snagom ovlasti koje je ovoj Svetoj Kongregaciji udijelio Vrhovni Svećenik Ivan Pavao II., rado dopuštamo da se slavljenje svete Marije Bernarde Soubrouis, djevice, uvrsti u kalendar jugoslavenskih biskupija i da se slavi svake godine 16. travnja kao neobvezatni spomendan. Sve što se ovome protivi je izvan snage.

Iz Svete Kongregacije za Sakramente i Bogostovlje,
10. prosinca 1981.

+Josip Casoria, naslovni
nadbiskup pro-prefekt

V. Noè, tajnik

SVETA KONGREGACIJA ZA KLER

D E K L A R A C I J A

kojom se izvjesna udruženja ili zajednice zabranjuju svim
klericima

Neki su se biskupi obratili na Svetu Stolicu tražeći objašnjenje i prikladne upute o zgodnijem načinu postupka glede dvaju problema, koji su se naročito u posljednjim godinama pojavili u nekim narodima. Na prvom mjestu radi se o osnutku, više manje formalnom, udruženja od strane nekih zborova svećeničkih za postizavanje političkih ciljeva, ne na način političke stranke u pravom značenju te riječi, nego kao pripomoć određene ideologije ili političkog sistema. Povrh toga riječ je o tako zvanim "strkovnim" kleričkim udruženjima, koja na neki način nose na sebi "sindikalni" znak.

Poslije pomnog razmatranja raznih slučajeva i prilika te imajući pred očima, što se o naravi prezbitorata i o pravu udruživanja svećenika nalazi u Dekretima II vatikanskog sabora i u zaključcima Sinode biskupa iz godine 1971., pa saslušavši druge Kongregacije kojih se tiče, naime, Svetu Kongregaciju za istočne Crkve, za redovnike, i svjetovne institute te Kongregaciju za evangelizaciju naroda ili za raširenje vjere, napokon upitavši Komisiju za reformu Kodeksa kanonskog prava, ova Sveta Kongregacija za klerike proglašuje kako slijedi:

I. Već od davnih vremena mnogi su svjetovni svećenici osjetili potrebu ili korist, da se osobno koriste pomoću, koja

preistjeće iz udruživanja s drugima za unaprijeđenje duhovnog života, za gajenje crkvene kulture, za vršenje djela pobožnosti ili ljubavi, te za promicanje drugih ciljeva, koja su posve u skladu sa vlastitom sakramentalnom posvetom i božanskim poslanjem. Crkvena hijerarhija je također rado priznavala da se klerici mogu udruživati međusobno, bilo da osnivaju društva bilo da se učlane u već postojeća, ali uvijek zbog razloga koji su u skladu s prirodom ministerijalnog svećeništva.

II. Ujedno pak sama Sveta hijerarhija nikad nije dopuštala, a niti sada može dopustiti da se kleričko pravo na udruživanje bilo unutar crkvene zajednice bilo u građanskom krugu vrši sudjelovanjem u udruženjima ili bilo kakvim zborovima kojih priroda, ciljevi ili način djelovanja ili priječe hijerarhijsku zajednicu Crkve ili škode svećeničkom identitetu i vršenju zadaća, koje oni "u Kristovo ime" obavljaju u služenju Božjem narodu. Naime, prezbiteri kako dijecezanski tako i redovnički u izgrađivanju kršćanske zajednice "nikad ne služe bilo kakvoj ideologiji bilo ljudskoj stranci, nego kao navjestioci Evanđelja svoj rad obavljaju za pastoriziranje duhovnog napretka Tijela Kristova"/Decr. Presbyt. ord. 27./

III. Stvarno, ne mogu se spojiti sa svećeničkim staležom i stoga su klericima zabranjena ona klerička udruženja, makar bila samo civilno osnovana ili uspostavljena, koja promiču ciljeve, direktno ili indirektno, otvoreno i prikriveno, političke, premda izvana izgledaju da nastoje oko ciljeva humanosti, mira ili društvenog napretka. Ovakva, naime, društva i udruge, budući da izazivaju u krilu Božjega naroda rascjepe i nesloge, bilo među vjernicima bilo među svećenicima međusobno i prema vlastitim Ordinarijima, zamračuju stvarno svećeničko poslanje i razbijaju crkvenu zajednicu: a ta je misija i zajednica bitni element u svećeničkom životu i službi.

IV. Isto tako ne mogu se složiti sa svećeničkim staležom i stoga se svim klericima zabranjuju ona udruženja koja namjeravaju dakone ili svećenike udružiti pod nekom firmom sindikata, njihovu svetu službu stvarno pretvarajući u neku vrst profesije ili zanata slično profanim zaposlenjima. Ta, naime, društva svode vršenje službe ministerijalnog svećeništva kao neki odnos izvršenoga posla i stoga lako mogu klerike staviti u opoziciju sa svetim Pastirima koji bi se imali smatrati kao davaoci zaposlenja.

V. Pravo i dužnost je kompetentne crkvene vlasti da se brine da klerici ne osnivaju niti učestvuju u društvima i udruženjima kojegod vrste, koja ne odgovaraju svećeničkom staležu, što izvan sumnje potpuno vrijedi u slučajevima opisanim u III i IV. Čak tko postupa protiv zakonita propisa i zabrane kompetentne vlasti može se kazniti ne isključujući i cenzure u skladu s crkvenim propisima.

Sveta je Stolica uvjerena, ako se ove norme razborito i ujedno čvrsto primjene da će se postići da prave karizme, koje Duh Sveti ne prestaje nikad izlijevati u Crkvi donesu najbolje plodove za dobro reda prezbitera ministerijalnoga svećeništva i svega Božjega Naroda, a lažne karizme, koje se kadkad šire i neke svećenike mogu u zabludu uvesti, budnošću i brižnim nastojanjem svetih Pastira da će se otkriti i potpuno iskorjeniti.

Ovu Deklaraciju o nekim društvima i udruženjima koja se zabranjuju klericima šestoga ožujka Sveti Otac Ivan Pavao II Papa u audijenciji Prefektu Svete Kongregacije za kler je odobrio, potvrdio i naredio da se objavi.

U Rimu, u prostorijama Svete Kongregacije za kler, 8. ožujka 1982. god.

Silvio kard. ODDI

Bilješke:

1. Dekret "Presbyterorum ordinis", br. 8; "De sacerdotio ministeriali", dio II. 2,2; AAS 63, 1971, str. 920.
2. Usp. S. Pijo X., Exhort. ad celerum Haerent animo, 4. kolovoza 1908, Acta pontificia, volumen 6, 1908, str. 317; Pijo XII.; Adhort. ap. Menti nostrae, 23.9.1950. AAS 1950. str. 682. i dalje; Ivan XXIII. Alloc. 10.XI.1961.; "Discorsi" vol.4. str. 45; Pavao VI. Enc. Svećenički celibat, 4. VI. 1967, broj 80. Drugi vatikanski koncil., dekr. Presbyterorum ordinis, br. 8.
3. Usp. Drugi vat. koncil, Dogm. konst. LG br. 11, Dekr. Presbyter. ord. br. 2.
4. Drugi vat. koncil, Dekret Presbyterorum ordinis, br. 6.
5. Drugi vat. koncil, Dogm. konst. LG, br. 27., Dekret Christus Dominus, br. 16.

ZA IDENTITET KATOLIČKOG SVEĆENIŠTVA

+++++

1. Katolička je Crkva ljubomorna na svoje svećeništvo: pazi na njega i štiti ga kao zjenicu svoga oka. Tomu je jedan od tolikih dokaza "Deklaracija o nekim udruženjima i nekim pokretima zabranjenim svim klericima" objavljena od sv. Kongregacije za kler uz suglasnost s drugu četiri zainteresirana uređa.

Crkva je to naučila od svoga Utemeljitelja čija je glavna briga za vrijeme njegova javnog djelovanja bila upravo ova, da si formira grupu vjernih učenika koje je pozvao da budu njegovim prijateljima i budu svjedoci njegova uskrsnuća, da propovijedaju njegovu riječ, krste, obnavljaju na nekrvan način njegovu smrt u euharistijskoj žrtvi i opraštaju grijeh. Premda ih ostavlja u svijetu, opomenuo ih je da nisu "od svijeta", nego da ostanu svjedoci Apsolutnoga i poslužitelji Božjih otajstava.

Povijest je i u ovoj stvari učiteljica. Razdoblja najvećeg cvata Crkve podudaraju se s ovima najintenzivnijeg duhovnog života biskupijskog i redovničkog klera. Povijest svakog vremena i svakog naroda broji među slavnim imenima na području kulture, posebno na području svetih znanosti, kao i području djela ljubavi u službi siromašnih, patnika i emarginiranih u različitim epohama nebrojeno mnoštvo svećenika bilo kao pojedinaca ili udruženih. Čak su i neke redovničke zajednice potekle iz takvih poticaja. Zla su nastajala svaki put kad je svećenik zalazio na područja koja nisu njegova, postajući lakim oruđem u rukama moćnih svoga vremena. I razni

jozefinizmi koji su težili da "urede" i "zaštite" crkveni život u ime Države, tražili su da vežu uza se kler obećanjima političke naravi i vremenitim "prednostima".

2. Danas identitet katoličkog svećeništva primjerno biva življen: od tisuća i tisuća plemenitih ljudi, posvećenih Kristovoj stvari. Drugi je vatikanski ekumenski sabor, iako ne govori tako opširno o svećenicima kao o biskupima, znatno doprinio produbljenju svećenikova lika i njegove posebne zadaće u Božjem narodu i u svijetu.

Već veze "organskog zajedništva" traže da svećenik promiče na osobit način jedinstvo i zajedništvo Božjeg naroda. U odnosu na hijerarhiju, zajedničko sveto ređenje i samo poslanje čini od svećenika "mudre suradnike biskupskog reda" /LG, 28/ i povezuje međusobno sve svećenike "vezom svećeničkog zajedništva" /LG, 41/ u vezi "intimnog sakramentalnog bratstva" /PO, 8/. Duh se, dakle, zajedništva svećenika očituje ponajviše u iskrenom jedinstvu s papom i vlastitim biskupom /usp. Christus Dominus, 28; PO, 7; 14 i ss./ i s ostalom subraćom svećenicima. Na taj način prezbiteri žive stvarno "organsko zajedništvo" što je bitni elemenat Crkve i konkretni su znakovi u narodu potpunog crkvenog zajedništva. Ali i više od toga - sakrament reda podjeljuje svećenicima pomazanje Duha Svetoga /PO, 2/, uobličuju ih Kristu svećeniku i uzdiže ih do stupnja živih oruđa za rast i izgradnju čitava Njegova Tijela koje je Crkva /usp. PO, 12/.

Cijelo njihovo poslanje, napose ono dijeljenje sakramenta, koje doseže vrhunac u euharistijskoj žrtvi u "osobi Krista" ima svoj izvor, svoju snagu i svršetak u Kristu. Služba je prezbitera donisiti Krista svijetu u svijetu. Ovo će njihovo poslanje biti toliko djelotvornije ukoliko bude velikodušniji i potpuniji u njihovom životu predanje i suoblikovanje Kristu.

Biskupska sinoda 1971. je potvrdila da stalnost kroz čitav život, u svećeničkoj stvarnosti obvezuje cijelu svećeničku egzistenciju. Istu je istinu ponovio Ivan Pavao II u svom pismu svećenicima za Veliki Četvrtak 1979. kad tvrdi da svećenička "osobnost" mora biti drugima jasan i bistar znak i uputa tako da prezbiteri u bilo kojoj prilici u svijetu budu "svećenički" prisutni i blizi ljudima.

3. I naše doba poznaje određene opasnosti za svećenički identitet. Neke su doktrinalne a neke disciplinske stvarnosti. Deklaracija sv. Kongregacije za kler promatra dva tipa kleričkih udruženja koja iako pod plaštem koji prividno može biti doličan, kriju pogubne nedostatke u poimanju svećeništva, koji prouzrokuju velika duhovna zla cijeloj crkvenoj zajednici. Radi se o udruženjima koja su pretrpjela kvarenje ideološko-političkog tipa, u prvom slučaju, ili u drugom izopačenje sindikalno-klasnog mentaliteta.

Deklaracija prije svega ističe da Crkva nikako ne kani umanjiti pravo klera da se udruži kad to biva u skladu i harmoniji "s vlastitim sakramentalnim posvećenjem i božanskim poslanjem", kako je uključeno u slobodnom prihvatanju svećeničkog poziva. Ona zatim opisuje dva tipa kleričkih udruženja koja postoje u nekim zemljama a koja nisu u skladu sa zahtjevima nauke i discipline Katoličke Crkve, jer zamaću

identitet i svećeničkog poslanja i teško narušavaju i ranjavaju crkveno zajedništvo.

U prvom slučaju radi se o pokretima ili udruženjima među klerom koja se općenito predstavljaju pod velom po sebi plemenitih ciljeva kao ljubav prema domovini ili nastojanje za "mirom" i promaknuća najugnjetenijih društvenih slojeva. Takva udruženja, čak kad su i stvarno, a ne samo prividno slobodna, to jest slobodna od pritiska različite vrste, u praksi stvaraju i produbljuju podjelu u živom organizmu Crkve napose kad dođu dotle da u svojoj nutarnjosti ustanovljuju neku vrstu "antihijerarhijske". Njima često biva povjereni monopol na ono ostatka "katoličke" štampe i cenzura nad njom. Poznati su slučajevi u kojima se takvi tjednici praktički svode na glasila spomenutih udruženja i ideološke propagande, koja odbijaju ili cenzuriraju spise biskupa, koja ne nalaze mjesta da donesu riječ ili dokumente pape i objave vijesti o životu sveopće Crkve. Ova udruženja traže da ona predstavljaju Crkvu, a takvima ih se uzima i njih konzultira. Ona polažu pravo na to da se protiv ili barem mimo biskupa upliću također u život sjemeništa, u liturgiju, jednom riječi u život Crkve, a poneko je došlo čak dotle da piše letke "pastoralnih pisama" koje bi biskupi morali uputiti vjernicima. Nije ni mir, koji takva udruženja propovijedaju, uvijek onaj evangeoski, a koji Crkva i svećenik mogu i moraju podupirati svim svojim silama. Vođe ovih udruženja bivaju često **korišteni, da se stvori, osobito u inozemstvu lažna slika o mjesnim Crkvama.**

Djelovanjem ovih udruženja - ostavimo po strani subjektivne namjere svećenika koji kadkad u njima sudjeluju protiv volje i pasivno u nadi, često varljivoj, da će si osigurati nešto pastoralnog prostora ili izbjeći "veće zlo" - ostvaruje se ono što Deklaracija opisuje u br. III., tj. velika šteta svećeničkom poslanju i crkvenoj zajednici; u suprotnosti sa svim katoličkim učenjem i zahtjevom Drugog vatikanskog ekumenskog sabora, prema kojem "svećenici nisu nikad u službi neke ideologije ili neke ljudske stranke, nego, kao vjesnici Evanđelja i kao pastiri Crkve svoje snage ulažu u duhovni rast Kristova tijela"/PO, 6/.

4. Drugo činjenično stanje - koje se kadkad može povezati s prvim - odnosi se na udruženja klera na temelju čistog sociologizma "profesionalnog" ili "sindikalnog" tipa. U nekim narodima, na sreću još malobrojnima, neke su grupe svećenika tako htjele braniti vlastita "profesionalna prava" prema crkvenim institucijama. Očito, problem o kojem je riječ nije prianjanje ili pripadnost svećenika ili redovnika nekom odgovarajućem sindikatu ukoliko kao građani vrše svoju djelatnost npr. u bolnici, školi, nekoj privrednoj ili javnoj ustanovi. Ovdje je u pitanju udruženje sindikalnog karaktera među svećenicima kao svećenicima zbog zahtjeva skopčanih s vršenjem svete službe a upravljenih na Crkvu i njezinu hijerarhiju kao takve. U jednoj uopćenoj analizi, učinjenoj po ispravnom gledanju Crkve i katoličkog svećeništva, jasno se očituje da su takva udruženja u korjenu iskvarena. Njihov je temelj, kako ističe Deklaracija, svodenje ministerijalnog svećeništva i svete službe na "profesiju" ili "zanimanje", na neko "posloprimanje", dok biskup biva smatran "poslodavcem" kao "gospodarska" protustranka ovih udruženja. Umjesto službe Kristu i vjernicima,

koja je zajednička biskupu i kleru; umjesto Crkve kao "organske zajednice"; i na mjesto "pristojnog uadržavanja", kanonski predviđena i zaštićena, uvode se elementi izvedeni iz sindikalnog života i čak iz klasne borbe, koji iznakazuju katolički pogled na svetu službu. Druga dvoznačnost nastaje kad se ova udruženja obraćaju civilnoj vlasti, često nekakvoj, koja nije nadležna u prosuđivanju vjerskih problema ali može tumačiti predložene zahtjeve upravo u sindikalnim okvirima, predloženim i podržanim od takvih udruženja. Kako će biti vrednovano dijeljenje sakramenata u granicama "posloprimanja" i noćni posjet umirućem; kako protumačiti poduzete mjere zakonite crkvene vlasti prema onome koji je zatajio u obvezi celibata preuzete činom ređenja? Kakvo će se značenje dati "crkvenoj poslušnosti" u jednom takvom poimanju? Lako je naslutiti kakve posljedice iz tog dolaze na štetu pastoralne skrbi, podjeljivanja sakramenata, crkvene organizacije općenito i zupe napose i premještaja klera. Očito je da se dolazi do granice sekularizacije "zvanja" i "poslanja" do birokratizacije odnosa s vjernicima i biskupom. Koji je duh i teologija koji može poticati takva udruženja? Kakvo viđenje Crkve, svećeništva, crkvenog zajedništva, službe, hijerarhije?

5. Ne treba se čuditi što Sveta Stolica proglašava dva opisana tipa udruženja klera neodgovarajućim nauku i disciplini Crkve i stoga ih zabranjuje. Posebno odobrenje Svetog Oca daje Deklaraciji obaveznú snagu za čitavu Crkvu.

Iz oblika upozorenja i zabrane izlazi, dakle na vidjelo budna skrb Crkve u službi autentičnog poimanja katoličkog svećeništva protiv deformacija koje proizlaze iznutra ili izvana. Ako je svećeništvo zjenica oka Crkve, potrebno je da ona bude čista i providna. Jednostavno zato da bi oko moglo gledati. Vjernici i svećenici uvjereni u svoju službu, shvatit će to od prve, cijeneći takvu skrb.

/Deklaracija i Komentar preuzeti iz L'Osservatore Romano, 8-9 marzo 1982., str. 1.4./.

PRIMJEDBA BISKUPA ORDINARIJA

Gornja Izjava Svete Stolice kao i komentar vatikanskog lista L'Osservatore Romano potpuno su jasni za svakoga. Izjava se u našoj biskupiji odnosi na staleško udruženje Dobri Pastir i na Teološko društvo Kršćanska sadašnjost. Dobro su poznati "rascjepi i nesloge, bilo među vjernicima, bilo među svećenicima međusobno i prema vlastitim ordinarijima" koje su oni izazvali. Zato je ova Izjava velika satisfakcija svima koji su u ovom pitanju zastupali ispravno crkveno stanovište i trpjeli zbog toga.

OKRUŽNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR
+++++

Broj: 275/82.

Mostar, 30. ožujka 1982.

BLAGOSLOV I POSVETA ULJA NA SVETI ČETVRTAK

Blagoslov i posveta ulja za naše biskupije obaviti će se u katedralnoj župskoj crkvi u Mostaru na Veliki Četvrtak pod koncelebriranim Svetom Misom koju će predvoditi naš Biskup Ordinarij.

Sveta Misa Chrismatis početak će u 10.00 sati. Uz Biskupa Ordinarija u koncelebraciji imaju sudjelovati slijedeći svećenici:

don Ante Brajko, gen. vikar
don Anđelko Babić, župnik katedralne župe
fra Bogomir Zlopaša, župnik sv. Petra i Pavla Mostar
don Ivan Vukšić, župnik Šipovača-Vojnići
fra Karlo Lovrić, župnik Siroki Brijeg
don Petar Vuletić, župnik Stolac
fra Petar Vlašić, župnik Konjor
don Luka Mamić, župnik Trebinje
fra Ante Perković, župnik i gvardijan Duvna
don Ante Ivančić, župnik Vinica
fra Dane Karačić, župnik i gvardijan Humac
don Damjan Raguz, župnik Gabela Polje

Asistencija Biskupu posvetitelju

- kapelan iz samostana Siroki Brijeg

- don Ivo Pavlović, kapelan Gabela

Za sveta ulja: don Blaž Ivanda, kapelan Studenci
kapelan iz samostana Humac

Oni će dijeliti sveta ulja nakon Svete Mise svećenicima za njihove župe.

Preporučujemo i pozivamo sve svećenike da taj dan dođu u Mostar jer je to svećenički dan. Svi koji žele mogu sudjelovati u koncelebraciji, ali napominjemo da se ponese potrebna misna roba. Za gore navedene bit će misna roba pripremljena u katedrali. Sve pozivamo da se zajednički iz Svete Mise nađemo kod zajedničkog stola u prostorijama katedralne župe. Sve molimo da dođu na vrijeme da bi se mogli spremati za sudjelovanje kod Svete Mise. Ako bi netko od gore navedenih svećenika bio spriječen da nemože doći neka si na vrijeme osigura zamjenu i da to javi na tajništvo biskupije. Župnici koji budu sudjelovali u Misi Chrismatis mogu poslije podne binirati u svojim župama.

Budući da se na Veliki Četvrtak u Misi Chrismatis obnavlja po novom obredu svećenička obećanja, stoga opet pozivamo sve svećenike da taj dan dođu u Mostar da svi obnovimo svoja svećenička obećanja data kod Svetog Ređenja.

Svaki župski ured iz crkvene kase plaća 150,00 ND

+ Pavao, biskup

Broj: 276/82. IV

ANTICIPACIJA USKRSNE VIGILIJE
+++++

Onim župama, koje su imale dozvolu za anticipaciju uskrsne vigilijske, a ukoliko razlozi radi kojih je dozvola bila podijeljena i dalje postoje, daje se dozvola i za ovu tekuću godinu, bez potrebe da se molba pismeno obnavlja od strane dotičnih župskih ureda.

+ Pavao, biskup

Broj: 277/82.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA U BISKUPIJI

POVIŠENJE TAKSA MISNIH STIPENDIJA
+++++

1. Za tihu misu: obična.....	200,00 ND
vezana.....	250,00 ND
2. Za pjevanu Misu.....	350,00 ND
od toga pripada: celebrantu.....	300,00 ND
crkvi.....	50,00 ND
zboru.....	50,00 ND

Ostale takse župske i biskupijske kancelarije ostaju onako kako su određene raspisom Ordinarijata br. 483/80 i 675/80. kojih se treba striktno pridržavati.

Ovaj taksovník za misne intencije stupa na snagu 18. travnja 1982. godine.

Do 25. travnja o.g. imaju se dostaviti ovom Ordinarijatu sve primljene obične intencije kao i odslužene binacije.

+ Pavao, biskup

DAJE SE NA ZNANJE SVIM SVEĆENICIMA U NAŠIM BISKUPIJAMA
=====

Od Vrhovne uprave Franjevačkog reda /OFM/ iz Rima dobili smo Deklaracije po kojima su:

fra Ivan PRUSINA i

fra Ivica VEGO

članovi Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM otpušteni iz Reda OFM, oslobođeni zavjeti i suspendirani a divinis. Donosimo jedan od dva identična dokumenta:

Fr. HONORIUS PONTOGLIO

VICARIUS GENERALIS ET PROCURATOR ORDINIS O.F.M.
Praeses commissionis pro Prov. Assump. B.M.V.
in Hercegovina /Yugoslavia/

DECLARATIO DIMISSIONIS AB ORDINE OFM
=====

fratris fr. Ivan P r u s i n a

Brevis explicatio historica

Die 14. Sept. 1980. in civitas Mostar /Hercegovina, Yugo-
slavia/ parocia cathedralis fundata est. Ista parocia consti-
tuta e divisione jam existentis paroeciae franciscanae, cuius
tres partes ad constituendum istam novam separate sunt. Quarta
autem pars paroeciae franciscane relicta est.

Magha pars franciscanorum Prov. Assumptionis B.M.V. in
Hercegovina non bene accepit hanc divisionem, quae jam prius
fuerat stabilita contractu facti inter representantes cleri
dioecesani et franciscanorum. Decretum "Romanis Pontificibus"
/6. Junii 1975/ omnia perpendit et confirmavit. Iuxta mentem
franciscanorum autem Decretum Romanis Pontificibus tantum ex
una parte supradictum contractum accepit et verificavit, et
altera ex parte aliqua puncta contractus non accepit et eli-
minavit. Quibus de causis supradictus contractus - iuxta ar-
gumentationem franciscanorum, "ad globalem solutionem proble-
matis paroeciarum" factus est.

In civitate Mostar problema maxima circa pastorisationem
aliquarum "ecclesiarum filialium" exortum est; ibi a saeculis
in coemeteriis actiones pastorales persolvebantur; istae fili-
ales ecclesiae Decreto constitutionis paroeciae cathedralis
ad istam paroeciam pertinere debebantur. Fideles renuebant
accipere sacerdotes legales dioecesanos, sed franciscanos,
etsi illegales, sicut suos ministros pastorales exigebant
et accipiebant.

Episcopus ordinarius mens. Pavao Žanić verbis et scriptis
arguebant istam illegitimum actionem. Ordo franciscanorum per
suos superiores verbis, persuasionibus, minis et decretis fra-
tres ab ista illegitima actione avertere insistebant, et de-
cretis remove conabatur. In ista actione praesertim duo
fratres /sc. Fr. Ivan Prusina et Fr. Ivica Vego/ cooperatores
paroeciales in paroecia franciscana, primas partes habebant.
In fine ipse Summus Pontifex Joannes Paulus II sua auctoritate
iussit, ut hoc problema quam primum solvi deberet.

Elenhus litterarum et decretorum ad rem spectantium

1. Lit Episcopi Ord. die 14. Aprilis 1981. N.Prot. 270/81.
2. Decreta Deleg. Min. Gen. de commoratione ad tempus in
Slano trium fratrum die 18. Apr. 1981.
3. Litt. protestationis trium fratrum cum subscriptione
multorum fratrum Prov. Herc. die 22. Apr. 1981.

4. Decretum expulsionis ab Ordine die 29. Apr. 1981.
subscripti per P. Honorium Pontoglio Proc. Gen.
5. Decreta Deleg. Gen. de commoratione ad tempus supra-
dictorum fratrum in Konjic et Citluk: P.Nr. 208, 209, 210.
6. Litt. Episcopi Ord. die 19. VI. 1981. et 7. Julii 1981.
7. Litt. Deleg. Min. Gen. die 10. Julii 1981.
8. Decisiones Proc. et Vic. Gen. de traansitu in aliam
Provinciam seu ad esteras regiones die 22. Julii 1981.
9. Decreta Deleg. Min. Gen. de commoratione in Frohnleiten
/Austria/ die 17. Aug. 1981.: P.Nr. 294/81; 295/81.
10. Litt. Min. Gen. die 16. Dec. 1981.
11. "Novissima admonitio" Deleg. Min. Gen. die 29. Dec. 1981.

Argumentum dimisionis

Frater IVAN PRUSINA omnibus decretis superiorum Ordinis OFM inoboediens factus est.

Frater IVAN PRUSINA omnibus supranumeratis decretis aut partim oboediens aut totaliter inoboediens factus est, etsi verbis et scriptis de gravissimis consequentiis admonitus est /Nr. 11/. Etiam "Novissimam admonitionem" qua "spatio trium dierum utilium" omnia ad optimum finem perducere, renuerat et in statu inoboedientiae perseveravit.

Ideo declaratur quod fr. I V A N P R U S I N A omnibus consequentiis de quibus in Decreto Rev. P. Fr. Honorii Pontoglio, Vic. et Proc. Gen. diei 29. Apr. 1981. contentis, subiectus factus est.

Id est dimissus est ab Ordine OFM, solutus es vinculis votorum religiosorum et a divinis suspensus ad normam rescripti S. Sedis die 11. Dec. 1980. N. Prot. 6559/80.

Romae, 29. Jan. 1982.

Fr. Honorius Pontoglio

Rev. P.F. IVAN PRUSINA, M. Gupca 14 - YU-79000 Mostar
Franj. Provincijalat, M. Gupca 14 - YU-79000 Mostar
Curia Gen. OFM. Via S.M. Mediatruce 25. ROMA
Biskupski ordinarijat, Setaliste JNA 18 - YU-79000 Mostar

Nota: Haec dimissio publicabitur in

ACTA ORDINIS OFM - Roma
MIR I DOBRO - Mostar

OVOGODIŠNJI KANONSKI POHOD ŽUPAMA I DIJELJENJE SVETE
POTVRDE MLADEŽI

Broj: 278/82.

Ove godine obaviti će se kanonski pohod i podijeliti će se sakrament Svete Potvrde u slijedećim župama naših biskupija:

1. 17. IV. -
2. 18. IV. - Stolac
3. 24. IV. -
4. 25. IV. - Aladinići /prije podne/
Prenj /poslije podne/
5. 8. V. -
6. 9. V. - Hrasno /i proslava Kraljice Mira/
7. 15. V. - Blagaj
8. 16. V. - Rotimlja - Domanovići /dr Marko Perić/
9. 22. V. - Gradac Donji
10. 23. V. - Humac
- Ravno - prije podne// Dr Marko Perić
- Trebinje - naveče //
11. 29. V. -
12. 30. V. - Katedrala
13. 5. VI. -
14. 6. VI. - Buhovo /završetak duhovne obnove župe/
15. 10. VI. - Rašeljke
16. 12. VI. - Prisoje
17. 13. VI. - Neum /patron župe/
18. 15. VI. - Vinica
19. 18. VI. - Kongora /patron župe/
20. 19. VI. - Seonica
21. 22. VI. - Roško Polje
22. 24. VI. - Hutovo /patron župe/
23. 10. VII. -
24. 11. VII. - Trebinja
25. 17. VII. - Grabovica
26. 18. VII. - Duvno
27. 24. VII. -
28. 25. VII. - Šuica
29. 31. VII. -
30. 1. VIII. -

Kako se iz prikazane tabele vidi, donešen je za sada utvrđeni raspored kanonskih pohađanja za predviđene župe. Isto tako dati su i slobodni termini ako bi trebalo doći do kakvih pomjeranja. Brigodom krizme želio bih u svakoj župi ostati više od samog dana krizme tako da će negdje dolazak u župu biti dan prije, a iz neke će biti odlazak dan kasnije. Prigodom ovakvih dolazaka u župu želio bih posjetiti bolesnike župe koji su već dulje nepomični. Zato neka svaki župnik, najbolje do na Veliki Četvrtak dostavi u tajništvo Ordinarijata svoj prijedlog o što boljem obavljanju pohoda župi.

Za kanonski pregled potrebno je prikazati: sve matice župe, knjige milostinja, knjiga izdataka i primitaka župske blagajne, urudžbeni zapisnik sa središnjim arhivom, knjigu župske kronike, misno ruho, čuvanje Presvetog i sveta ulja.

Napominjem župnicima i njihovim duhovnim pomoćnicima koji ovoga ljeta imaju krizmu u svojoj župi da u Službenom vjesniku br. II. i III. od 1981. god. pročitaju osvrt na krizme koje su podijeljene u toj godini, a osvrt se nalazi na str. 39., jer Vam može dobro poslužiti za pripremanje i organiziranje krizme u Vašoj župi.

+ Pavao, biskup

ZAVRŠNE PROSLAVE 100-OBLJETNICE OBNOVE REDOVITE

CRKVENE UPRAVE U BOSNI I HERCEGOVINI.

Broj: 279/82.

Kako smo već u našem Službenom vjesniku biskupije br. I/81. u okružnici br. 216/81. najavili, ove godine Vrhbošanska crkvena pokrajina slavi 100-obljetnicu obnove redovite crkvene uprave u BiH. Proslave su započele u biskupijskim centrima Metropolitije /Sarajevu, Banja Luci i Mostaru/ 5. srpnja 1981.

Završna proslava za našu biskupiju održat će se 20. VI. a za Metropoliju u Sarajevu 4. VII. na metropolitanskom skupu vjernika sa svojim pastirima.

Mnoge su župe u našim biskupijama, bilo to u sklopu proslave obljetnice obnove hijerarhije ili 800-godišnjice rođenja sv. Franje, poduzele i organizirale dosta lijepih susreta i duhovnih obnova u svojim župama. Ovim se opet poziva sve pastoralno osoblje na župama koje još ništa nisu poduzeli ni učinili da nastoje oko što skorijeg održavanja pučkih misija, duhovnih obnova po staležima subotom i nedjelom, euharistijskih klanjanja, kako kome što odgovara i kako je kome moguće, a sve sa nakanom da poraste i dalje se učvršćuje naša vjera u Isusa Krista, naša ljubav prema Njemu, njegovoj Crkvi i njezinim pastirima.

U sklopu obilježavanja 100-obljetnice redovite crkvene uprave u BiH kao i u sklopu 800-godišnjice rođenja sv. Franje uskoro će početi Vjeronaučno natjecanje prijavljenih župa. Natjecanja će se najprije održati po župama /župska/, a nakon toga po regijama, što treba završiti do 13. lipnja o.g.. Finalno natjecanje župa pobjednica regija održat će se kao popodnevni program za prisutne hodočasnike na dan naše biskupijske proslave tj. 20. lipnja. u katedrali u Mostaru.

U sklopu ovih jubileja najavljeno je i organizirano hodočašće u Rim od 28. travnja do 3. svibnja. Već je prijavljeno hodočasnika za jedan autobus. Ima još nešto interesanata, pa molim sve župnike ako imaju još prijavljenih osoba koje bi željele ići na hodočašće neka ih prijave u Tajništvo ordinarijata prigodom svoga dolaska u Mostar na Veliki Četvrtak. Ako ih se prijavi još za jedan autobus, organizirat će se i drugi autobus, ako ne onda neće moći putovati.

Dijecezanski odbor za proslavu naše obljetnice, odlučio je da se održi skup naše mladeži u Katedrali u Mostaru i to 8. svibnja /subota/. Napominjem voditeljima župskih grupa mladeži da već sada planiraju svoj dolazak toga dana u našu Katedralu. Podrobniji program za taj dan objavit ćemo naknadno.

Isto tako za naše biskupijsko hodočašće u Mostar pozivam sve župnike naših župa da dođu sa svojim župljanima na naš biskupijski skup u Mostar. Za tu prigodu bit će izrađeni i plaketi koji će pripomoći što boljem obavješćavanju vjernika o našem jubileju. Toga dana /20. lipnja/ pada u nekim župama vanjska proslava Srca Isusova. To su župe Čeljevo, Studenci, Cipovača, Kongora, Potoci, Crnač. Neka župnici, ako je ikako moguće ovogodišnju proslavu blagdana Srca Isusova slave na onaj dan kada kalendarski pada, a u nedjelju neka organiziraju dolazak u Mostar. Neka isto tako obavijeste okolne župnike za pomjeranje vanjske proslave župske svetkovine radi vjernika koji dolaze na zavjete iz okolnih župa.

Za nedjelju 20. lipnja dopuštam da se u onim župama koje organiziraju hodočašće u Mostar održi samo rana Sveta Misa, a puška se može toga dana izostaviti.

+ Pavao, biskup

POZIV NA ADORACIJU

Broj: 280/82.

Već duže vremena u pojedinim mjestima, uglavnom gradovima, svakog 15. u mjesecu održava se javna zajednička URA KLANJANJA PROTIV PSOVKE. Tako je nedavno uvedeno i u katedrali u Mostaru. Postojanje i prakticiranje te ure klanjanja je trajna propovijed i molitva protiv psovke. Preporučam župnicima gdje je to moguće, da tu uru uvedu u župama. Svake nedjelje prije 15. u mjesecu treba tu uru najaviti i pozvati one koji hoće i mogu da je obave.

Za duhovni život svećenika preporučam uru klanjanja svakog četvrtka /ili neki drugi dan u tjednu - kako kome bolje odgovara/. Koncilski dekret Presbyterorum ordinis u III. glavi govori o pomagala svećeničkog života i u broju 18 među ostalim kaže: "Da bi svoju službu vjerno vršili neka im bude na srcu dnevni razgovor s Kristom Gospodinom i posvećivanju i osobnom čašćenju presvete Euharistije. Neka se rado povlače u duhovnu samoću i neka visoko cijene duhovno vodstvo. Na mnogo načina, a napose razmatranjem kao prokušanom i trinitarnom molitvom, i različitim oblicima molitava, koje prezbiteri slobodno odabiru, neka traže i od Boga usrdno mole onaj duh pravoga klanjanja po kojem se zajedno s povjerenim pukom tijesno sjedinjuju s Kristom, Posrednikom Novoga Saveza, i tako mogu kao posinci vapiti: "Abba, Oče" /Rim 8,15/!

Evo par savjeta za ustrajnost u pobožnosti tjedne ure klanjanja. Dobro je i tu uru klanjanja objaviti puku. Možda dođe samo nekoliko pobožnih duša, ali dobro je i to. Svećenik će se i zbog njih osjećati ponukanim da uru obavi. Također poticaj za sedmičnu uru klanjanja jest udruživanje nekoliko svećenika na zajedničku uru klanjanja. To ne bi trebalo postati razlog nepotrebnog i prevelikog putovanja. Za sadržaj jedne i druge ure ima raznih pomagala ad hoc, a i svaki svećenik će lako naći sebi sadržaj ure.

Za 21. III. o.g. Papa Ivan Pavao II pozvao je kat. svijet na molitvu za Crkvu u Kini koja prolazi kroz teške kušnje. Naknadno preporučujemo Papine nakane i želje!

+ Pavao, biskup

PORUKA BISKUPA ORDINARIJA ZA USKRS '82. GOD.

Draga braćo i sestre, dragi vjernici!

Uskrsnu Isus doista! Nijedan događaj iz Isusova života nije u Svetom Pismu Novog Zavjeta tako lijepo opisan kao njegova muka, smrt i uskrsnuće. Dista uskrsnuo je i ukazao se Mariji Magdaleni, Petru, pobožnim ženama, dvojici učenika na putu u Emaus, apostolima bez Tome i opet apostolima s Tomom, pa apostolu Jakovu, pa petorici apostola, s njima jeo i pio, pa opet kad ga je vidjelo više od 500 ljudi. Uskrsnuo je doista! Svjedoci uskrsnuća su dali život za tu istinu.

Uskrs je Isusova poruka neprijateljima. Ona je jednostavno izražena u riječima koje je Uskrsli Isus rekao Savlu pred Damaskom: "... zašto me progoniš? - Teško ti se protiv ostana praćati" /Dj 26,14/. To je poruka i svima koji se bore protiv Boga, Isusa Krista i njegove Crkve. Uzaludna je bila mržnja i borba Židova, uzaludna osuda Pilatova, uzaludna smrtna kazna. Uskrs jasno govori da je u svojoj biti svaki rat protiv Boga i svaki ateizam osuda na neuspjeh.

Uskrs je Isusova poruka prijateljima: "Mir vama!"... "Zašto ste zbunjeni? Cemu se takve sumnje rađaju u vašim srcima? Pogledajte moje ruke i moje noge: Ja sam, ja glavom! /Lk 24,38-39/. "Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" /Mt 28,20/.

Iako je uskrsna poruka jasna i snažna, uvijek se drama Velikog Petka i Uskrsa ponavlja, i ponovno grijeh i mržnja hoće da Krista propnu, a zastrašenim vjernima treba ponavljati: Ne bojte se, ja sam s vama do svršetka svijeta, i ovog Vel. Petka i ovog Uskrsa, uvijek, uvijek sve do vječnog Uskrsa. Ustrajmo čvrsti u vjeri! Živimo u vjeri skupa sa svetima i s Marijom Majkom Crkve. Čuvajmo u obiteljima vjeru, molitvu, gajimo ljubav i praštanje svim ljudima, čuvajmo se pokvarenosti i bludnosti, životom propovijedajmo Evanđelje.

U tim mislima i željama čestitam Vam svima sretan Uskrs!

Vaš biskup

+ Pavao Žanić

Jednako čestita i nadbiskup dr Petar Čule!

BISKUPSKI ORDINARIJAT
MOSTAR

Mostar, 30.III.1982.

Br.281/82.

Gornja poruka Biskupa Ordinarija za Uskrs '82. neka se pročita pod svim Misama na Uskrsnu nedjelju ove godine.

Biskupski ordinarijat Mostar

SVETA KONGREGACIJA ZA ISTOČNE CRKVE

Rim, 4. ožujka 1982.

Preuzvišeni!

U svojoj korizmenoj poruci Sveti Otac iznoseći prisposobu o milosrdnom Samarijancu, poziva sve vjernike da sudjeluju u sakupljanju milodara u ovom korizmenom vremenu.

Sigurno znate da je između svih kolekta vjerojatno najstarija ona kolekta koja se po starom običaju sakuplja za potrebe Svete Zemlje. U svojoj apostolskoj pobudnici "Nobis in animo" Papa Pavao VI pisao je o toj stvari: "U svim crkvama i molitvenim prostorima koji pripadaju dijecezanskom i redovničkom svećenstvu valja jedanput godišnje - na Veliki Petak ili na neki drugi dan određen od mjesnog Ordinarija - uz posebne molitve za našu braću članove Crkve u Svetoj Zemlji obaviti i kolektu za njihove potrebe. Vjernike treba obavijestiti na vrijeme unaprijed da će se ta kolekta namijeniti ne samo na održavanje svetih mjesta nego prvenstveno u korist pastoralnih, karitativnih, odgojnih i socijalnih ustanova koje Crkva drži u Svetoj Zemlji brinući se za njihovu kršćansku braću i za mjesno stanovništvo"/AAS, 66, 1974, str. 186/.

Stoga Vas molim, Preuzvišeni, da Biskupskoj konferenciji preporučite kako bi i ovaj put potaknula pojedine dijeceze da velikodušno pritegnu u pomoć kršćanstvu u toj zemlji Isusovoj. Na tom blagoslovljenom tlu kršćani ne žele samo preživjeti nego i biti kvasac života, dinamičan i djelotvoran, i također u službi ostalih zajednica. /...../

Zahvaljujući unaprijed na Vašoj dobrotvornoj suradnji, molim Vas preuzvišeni, da primite izraze mogega poštovanja i bratske odanosti.

Wladislaw kard. Rubin
Prefekt

BISKUPSKI ORDINARIJAT
MOSTAR

Mostar, 30. ožujka 1982.
Broj: 282/82.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA U BISKUPIJI

Gore doneseni dopis Svete kongregacije za Istočne Crkve poslan od Prefekta kard. Rubina za Predsjednike svih Biskupskih konferencija dajemo pastoralnom svećenstvu u našim biskupijama na uvid. Do sada je uvijek kolekta Cvjetnice i Velikog Petka bila za potrebe Svete Zemlje. Pozivam sve župnike da i ove godine na te dane preporučte svojim vjernicima i ove potrebe Svete Stolice i da Svetog Oca u tome velikodušno pomognemo. Ovim ujedno zahvaljujem svima koji su se oko urednog prikupljanja kolekti za Svetu Zemlju do sada brinuli, a sve po-
tičem da u buduće u tome budu još marljiviji. U buduće ne može biti "nije uobičajena", niti bilo kakva druga isprika.

+ Pavao, biskup

^ O P O R U K A ^

Brate svećeniče, da li si napisao oporuku, da li imaš oporuku? Pitanje je na mjestu i treba ga ozbiljno postaviti. Izgleda da je ne mali broj svećenika nema. Kao da postoji strah uzeti papir i takva što napisati - miriše to po smrti. A smrt dolazi i to uvijek nenadaño. Nije bez razloga izrečena ona riječ, a i danas vrijedi: Repentina mors - sacerdotum sors. Svakodnevna iskustva nakon smrti svećenika pokazuju kakove sve neugodnosti nastaju kada svećenik umre bez oporuke. Svaka čast poštenoj svećeničkoj rodbini. Ali, ali nije uvijek pošteno. Mogla bi se izreći teška riječ kako se onda vladaju kojekakvi rođaci, koji se na rođaka svećenika za vrijeme njegova života niti ne obaziru. Možda kažeš da ništa nemaš. Napiši to na papir da ništa nemaš, da iza tvoje smrti tvoji "rođaci" ne odnesu i ono što zaista nije tvoje.

Svaki je dakle svećenik dužan ne samo iz navedenih razloga, nego i radi kanonskih i naših sinodalnih propisa napisati oporuku. Oporuka se može napisati ili rukom ili pisačom mašinom. Ako svećenik piše rukom svoju oporuku, ne mora je nitko drugi potpisivati, nego samo on sam. Ako mu drugi piše, ili ako piše pisačom mašinom, onda je potrebno da uz njegov potpis bude na oporuci još potpis dvaju svjedoka. Vrlo je važno i bitno da na oporuci bude napisan datum kada je napisana. U oporuci treba jasno navesti želju i volju oporučitelja kako želi da se iza njegove smrti raspoloži sa njegovom imovinom, komu i kako da se predađu pojedine stvari. Razumije se, da se oporuka može promijeniti ili da se načini nova ili da se neštojećoj stavi dođatak. Tako uredno i pravilno napisanu oporuku treba zatvorenu u kovčetu pohraniti gdje će se lako naći, ali tako da ne dospije u ruke nepozvanima /može to biti i župna blagajna kod župnika ili još bolje kod Nadb. Duhovnog Stola/.

Svećenik ne bi smio zaboraviti na crkvu, nadbiskupiju i Svećenički dom. Dignum et iustum est i pred Bogom i pred ljudima. Ako dakle oporuke nemaš, odmah je napiši, jer tvoj Dan dolazi!

/Preuzeto iz Službenog vjesnika nadbiskupije Zagrebačke 11/81/.

Gore doneseni tekst dajemo i našim svećenicima na uvid i razmišljanje s molbom da o njemu dobro razmisle i da postupe ljudski, kršćanski i svećenički.

Biskupski ordinarijat Mostar

I N M E M O R I A M

+ + + + +

Kao što je već štampa opširno izvjestila umro je hrvatski

Kardinal Dr FRANJO ŠEPER

Pročelnik Svete kongregacije za nauku vjere, prije toga nadbiskup i metropolita zagrebački, od 1960. do 1969. predsjednik BKKJ, preselio je u vječnu Domovinu, na predposljednji dan godine Gospodnje 1981. u tri sata ujutro, u Rimu, okrijepljen svetim otajstvima Otkupljenja.

Premda smo svi molili za njegovo ozdravljenje tijekom njegove teške bolesti, koju je on proživio kao pripremu za odlazak svome Gospodinu, smireno se podlažemo Božjoj volji.

Blagopokojni Kardinal rodio se 2. listopada 1905. u Osijeku. Za svećenika je zaređen 26. listopada 1930. u Rimu. Biskupsko je posvećenje primio 21. rujna 1954. u Zagrebu. Nakon smrti svete uspomene Kardinala Alojzija Stepinca imenovan je 5. ožujka 1960. zagrebačkim nadbiskupom i metropolitom. Papa Pavao VI. imenovao ga je kardinalom-prébiterom 22. veljače 1965., a za pročelnika Svete Kongregacije za nauku vjere izabrao ga je 8. siječnja 1968.

- Donosimo homiliju Ivana Pavla II sa Mise zadušnice u bazilici sv. Petra održanu 2. siječnja 1982. godine

"Oče! Hoću da i oni koje si mi dao budu sa mnom gdje sam ja"/Iv 17,24/. Te riječi uzvišene utjehe što ih Krist izreče u času velikog rastanka, izvanredno odjekuju u našem potresenom srcu, časna braćo i predragi sinovi, dok stojimo oko smrtnih ostataka kardinala Franje Šepera da mu izručimo posljednji pozdrav i da Gospodinu preporučimo izabranu dušu.

1. "Oni koje si mi dao."

Svi smo bili uključeni u taj neizreciv Očev naum, koji nas događajem Utjelovljenja Riječi u krilu Marije Djevice po Duhu Svetom učini braćom Spasiteljevom, koji nas njemu pritjelovi te nas učini njegovim dijelom i njegovom baštinom. "Dominus pars hereditatis meae et calisis mei"/Ps 15,5/. Božić što ga upravo proslavismo, Marijino bogomajčinstvo što ga jučer obznanismo rimskom liturgijom, privedoše nas tom središnjem otajstvu vjere: mi smo "djeca u Sinu, pozvani, kako reče sv. Pavao, "sudjelovati u istoj baštini", oblikovati isto tijelo i biti sudionici obećanja po Evanđelju"/Ef 3,6/. Taj je navještaj preobrazio svijet i nastavlja preobražavati srca: dio smo Tijela Kristova, njegova smo stečevina, jer nas je Otac njemu povjerio. Naum ljubavi od kolijevke do groba slijedi svaki naš pojedinačni život, koji postaje predigra vječnoga sklada, pristupa vječnome životu. Sa Sinom, zauvijek. Vječno promatrati lice Očevo. "One koje si mi dao."

I naš brat Franjo "dan je" Kristu od Oca. On je kao takav i živio. U njemu spominjemo muža Crkve koji je pripadao Kristu, uvijek, sve do smrti; koji je od vlastite vjernosti Kristu

načinio program svog skromnog, revnog, poniznog i hrabrog življenja.

2. Predan Kristu: počevši od svog svećeničkog zvanja što je izraslo u skromnoj krojačkoj obitelji koja je došla iz Osijeka u Zagreb, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Predan Kristu u svojoj filozovskoj i teološkoj pripravi koju je završio ovdje u Rimu u zavodu Germanicum-Hungaricum i na papinskom sveučilištu Gregorijani, što ga je dovelo do svećeničkog ređenja. Predan Kristu u svom katehetskom djelovanju i vršenju službe tajnika kardinala Štepinca, rektora nadbiskupskog bogoslovskog sjemeništa u Zagrebu te župnika Krista Kralja u tom gradu. Predan Kristu u duboko preobražajnom i posvetnom biskupskom ređenju za apostolskog nasljednjika kao nadbiskup Zagreba, gdje je bio pozvan prihvatiti nasljedstvo označeno Križem. U tim teškim godinama on je uvijek bio čovjek Božji, duboko ispravan i častan, plemenit i predan, forma factus gregis ex animo /usp. 1 Pt 5,3/.

Predan Kristu: Njegova pojava, njegova duhovnost, njegova dušobrižnost, njegova ljubav za Crkvu zablistale su u godinama II. vatikanskog koncila kojemu je dao značajan doprinos. Sjećam ga se - kao i toliki među vama! - kao člana pripravne Komisije za sakramente i također Komisije za nauk vjere i čudoređa u sastavu središnje pripravne komisije. Sjećam se njegovih intervenata odmjerenih i mudrih.

Predan Kristu: Ta njegova predanost Kristu Gospodinu i njegovoj istini koju je ljubio iznad svakog hira mode razrasla se i u punoći iskazala u njegovu ispunjavanju teškog i osjetljivog zadatka predstojnika Svete kongregacije za nauk vjere. Taj mu je zadatak povjerio moj predhodnik Pavao VI. te je bio u tome dva puta iznova potvrđen - od Ivana Pavla I i od mene.

U izvanredno zamršenom razdoblju on je bio mudri i prosvjetljeni vođa tog Ureda koji je morao intervenirati u kriznim pitanjima vjere i morala.

Također radovi međunarodne teološke komisije koje je on započeo kao prvi predsjednik, kao i radovi Papinske bisblijske komisije svjedoče o širini, dubini i finoći osjetljivosti njegova zanimanja i njegova zalaganja u crkvenoj službi. Također mi je drago sjetite se njegove uvijek obzirne i djelotvorne prisutnosti u raznim skupovima sinode biskupa, gdje je također bio član glavnog tajništva.

"Oni koje si mi dao". Pred ovim tijelom što ćemo ga povjeriti zemlji u očekivanju uskrsnuća, pred ovim čovjekom koji je obzirno i tiho vršio djelo što ga stvarnost smrti pred našim očima otkriva u, tako kažemo, neljudskim razmjerima, shvaćamo ljepotu, veličinu i zaslužnost jednog življenja u cjelini darovana od Oca Kristu i tako potpuno ostvarena. Neka je hvala Gospodinu koji svojoj Crkvi daje ljude takova kova. Takav je bio čelik-značaj kardinala Šepera; snažan i nepokolebiv poput njegove rodne Hrvatske kojoj je doista bio na čast cijelim svojim životom u službi Krista i Crkve.

3. "Da budu sa mnom gdje sam ja".

Smrt povlači konačne orise ljudskoga postojanja dajući mu konačno značenje. Dobro znamo da to nije kraj, nego početak vječnoga života što ga Gospodin čuva za svoje dobre i vjerne službenike /usp. Mt 25, 21. 23/.

"Da budu sa mnom". Stoga smrt stavlja čovjeka kojemu je Evanđelje uzor i čežnja onamo gdje je Krist: s njim i uz njega koji je obećao da će se "sam pripasati da svoje sluge posjedne za stol i da ih podvori/usp. Lk 12,37/; s njim i uz njega koji će s Ocem "otrti svaku suzu s njihovih očiju"/usp. Otk 7,17, 21, 4; Iz 25,8/; s njime je i uz njega, Riječ Božju, i "nema stvorenja njoj skrivena nego je sve golo i razotkriveno pred očima Onoga komu nam je dati račun"/Heb 4,13/. Tom polaganju računa već je pristupio naš brat Franjo u času svoje smrti i mi u ovoj misli molimo da se na njemu ispune Isusova obećanja koja smo čuli iz Evanđelja; povjeravamo ga Isusu "da bude s njim gdje je on".

Kardinal Šeper bio je s njime vjerno u trajnom razvijanju svoga Boga i Crkvi posvećenog života u službama koje nikad ne bijahu ni lake ni lagodne, u ustrajnosti što se trajno hranila molitvom i bliskošću Euharistije, u predanju koje je postiglo svoj vrhunac dolaskom "sestre smrti". Molimo da to trajno priznanje uz Krista, življeno iz dana u dan, to gledanje "kao u zrcalu, nejasno", bude Božjom milošću koju žarko prizivamo, promjenjeno u gledanje "licem u lice", kada ćemo "spoznati savršeno kao što smo i spoznati"/usp. 1 Kor 13,12/.

"Da budu sa mnom gdje sam ja".

4. Zatvara se zemaljski krug jednog života da se rastvori u vječnosti ljubavi i slave. Isus je doista u onom trenutku svoje oporuke ovako nastavio: "Neka gledaju moju slavu... Oče pravedni! Svijet te nije upoznao, ja te poznah; a ovi upoznaše da si me ti poslao"/Iv 17,24-25/.

"Ovi upoznaše". U tome je tajna ovoga života. Naš brat Franjo je upoznao. Vjernost svećeničkom redu i apostolskom nasljedstvu; čvrsto i očinsko vođenje stada što ga je Isus stekao svojom dragocjenom krvlju; upravna odgovornost u Crkvi protegnuta kroz vrijeme u služenju u kome nije žalio truda ni vremena niti je mario za posljedice po svoje tjelesno zdravlje ni na nezahvalne osude ni za mamljenja protivna "zdravoj nauci a ugodna ušima"/Usp. 2 Tim 4,3/ nego jedino zabrinut za ispravnost vjerovanja i djelovanja - sve to nalazi svoje tumačenje u tim riječima: "Ovi spoznaše da si me ti poslao." "Spoznaše" da je Krist jedini Učitelj koji je došao iz krila Očeva da nam otkrije konačnu objavu Božjega nauma spasenja, da za nas bude "put, istina i život"/Iv 14,6/; znaju "kako se treba ponašati u kući Božjoj koja je kuća Boga živoga, stup i uporište istine"/usp. 1 Tim 3,15/; znaju da "Riječ Božja nije okovana"/2 Tim 2,9/. "Oni znaju". I mi molimo da takva vjera, vjera kardinala Šepera, hranjena u sebi cjelovitim životom i čuvana u dušama zalagom svakidašnjega rada po izvornom poslanju Crkve, sada primi oduvijek željenu nagradu u onom beskrajnom i bezdanom moru ljubavi i svjetlosti u koje su, kako znamo, naše duše pozvane zaroniti za svu vječnost: "Njima sam očitovao tvoje ime /i još ću očitovati/ da ljubav kojom si ti mene ljubio /bude u njima/ i ja u njima"/Iv 17,26/.

Da, braćo i sinovi. To je naša nada, to je naša molitva u času kad se opraštamo od svoga brata Franje povjeravajući ga milosrdnoj ljubavi Božjoj. Molimo Gospodina da ga zauvijek uvede u tu jasnoću, u taj žar ljubavi kojim smo ogrnuti po naumu Boga koji nas je darovao Kristu "prije stvaranja svijeta", i u koji nas vodi putanja života. Sigurni smo da će iz te jasnoće,

iz tog žara duša našeg brata Franje nastaviti darivati se i zauzimati se za svoju zemlju, za Crkvu, za nas koji ostajemo "čuvati - kao što je to on činio - dobar poklad pomoću Duha Svetoga koji prebiva u nama"/2 Tim 1,14/. - Amen.

Na vijest o smrti pok. Kardinala Ordinarij je uputio nadbiskupu Kuhariću sljedeći telegram: "Prigodom smrti uzoritog kardinala Franje Šepera, velikog sina Crkve, Hrvatskoga naroda i Zabrebačke nadbiskupije primite moju iskrenu sućut".

Naš je Ordinarij sudjelovao na sprovodnim obredima u Zagrebu, a u našoj je Katedrali u Mostaru bio svečani rekvijem za pokoj duše pok. Kardinala koji je predvodio Ordinarij.

I naša se Biskupija u žalosti pridružila svim vjernicima naše domovine zbog smrti našega velikana i sjedinila se u molitvama za pokoj njegove duše. Pokojni je Kardinal bio prijatelj naše biskupije i naših svećenika i vjernika. Pomagao je gradnju naše Katedrale i osobno je posvetio 14. rujna 1980. god.

Nek mu Gospodin bude vječna plaća za sve što je učinio za njegovu Crkvu i Njegov narod!

+ don Filip Č U L O

- svećenik mostarsko-duvanjske bisk.

Nenadano 28. veljače 1982. Bog je pozvao k sebi svećenika naše biskupije don Filipa Čulu. Pokojnik se rodio 3. siječnja 1943. god. u Bukovoj Gori, župa Grabovica u brojnoj i dobroj kršćanskoj obitelji u kojoj je primio poticaj da izabere svećenički poziv. Nakon osmogodišnje škole u Grabovici i Aržanu Filip odlazi u sjemenište na Salatu u Zagreb, gdje završava srednju školu, a potom filozofsko-teološke nauke na Kaptolu u Zagrebu i Splitu. U Splitu je zaređen za svećenika 29. lipnja 1968., a Mladu Misu je imao 7. srpnja u Grabovici.

Svoje svećeničko djelovanje počeo je kao duhovni pomoćnik u župi Hrasno. Zatim je imenovan upraviteljem župe D. Gradac. Bio je duh. pomoćnikom u župi Prenj-Dubrave nepune dvije godine, a u župi Vinica 3 godine. Imenovan je upraviteljem župe Vir 1977. gdje je ostao jednu godinu. Pri koncu svog života pastoralno je djelovao u Subotičkoj biskupiji u župi Sivac. Smrt ga je zatekla u Zagrebu gdje je i započeo svoje spremanje za svećeništvo.

Pokojni je don Filip umro mlad. Nije iza sebe ostavio velika vanjska djela no prošao je stazom svog kratkog zemaljskog života u želji i nastojanju da služi Bogu i bližnjemu. To je činio tiho i neprimjećeno. Lijepa pehvala koju su izrekli njegovi školski kolege na oproštaju s njim nalazi se u riječima: "Za svakoga si bio bolji, nego za sebe". Ovom prilikom u ime Ordinarijata zahvaljujemo župniku don Jozi Ančiću na lijepoj organizaciji sprovoda kao i svim misnicima koji su se toplim riječima oprostili od pokojnika, kao i svima onima koju su došli na ispraćaj zemnih ostataka pok. don Pile.

Na njegovu sprovodu u rodnoj Bukovoj Gori bili su prisutni

brojni svećenici /oko 100/ U koncelebriranoj Svetoj Misi kojoj je u odsutnosti našega Ordinarija predsjedao dr Ante Brajko, gen. vikar bilo je 34 svećenika. Uz naše dijecezanske svećenike bilu su prisutni naši franjevci kao i svećenici Splitske nadbiskupije, a u ime subotičke biskupije na sprovod je došao svećenik Lazar Krmpotić. Uz njegovu ožalošćenu majku koja je doista kršćanski primila smrt svoga sina, našla su se i njegova braća i sestre, brojna rodbina, prijatelji i vjernici iz rodne župe Grabovica kao i iz okolnih župa. Tu su se našle i brojne časne sestre, a bili su prisutni i bogoslovi iz Sarajeva i Splita.

Bijaše hladan, ali sunčan dan. Sunce je stidljivo najavljivalo proljeće, dok smo pok. don Filipa uz pjesmu "Kraljice neba raduj se" polagali u grob. Umro je u korizmi, kad se na poseban način spominjemo muke i smrti Kristove. I don Filip je nosio svoj križ, s njim je pošao u smrt s nadom da s njom ne svršava sve. Ta nada s Kristovim uskrsnućem postala je istinita kao što nas i Crkva opominje u pokojničkom predslavlju: "Tvojim se vjernima, Gospodine, život mjenja, a ne oduzima, i pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima".

U toj nadi pokojnik je živio pa neka ga Gospodin, milosrdni Pastir, pridruži društvu svojih izabranika!

NB!!! Svaki je dijecezanski svećenik dužan prikazati jednu Svetu Misu za svakog umrlog svećenika. Ako, slučajno, netko nije misio za pok. don Filipa, neka to što prije učini.

+ Ivan S T A R Č E V I Ć, kanonik vrhbosanski

/19.VI.1913. - u Sarajevu - 26.II.1982. - u Eichstättu/

4.III.1982. ukopan je na sarajevskom groblju Bare profesor i kanonik Vrhbosanske nadbiskupije, svećenik Ivan Starčević. Misu zadušnicu u sarajevskoj katedrali, u kojoj je pok. Starčević dugo godina propovijedao, predsjedao je sarajevski nadb. dr Marko Jozinović. U koncelebraciji su sudjelovali i preuzv. gospoda biskupi Pichler i Jablanović, koji je pod misom održao homiliju, kanonici Vidović i Petrović, profesori, poglavari Bogoslovijske i pastoralno svećenstvo biskupije. Bogosloviju iz Eichstättu/Bay. zastupao je regens Ludwig Mödl koji se na groblju od pokojnika oprostio kratkim govorom. Na groblju su se od pokojnika uz ostale oprostili u ime Bogoslovijske rektor Mato Zovkić, a u ime Vrhbosanskog kaptola, kojega je pokojnik bio članom, kanonik Petar Vidović. Oni su toplim riječima ocrtaali ljudski, kršćanski i svećenički lik pok. Ivana Starčevića. I našim mnogim mladim svećenicima koji su svoje studije završili u Sarajevu pok. Starčević bio je profesorom, a inače se uvijek zanimao za probleme naše biskupije. U nemogućnosti da osobno sudjeluje na sprovodu, naš je Ordinarij uputio izraz sućuti nadb. Jozinoviću, a na sprovodu ga je zastupao don Ante Brajko, gen. vikar.

Gospodine, udijeli svom svećeniku Ivanu radost svoga kraljevstva!

VIJESTI - DOGAĐAJI - KRONIKA

- =====
24. XII. - uobičajeno čestitanje Božića od strane svećenika i čč. sestara Ocu Ordinariju
Ordinarij je imao ponoćku u Katedrali. Iako je vrijeme bilo veoma loše okupio se veliki broj vjernika da zajedno sa svojim Biskupom proslave sveto Porođenje Isusovo. Uz prigodnu homiliju Biskup je svima čestitao Božić.
25. XII. - Biskup je imao misu u Katedrali u 8,00 sati. Iza mise vjernici su se u dvorani katedralnog župskog centra čestitali Ocu Biskupu Božić. On se s njima zadržao duže u razgovoru. Poslije podne Biskup Ordinarij sa nadb. Čulom i Tajnikom pošli su u mjesni franjevački samostan na božićno čestitanje, a isto tako i u samostan sestara u Bijelo Polje.
26. XII. - Ordinarij imao Misu u Katedrali
27. XII. - Otac Biskup posjetio župu Kruševo, a poslije podne posjetio ga je u Biskupiji o. fra Nikola Radić, gen. definator i delegat za franj. prov. u Hercegovini
31. XII. - umro kard. Franjo Šeper. Ordinarij uputio telegrama sa izrazima sućuti nadb. Franji Kuhariću i Dekanu Kardinalskog zbora u Rim
31. XII. - Biskup posjetio starački dom u Mostaru i tom prilikom uručio prigodne darove. On je s Tajnikom obišao prostorije doma i bio veoma lijepo primljen. Neko se vrijeme zadržao u razgovoru sa osobljem doma.
1. I. - Biskup sudjelovao u pogrebnim svečanostima u Zagrebu za pok. kard. Šepera.
9. I. - svečani rekvijem u Katedrali u Mostaru za pok. kard. Šepera kojeg je predvodio naš Ordinarij. Na Misi je izrekao prigodnu propovijed. Toj Misi je prisustvovao i nadb. dr Petar Čule.
15. I. - od Ap. Nuncijature iz Beograda stigli dokumenti Svete Stolice o imenovanju počasnim prelatima Svetog Oca don Mate NUIČA i don Ante BRAJKA.
C e s t i t a m e!
17. I. - Ordinarij s Tajnikom prisustvovao u bogosloviji u Sarajevu svečanoj akademiji u čast 100-obljetnice dolaska dr Josipa Stadlera za sarajevskog nadb.
18. I. - Ordinarija posjetili oo. fra Nikola Radić i fra Petar Krasić i zadržali se u razgovoru
20. I. - Biskup je za blagdan sv. Fabijana i Sebastijana boravio u svojoj rodnoj župi Kaštel Novom i tu imao Misu i prigodnu propovijed
25. I. - Ordinarij posjetio župu Stolac a zatim zajedno sa župnikom Stoca don Petrom Vuletićem razgledao zapuštenu crkvicu u Ljubinju koju treba što prije renovirati i sanirati
2. II. - Ordinarija posjetili oo. franjevci: Pontoglio, Radić, Pejić sa sadašnjom upravom Provincije i s njime se zadržali u dugom razgovoru

3. II. - Otac Biskup imao Misu i propovijed u Kotoru za blagdan sv. Tripuna, zaštitnika kotorske biskupije
4. II. - Provincijalka CC. SS. iz Bijelog Polja s. Pija Slišковиć posjetila Biskupa
6. II. - Otac Biskup imao Misu i propovijed na završetku pučkih misija u župi Slivno - splitska nadb.
7. II. - Ordinarij zajedno sa nadb. Petrom Čulom sudjelovao na proslavi sv. Vlaha u Dubrovniku. Bilo je zapazeno i hodočašće vjernika iz Mostara - katedralna župa - 3 autobusa
11. II. - na blagdan Gospe Lurdske Ordinarij u Bijelom Viru imao sv. Misu i prigodnu propovijed u čast Gospi
27. II. - Ordinarij sudjelovao u Zagrebu u radu komisije BKJ za ateizam
28. II. - u Zagrebu umro don Filip Čulo, svećenik Mostarsko-duvanjske biskupije. Sprovod mu bio 3. III. o.g. u Bukovoj Gori, župa Grabovica
7. III. - Biskup imao u župi Aladinići Misu i prigodnu propovijed, a zatim blagoslov postaja Križnoga puta
15. III. - u Katedrali održana Ura klanjanja za nestanak psovke iz našega naroda. Predvodio Otac Biskup.

ZAMOLJENI - PREPORUČUJEMO

+++++

KASPER-RAHNER-MÜHLEN: Je li Bog među nama ili nije?

Priredio Luka Vucg, župnik K. Novi
58216 KASTEL STARI

Dr. ANDRIJA ANTIĆ: Euharistija, Split 1982.

Knjiga može korisno poslužiti svim svećenicima u suvremenom euharistijskom gibanju. Preporučujemo da se nabavi i za župsku knjižnicu. Naručuje se kod: Dr. Andrija St. Antić
Zrinjsko-Frankopanska 19
58001 Split, pp 248

Na Ordinarijatu se mogu dobiti:

Josip KRIBL: Veliki inkvizitor F.M. Dostojevskog - Obrana Krista
Zagreb 1981.

Rene VOILLAUME: Isusovim putem, "Vrelo života" - Sarajevo 1981.

D O D A T A K

Pri zaključenju ovog broja našeg Službenog vjesnika prispjeli su nam i ovi dokumenti koje trebamo objaviti:

PAPINSKA KOMISIJA ZA SREDSTVA
DRUŠTVENOG PRIPOPCAVANJA

Vatikan, 23. veljače 1982.

Broj: 212/82.

Časnim Patrijarsima Istočnih Crkava
Uzov. i Preuzv. Predsjednicima
Biskupskih konferencija

Kako se 16. svjetski dan društvenih priopćavanja, a to je godišnji događaj katoličkog apostolata koji je želio Koncil, slavi se 23. svibnja, ova Papinska komisija ima još jednom čast obratiti se Časnim Patrijarsima Istočnih Crkava i Preuzv. Predsjednicima Biskupskih konferencija i zamoliti ih za njihovu jaku i uspješnu suradnju te poslati im neke dokumente koji osvjetljavaju ovu temu koju je odobrio Sveti Otac, a ova Komisija običava unaprijed uputiti raznim mjesnim Crkvama, kako bi olakšala pripravu i samo odvijanje toga važnog slavljenja.

Kako je već javljeno u svoje vrijeme, ove je godine izabrana tema: Sredstva društvenog priopćavanja i problemi starih osoba.

Ova problematika duboko zahvaća pastoral Crkve, bilo zbog toga što starije osobe često predstavljaju najbrojniju jezgru u crkvenim zajednicama i djelatnostima, bilo zbog njihove važne uloge u obitelji i u svijetu mladih, bilo konačno stoga što je društvena kategorija starijih najviše potisnuta, nezaštićena, zanemarena te joj je stoga danas više nego ikada potrebna podrška i ljubav Crkve.

Sveti je Otac o toj temi u više navrata govorio, posebice prigodom svoga putovanja u Njemačku, kada je cijelu svoju homiliju koju je održao u Münchenskoj katedrali posvetio razmatranju mnogostrukih problema - ljudskih, socijalnih i religioznih - koji se odnose na treće doba života.

Budući da je javno mnijenje danas velikim dijelom plod massmedia a i sama evanđeoska Poruka ima po novima kanalima informacija svoj izuzetno uspješan i općenit put i priključak u današnji svijet, posebno je važno da se Crkveni Pastiri mogu i znaju njima služiti za lakše širenje nauke Crkve i Učiteljstva o spomenutoj važnoj temi i da potiču one inicijative koje će - u suradnji sa svim ljudima dobre volje - moći poslužiti da se pruži prikladan odgovor i rješenje problemâ starijih osoba.

Ohrabrena stoga uspješnim prihvaćanjem tokom prošlih godina, ova komisija rado pruža Episkopatu jedan dokumenat koji se odnosi na navedenu temu i dva liturgijska dokumenta koji će se moći zgodno upotrijebiti - prilagođujući ih mjesnim prilikama - kako bi se postigao pun uspjeh slavljenja. Stoga će trebati da se Crkveni Pastiri i svi djelatnici u katoličkom apostolatu založe u inicijativama i pothvatima koji odgovaraju lokalnim prilikama, a u skladu i suradnji s drugim organizmima - međunarodnim, građanskim, ekumenskim - kako bi pružili važan i velikodušan doprinos misli i djela u rješavanju navedenog problema.

Sveti će Otac sigurno i ove godine u spomenutoj prigodi uputiti cijelome svijetu posebnu Poruku, a ovaj Ured pobrinut će se da na vrijeme razaslaže taj časn timer tekst u raznim jezicima kako bi se mogao prikladno proširiti.

Izvolite primiti na koncu izraz moga dubokog poštovanja i unaprijed zahvalnost Svete Stolicy.

P. Romeo Panciroli
tajnik

+ Agnellus Andrew
potpredsjednik

PAPINSKO VIJEĆE ZA SREDSTVA
DRUŠTVENOG PRIOPĆAVANJA

XVI. SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENOG PRIOPĆAVANJA

/Nedjelja, 23. svibnja 1982./

T E M A

=====

SREDSTVA DRUŠTVENOG PRIOPĆAVANJA I PROBLEMI STARIH OSOBA

1. Stari, "osobe toliko zaslužne, ali kadkad i toliko zapostavljene"

Temom, koju je Sveti Otac odobrio za proslavu XVI. svjetskog dana sredstava društvenog priopćavanja, žele se upozoriti vjernici čitavoga svijeta i svi ljudi dobre volje na probleme treće dobi ili starijih osoba, dakle na probleme "osoba toliko zaslužnih, ali kadkad i toliko zapostavljenih", kako je to izjavio Ivan Pavao II. prigodom moljenja Andeoskog pozdravljenja na prvu nedjelju 1982. godine. Ta je godina posvećena starijim osobama i sa strane međunarodnih organizacija, kao što je Organizacija ujedinjenih nacija i Evropska zajednica, koje na taj način žele skrenuti pažnju javnoga mnjenja na neke naročito važne i ozbiljne probleme s područja zajedničkog života što se neprestano proširuje uslijed produženja ljudskog vijeka u suvremenom svijetu.

Na svom putu po Njemačkoj, u homiliji u Münchenskoj katedrali, Ivan Pavao II. rekao je: "Papa se s poštovanjem klanja pred starošću i poziva sve da s njime to isto učine. Starost je kruna postaja života. Ona predstavlja žetvu svega što se naučilo i preživjelo, učinilo i postiglo, pretrpjelo i podnijelo. Tu kao na završetku neke velike simfonije dolazi do snažne sinteze dominantnih životnih tema. I taj skladni finale donosi mudrost... dobrotu, strpljivost, razumijevanje i dragocijenu krunu starosti: ljubav"/Ivan Pavao II, 19.XI.1980./.

Na osnovu svega toga, ugledne međunarodne ustanove posvetile su godinu upravo tom problemu i predvidjele razne inicijative radi poticanja javnog mnjenja na zajednički napor oko ostvarenja ovih ljudskih i kršćanskih načela za koje bi se državne vlasti prema želji Papinoj morale založiti na političko-kulturnom polju. Drugim riječima, potrebno je hitno ostvariti ono što "Populorum progressio" zove razvitkom čovjeka i svijetu ljudi" u skladu s onim što kaže Ivan Pavao II. ističući kako

problemi treće dobi pripadaju čitavom čovječanstvu, koje, rješavajući ih, postiže svoju pravu ljudsku dimenziju.

Mnogobrojne publikacije pozabavile su se tom temom s različitih gledišta: demografskog, socio-kulturnog, sanitarnog, ekonomskog, rekreativnog, radnog, i naravno sa stanovišta vjere i morala. Na svakom od tih područja dolazi do izražaja potreba da se pokrene javno mnijenje buđenjem zajedničke svijesti i savjesti kako bi se došlo do zaista djelotvornih rješenja.

Valja upozoriti, kako to kaže "Communio et Progressio", na isčekivanje i nađe čovječanstva da bi se one mogle ispuniti na najbolji način i da bi se ljudi sjedinili u sve većoj solidarnosti, u ovom slučaju u solidarnosti prema životu osoba kojima je Providnost dala da uđu u podmaklu dob. Nije se time samo pozabavila štampa nego i sva sredstva društvenog priopćavanja. Od presudne važnosti je da se promicatelji i djelatnici društvenih sredstava priopćavanja osjete osobno potaknuti kako bi formulirali ispravno shvaćanje tog problema i ozračje, pogodno za postizanje uspješnih i realnih rješenja, ne zaboravljajući da je stara osoba pozvana da u punini ostvari svoje obiteljske i društvene poslanje.

2. Poslanje starih osoba

Sveti Otac je u svom govoru sudionicima "Međunarodnog foruma o aktivnom starenju" jasno, u tri točke, označio područje njihova djelovanja:

- 1 - Stari ljudi moraju postati aktivni sudionici društvenog života. Punina njihova života nalazi svoj smisao u božanskom stvaranju i društvenom djelovanju. Život starih ljudi pomaže nam da unesemo svjetlo u ljestvicu ljudskih vrednota, pokazuje kontinuitet generacije i zajedničku međuovisnost Naroda Božjega.
- 2 - Uz to, stari ljudi imaju karizmu popunjavanja praznina među generacijama prije nego do nje dođe.
- 3 - Valja upozoriti na sredstva i mogućnosti starih ljudi te nastojati da oni sami postanu toga svjesni kao i uzeti u obzir bogatstva koja društvo u samom sebi sadrži i još uvijek dovoljno ne cijeni. Stara osoba može obogatiti svijet svojim molitvama i savjetima. Njezina prisutnost ispunja kuću. Njezine sposobnosti da evangelizira rječju, primjerom i djelatnostima koje odgovaraju njezinoj dobi predstavljaju za Crkvu Božju još nedovoljno shvaćenu i iskorištenu snagu /Oss. Rom. 6.IX.1980./. Kad se guše građanske i vjerske slobode, stari čovjek olakšava prenošenje u obitelji nekih vrednota koje crkvena hijerarhija ne može tako lako prenositi ni saopćavati.

3. Kako se suočiti s problemima?

S problemom starih ljudi treba se suočiti tako da se on obuhvati i ispita u svojoj cjelokupnosti. Sretna sinteza te problematike nalazi se u intervjuu Svete Stolice na zasjedanju III. komisije 36. Generalne skupštine OUN 13. listopada 1981, gdje se kaže da treba:

- a/ buditi u svakoj generaciji svijest i poimanje problema starenja kao životnog, posvećenog i značajnog procesa;

- b/ urediti da društvene službe za stare vode računa ne samo o njihovim tjelesnim i materijalnim nego i o psihološkim i duhovnim potrebama;
- c/ sastaviti, na temelju istraživanja, odgojne programe prije i poslije odlaska u mirovinu, donijeti nove direktive i inicijative za stare osobe kako bi im se omogućilo da daju bolji doprinos životu obitelji i zajednice u okviru ekonomskih, društvenih i kulturnih promjena.

U tom svjetlu treba promotriti problem starih ako želimo teoretski i praktički ostvariti "razvitak čovjeka i svih ljudi". S obzirom na to, promicatelji i djelatnici štampe, radija i televizije, filma itd. moraju pristupiti problemu aktivno i odgovorno, uzimajući u obzir nove kulturne modele, po kojima se vrlo često nastoje moralno opravdati socijalne odredbe što primoravaju stare osobe da se povuku u svoj privatni život kako ne bi bili problem za druge. Isključivanje starih osoba i njihovo potiskivanje postalo je jedna od najdramatičnijih pojava našega vremena.

Papinsko vijeće "Cor unum" iznijelo je nedavno u jednom dokumentu /Neka etička pitanja u vezi s teškim bolesnicima i umirućima/ kako današnje razvijeno društvo nastoji udaljiti od sebe starost, bolest i smrt, bježeći od njih i navodeći stare osobe čak na to da se smatraju krivima zbog neugodnosti koje njihova tjelesna slabost donosi onima što ih okružuju. Ta je pojava povezana s neumjerenim traženjem vlastitog blagostanja. Pitamo se nisu li sredstva društvenog priopćivanja pridonijela time da se formira model hedonističkog i bezličnog društva u kojemu lažne vrednote prekomjerne potrošnje i blagostanja treba da nadomjeste pravu ljestvicu kršćanskih vrednota.

Mentalitet, koji smatra starce smetnjom, suvišnim i beskorisnim osobama, ne samo da prožima sadašnje javno mnijenje, nego čak i zakonodavstvo i planiranje proizvodnje.

4. Društvu su potrebne stare osobe

Ako želimo imati sliku starca kao osobe, potrebno je da oni koji su odgovorni za sredstva društvenog priopćivanja nastoje na svim razinama pomiriti i povezati staru osobu s društvom u kojem živi. U prvom redu treba da se založe za kulturu stare osobe promatrajući život kao cjelinu u svjetlu humanizma koji je potpun zato što je kršćanski, kako to potvrđuje Ivan Pavao II u enciklici "Redemptor hominis", ističući da je potrebno revalorizirati staru osobu, njezino iskustvo i njezinu prisutnost, poštujući je ne samo riječima nego i djelima. U ozračju tog poštovanja djelatnici sredstava društvenog priopćivanja moraju "govoriti o starim osobama" i "znati govoriti sa starim osobama", svjesni da starački život nije umanjen život, nego posebni oblik životne punine koji omogućuje još mnogobrojne životne aktivnosti, omogućene stečenim iskustvom.

Stoga je potrebno da sredstva društvenog priopćavanja daju pozitivniju sliku starih osoba, da osvijetle njihovu stvarnu vrijednost i važnost njihova doprinosa obitelji i zajednici, a nadasve njihovu ulogu u prenošenju kulture /Papa govori o "rudnosti"/. To se odnosi na "govor o starim osobama".

No, sredstva društvenog priopćavanja treba da govore također "sa starim osobama", da im se obraćaju. Potrebni su programi koji su prilagođeni upravo starim osobama kako bi im pomogli da steknu pozitivno mišljenje o sebi samima i o svojim posebnim dužnostima.

5. Starim osobama je potrebno društvo

Ako su društvu potrebne stare osobe, isto tako je starim osobama potrebno društvo. Neophodno je da stari budu prihvaćeni kakvi jesu, da im se omogući ne samo uspješna djelotvornost nego još više ravnoteža njihove osobnosti. Dostojno i dostojanstveno starjeti znači naučiti mjenjati ponašanje, tj. prijeći s djelotvornosti na mudrost sa sviješću da se radi o dobi koja nije zatvorena i nepokretna, nego otvorena i plodna, čemu može sam starac dati svoj doprinos. Takvom odgoju mogu mnogo pridonijeti i djelatnici na području sredstava društvenog priopćavanja.

"Da bi se riješilo pitanje starih u svojoj cjelini, kaže se u spomenutom interventu, ne može se prijeći preko njihove uloge i položaja u obitelji, koja je temelj čvrstih i trajnih odnosa među osobama te predstavlja osnovnu važnost za njihovu duševnu ravnotežu". U tom se dokumentu još kaže da sadašnji model male obitelji ne zadovoljava zbog toga što dovodi do fizičke i psihičke izoliranosti starih osoba. U unapređivanju i razvijanju odnosa među generacijama sredstva društvenog priopćavanja zauzimaju položaj od bitne važnosti za informaciju, za kulturno i odgojno uzdizanje i za razonodu, posvećujući posebne programe starim osobama i brizi za njih.

Tu se ne radi toliko o ekonomskom i socijalnom problemu koliko u biti o ljudskom problemu čije je rješenje povjereno moralnim i duhovnim snagama čitavog čovječanstva. Crkva se založila za postizanje tih ciljeva jer je uvjerena kako se nijedno društvo ne može smatrati naprednim ako ne poštuje, zaštićuje i pomaže treću dob.

Poboljšanje životnog standarda i napredak mjerit će se prema tome koliko će se stari osjećati ljubljeni, neovisni i korisni.

Starim osobama se može zaista pomoći u postizanju svijesti o vlastitom identitetu ako se u ispunjavanju njihovih nada dadne prednost duhovnim potrebama. "Valja prihvatiti činjenicu da su starost i smrt prirodne pojave ljudske egzistencije koje postavljaju granice vlastitim željama i moćima. Uz to, kada se starost pojavi i još prije toga, svaki pojedinac mora otkriti da posjeduje duhovne vrline koje nadmašuju tjelesnu snagu i da će izvršavanje tih vrлина donijeti njegovu životu puno zadovoljstvo"/isto/.

Promicatelji i djelatnici na području sredstava društvenog priopćavanja moraju se pripremiti da predstavu tu problematiku otvoreno i bez iskrivljavanja te u skladu s ljudskim dostojanstvom i s onim što je Sveti Otac rekao u Münchenskoj katedrali: "Od rođenja krećemo se prema smrti, ali u starosti postajemo svjesniji njezine blizine ako silom ne ugušujemo svoje misli i osjećaje. Stvoritelj je htio da se u starosti pripremi, olakša i omogući prihvaćanje i nadvladavanje smrti. Stvaranje je postepeno opraštanje s neprekinutom puninom života, s neposrednim kontaktom sa svijetom.

Zbog toga je potrebna organizacija službi koje stvaraju javno mnijenje, u čemu sredstva društvenog priopćavanja imaju najvažniju ulogu.

BIBLIJSKA ČITANJA

+++++

1. Na misama 7. uskrсне nedjelje ovlaštene su svećenici da uz odobrenje Ordinarija nadomjestite prvo ili drugo čitanje jednim od čitanja predloženih za Svetski dan sredstava društvenog priopćavanja osim ako obična nedjelja ne pada na blagdan Uzašašća, u kojem slučaju ostaju čitanja tog blagdana.

Mogu se uvrstiti za vrijeme nedjeljne mise i neka objašnjenja u vezi sa Svetskim danom, npr. u homiliji, u molitvi vjernika /usp. tekst predložen od Papinske komisije/ i u upozorenja.

2. Ako se služi posebna misa za sredstva društvenog priopćavanja na liturgijski utvrđen dan, mogu se upotrijebiti slijedeći tekstovi:

Iz Starog zavjeta

Pnz 8,2-10: "Sjećaj se sveg puta kojim te Jahve, Bog tvoj, vodio po pustinji ovih četrdeset godina"/v.2/.

Neh 9,20-21: "Niti im se odijelo deralo, niti su im noge oticale".

Izr 23,22-25: "Slušaj svog oca, svojeg roditelja"/v.22/.

Ps 26/37/,30: "Pravednikova usta mudrost kazuju"/v.30/.

70/71/,6: "Na te se oslanjam od utrobe".

91/92/,14: "Cvatu u dvorima Boga našega".

Iz Novog zavjeta

Rim 6,3-11: "Tako i vi sebe smatrajte mrtvima grijehu, a živima Bogu"/v.11/.

2 Kor 5,16.21: "Prema tome, mi vršimo poslaničku službu u ime Krista"/v.20/.

1 Tim 4,12-15:2 "Budi uzorom vjernicima u riječi, u vladanju, u ljubavi, u vjeri, u čistoći"/v.4,12/.

Aleluja: "Plemenitu sam borbu izvođevao, trku dovršio, vjeru sačuvao. Već mi je pripravljen vijenac pravednosti..."
/2 Tim 4,7-8/.

Evangelije

Mt 13,47-52: "Novo i staro"/v.52/.

Lk 2,22-41: "Jer mi oči vidješe spasenje tvoje"/v.30/.

Iv 21,15-18: "Kad ostariš..., drugi će te opasivati i voditi kamo ti ne bi htio"/v.18/.

MOLITVA VJERNIKA

+++++

S. Braće i sestre, molimo našeg nebeskog Oca da nas pouči kako da se služimo sredstvima društvenog priopćavanja, tim darovima koje nam je povjerila njegova Providnost, njemu na slavu, na dobro čovječanstva, na pomoć i obogaćenje svima, a posebno starima.

- Molimo zajedno i recimo: Gospodine, usliši nas!

1. Za pastire Crkve, i za sve njihove suradnike, da u svom djelovanju, uz naše molitve i molitve starih osoba, budu uvijek sve više požrtvovni u plemenitom služenju zajednici, molimo te.

N. Gospodine, usliši nas!

2. Za sve one koji su odgovorni za opće dobro da bi, gledajući na stare osobe kao na sastavni dio zajednice, znali cijeniti njihov dragocjen doprinos u savjetima i iskustvu te im osigurati dostojne uvjete života, molimo te.

N. Gospodine, usliši nas!

3. Za sve rukovodioce na području sredstava društvenog priopćavanja da bi svojim djelovanjem, nadahnutim mudrošću, pridonijeli tome da se u javnom mnijenju probudi briga za puno uključivanje starih osoba u društvo, molimo te.

N. Gospodine, usliši nas!

4. Za sve one koji djeluju na području štampe, filma, radija i televizije da bi u vlastitom radu pokazivali iskreno razumjevanje za probleme starih te pomogli njihovu rješavanju, molimo te.

N. Gospodine, usliši nas!

5. Za kršćanske obitelji i zajednice da bi u starima, siromašnima, bolesnima i osamljenima mogle vidjeti Krista patnika te ih okružiti brigom i ljubavlju, molimo te.

N. Gospodine, usliši nas!

S. Svemogući Bože, koji u svojoj Providnosti svakoj životnoj dobi daješ divni smisao i cilj, udijeli našoj starijoj braći radost koja proizlazi iz svijesti da njihovo poslanje još nije završeno, a nama udijeli milost da ih znamo pomagati u teškoćama na koje nailaze u vršenju svoga poslanja.

Po Kristu Gospodinu našem.

N. Amen!

BISKUPSKI ORDINARIJAT

MOSTAR

Mostar 1. travnja 1982.

Br. 284/82

MOLBA ZA POMOĆ POLJACIMA

Čim se u svijetu doznalo za katastrofalno stanje s prehranom u Poljskoj, počeli su svi karitasi u Evropi skupljati priloge, da bi se pomoglo tom katoličkom narodu.

Pošto je i zagrebački nadbiskup pozvao svoje vjernike da pošalju svoje priloge, msilim da bismo i mi, prema svojim mogućnostima mogli barem unekoliko pomoći.

Zato određujem:

1. Svaki župnik neka u svojim "naredbama" upozori vjernike na teški prehrambeni položaj u Poljskoj.
2. Prilozi u novcu neke se donesu u župski ured, a taj neka ih pošalje na Jelenu Brajša Kaptol 31, na žiro-račun broj:

~~30101-620-16~~ Trg Republike 10, s napomenom da je
~~1-2320218671~~ to pomoć za Poljsku.

3. Dakako, mogu vjernici i sami poslati poštom novac na spomenuti žiro-račun, kao što mogu i sami poslati pakete na adresu: Mons. Jozef G l e m p, Prymas poljski; PL-00-246 Warszawa, Ul Miodowa 17-19, Polska. Samo ako vjernici sami budu slali pakete u Poljsku, moraju slati živežne namirnice koje se ne kvare, jer paket dosta dugo putuje u Poljsku.

+ Pavao, biskup

S R E T A N U S K R S S V I M A !

OKRUŽNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR

- Imenovanje novih dekana u Biskupiji.....	88
- Proljetni koronski sastanak.....	88
- Neke liturgijske odredbe.....	89
- Polaganje jurisdikcijskih ispita.....	90
- Dan za migrante - Iseljenički dan.....	91
- Calendarium missarum pro iuventute.....	91
- Post i nemrs u 1983. godini.....	93
- Vrijeme korizmene sv. ispovijedi i uskrсне svete pričesti.....	93
- Binacije i trinacije.....	93
- Dužnosti župske kancelarije prema kancelariji Ordinarijata.....	93
- Ordinarijeva božićna čestitka svećenstvu i vjernicima..	94
- Imenovana uprava provincije hercegovačkih franjevaca...	95
- "Padam sa stolice...".....	95
- Uz Papinu odredbu o svećeničkoj odjeći.....	96
- Zamoljeni preporučujemo.....	96
- Imenovanja i premještaji pastoralnog osoblja u biskupiji.....	97
- Službe i ređenja.....	98
- Ovgodišnje svećeničko ređenje u katedrali.....	98

VIJESTI - DOGAĐAJI - KRONIKA	99
- Čajniče	101
IN MEMORIAM	106

- fra Frano Ivanković.....	106
- Dr Rudolf Römer.....	106
- Milenko Marković.....	107
- Franjo Ereš.....	107

[illegible]

SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-VRKANJSKE
BISKUPIJE

Izdaje povremeno: Biskupski ordinarijat Mostar za isključivu upotrebu svećenstva navedenih biskupija

Odgovorni urednik: Mons. Pavao ZANIC, biskup
mostarsko-duvanjski i
apostolski upravitelj
trebinjsko-mrkanjski
Šetalište JNA 13., 79000 MOSTAR

Umnoženo vlastitim strojem!

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

BOŽIČNA ČESTITKA BISKUPA ORDINARIJA SVEĆENSTVU I VJERNICIMA

Draga braćo svećenici!
Dragi vjernici!

Na dobro vam došao Božić, sveto porođenje Isusovo! U tom svetom Porođenju je sadržano za čovjeka i čovječanstvo sve najvažnije, najveće i najljepše što se zamisliti može, ono što označuje njegovu sudbinu, smisao i sreću zemaljsku i vječnu. Ni iako je čovjek po sebi bijedno stvorenje potrebno svjetla i pomoći, taj čovjek može ostati slijep da spozna tko je njegov stvoritelj, Gospodar, Otкупitelj i Prijatelj, od koga mu jedinog dolazi pomoć. Čovjek uza svu kulturu, moć i bogatstvo može ostati zaveden da ne ugleda u Djetiću Isusu više od običnog djeteta i lijepe priče sa Istoka, iz Betlehema.

Kad se Isus rodio Betlehem je spavao. Budan je bio Herod koji ga je htio ubiti i njegovo svjetlo ugasiti. Kad je Isus imao početi javni život Ivan ga je navijestio i pokazao kao i davni patrijarsi i proroci, nu njegov ga narod nije poslušao osim malo izabраниh. Kad je Isus i čudesa činio, neki su govorili da je davao u njemu i da pomoću Belzebuba čini čudesa. Napokon su ga uhvatili i na križ pribili. S pravom je zbog te sljepoće Isus jednom nad Jeruzalemom plakao: Jeruzaleme, "O kad bi i ti u ovaj dan spoznao što je za mir tvoj. Ali sada je sakriveno tvojim očima. Doći će dani na tebe kad će te neprijatelji tvoji opkoliti opkopom, okružiti će te i pritjesniti odasvud. Smrskati će o zemlju tebe i djecu tvoju u tebi. I neće ostaviti u tebi ni kamen na kamenu zato što nisi upoznao časa svoga pohođenja" (Lk 19, 42-44).

Strašna je ta bol i prijetnja Isusova, a ostvarila se doslovno. To je bila kazna za odbačenu Božju pruženu ruku, za pruženu Božju ljubav.

Braćo i sestre, zar i danas ne bi Isus zaplakao nad svijetom koji je prezreo mir što ga nudi njegovo sveto Porođenje. Mjesto mira čovječanstvo XX stoljeća je sagradilo naprave da uništi sebe i sve u zemlji. Mjesto anđeoske pjesme čuje se rika topova, mjesto ljubavi ljudska srca ispunja mržnja i nemir. Nepravda i nasilje svijet pritišće, krv se proljeva, jedni u obilju luduju, drugi od glada skapavaju, sukobi se ne rješavaju neko oružjem i ubijanjem. Obitelji se sve više razaraju, bludnost, nečistoća je svijet prekrila, alkohol, droga i nemoral truju mlade duše. Kako u tom modernom paklu, u toj Sodomi zapazit ljepotu svete betlehemske pjesme i božićnog svjetla.

Isuse, o tvom svetom Porođenju otvori nam srca, duše i oči da ugledamo tvoje svjetlo da spoznamo svoju bijedu i grijeh, da u tvojoj milosti operemo duše, da nas prožme tvoja ljubav, da sažge naše mržnje, naš nemir i naše svađe. Daj da raskajani proplačemo nad našom bijedom da ne bi ti morao plakati nad našom sljepoćom. Daj nam Isuse obilje svoje milosti da u ljubavi i miru zagrljeni s tobom i braćom ljudima u društvu s tvojom Majkom Marijom i sv. Josipom, noseći u srcu sve ljude, slavimo tvoje sveto Porođenje, ispovjeđeni, pričešćeni, izmireni, da nam Božić bude tvoja i naša radost potpuna.

To vam želi vaš biskup

Pavao.

Čestitci se pridružuje i Petar, nadbiskup u miru.

WILLIAM

10

11

•

8

STOTA OBLJETNICA VRHBOSANSKE METROPOLIJE

JUBILARNO HODOČAŠĆE METROPOLIJE U RIM I ASIZ - 28. travnja do 4. svibnja

Kao što je već ranije izvjestio naš tisak prigodom 100-te obljetnice ponovne uspostave redovite crkvene uprave u BiH, a i na spomen 800-te obljetnice rođenja sv. Franje Vrhbosanska metropolija je organizirala jubilarno hodočašće na grob sv. Petra u Rim i na grob sv. Franje u Asiz. Među 14 autobusa iz metropolije bila su dva iz Mostara. Naši su hodočasnici krenuli iz Mostara 28. travnja. Hodočasnike je predvodio naš Ordinarij mons. Pavao Zanić, a pridružio se našim mostarskim hodočasnicih koji su bili sa biskupom dr. Marko Perić, naš raniji generalni vikar. Putovalo se autobusom do Dubrovnika, a zatim brodom do Barija. Među hodočasnicih bili su naši svećenici, čč. sestre i vjernici. Put je protekao u vedrom raspoloženju. Bilo je molitve, ali i pjesme i veselja. Iako je i sam put bio zanimljiv: Dubrovnik - Bari - Rim - Asiz - Ancona - Zadar - Mostar, pozornost hodočasnika najviše je zaokupio boravak u Rimu. Toliko je toga trebalo vidjeti što nas veže s vječnim gradom i kao katolike i kao Hrvate. No vrhunac je svega bio susret naših hodočasnika sa Svetim Ocem 1. svibnja 1982. god.

Predvođeni svojim pastirima: nadb. Jozinovićem, biskupima Pichlerom i Zanićem i kotorskim biskupom Perićem, naši su hodočasnici poslije podne krenuli u Apostolsku palaču. Smjestili su se u dvoranu Klementinu na drugom katu Apostolske palače. Točno u 19.00 sati Papa je nasmijan i raspoložen stupio među naše hodočasnike, burno pozdravljen od prisutnih uzvicima Papa i Hrvati i pjevanjem naših bogoslova iz Sarajeva. Potom ga je u ime prisutnih i cijale naše metropole pozdravio vrhbosanski metropolita dr. Marko Jozinović.

Nadbiskupov pozdrav:

Dragi naš Sveti Oče!

Nasljedniče svetog Petra, koji si krvlju posvjedočio što neumorno propovijedaš, pred Tobom radosni stoje svećenici, redovničke osobe i ostali vjernici sa svojim Ordinarijima Vrhbosanske crkvene pokrajine koja slavi svoju prvu stogodišnjicu.

Došli smo na grob Apostolskog Prvaka da izrazimo svoju katoličku vjeru te odanost i zahvalnost Svetoj Stolici za svu brigu i ljubav prema nama osobito kroz ovih 100 godina od Leona XIII.

- Naši korjени

Božji je dar što smo s ostalom hrvatskom braćom prije tri-
naest stoljeća stupili u zajedništvo Katoličke Crkve, pa smo
već u Srednjem vijeku imali sreden crkveni život u više bisku-
pija od kojih se posebno spominje bosanska u gradu Vrhbosni
po prilici na mjestu današnjeg Sarajeva. Činili su što su mogli
benediktinci i naši domaći svećenici glagoljaši obavljajući na
svom jeziku liturgiju koju na evropskom nivou svjedoči Misaal
glasovitoga našeg vojvode Hrvoja Vukčića Hrvatinića. No došlo
je vrijeme kad se ocijenilo da su Bosni potrebni misionari. I
došli su najprije dominikanci a onda franjevačkiki koji su defi-
nitivno uveli latinsku liturgiju i kroz četiri stoljeća oto-
manske vlasti (1463-1878) uglavnom jedini, uz mnoge žrtve,
imali na brizi cijelu pastvu i tako stekli zasluge za očuvanje
vjere pod upravom Apostolskih vikara.

Kad se napokon 1878. g. promijenila politička uprava postalo je moguće da se i naše crkveno stanje normalizira, pa je papa Leon XIII. bulom "Ex hac augusta" 5. srpnja 1881. odredio da se u Sarajevu uspostavi Vrhbosanska nadbiskupija i sufragane biskupije u Mostaru i Banjo Luci te je dokinuo sve povlastice što su ih dotad u Bosni imali njezini misionari, jer je crkvena uprava data opet biskupima, kako je to inače u cijeloj Crkvi.

Što je Papa odredio, ostvareno je 1882. g. dolaskom u Sarajevo prvog Vrhbosanskog nadbiskupa dr Josipa Stadlera. On je - po mandatu Leona XIII - sagradio i otvorio dječjačko sjemenište u Travniku i interdijecezansko bogoslovno u Sarajevu, sagradio Katedralu, druge crkve i samostane te pokrenuo svestran katolički tisak i solidan pastoralni rad.

- Rast u budućnost

Vrhbosanska crkvena pokrajina, danas u Jugoslaviji između Drine, Save i Une do granica Splitske metropolije, kroz ovih je 100 godina porasla sa 210000 na 758000 katolika, od 121 na 253 župe, a sveukupno se stanovništvo povećalo s 1.160.000 na 4.126.000. Naše tri dijeceze (bez nedavno nam pripojene skopsko-prizrenske) osim navedenog imaju sada 326 svećenika od kojih 94 rade izvan svojih dijeceza. U dvije franjevačke provincije ima 478 svećenika od kojih je 117 izvan Metropolije. Iz Vrhbosanske metropolije sad izlazi 6 misionara: 4 dijecezanska i 2 franjevca. Imamo također Isusovce, dominikanke i trapiste, iako u malom broju.

U župskom apostolatu i državnim zdravstvenim ustanovama rade redovnice iz 8 družbi od kojih 4 imaju provincijalno sjedište u Vrhbosanskoj crkvenoj pokrajini.

Bosanski franjevci imaju svoje dječjačko i bogoslovno sjemenište, dok za odgoj dijecezanskog klera imamo samo bogoslovno sjemenište u Sarajevu kojeg su pitomci i poglavari ovdje prisutni. Dječjačko nam je konfiscirano pa kandidate moramo slati drugamo.

Mi članovi Crkve među Hrvatima u Bosni i Hercegovini svoju vjeru svjedočimo pomiješani s pravoslavicima, muslimanima i ateistima. Crkvi su kod nas glavni oslon naše vjerničke obitelji, naučene na žrtve. No i njih već zapljuskuju valovi sekularizacije i ateizacije, ali su još uvijek rasadnici žive vjere, podmladka Crkve i duhovnih zvanja. Po tradiciji iz teških vremena vjernici su jedinstveni s klerom. Tako je potrebno da se i naš kler, dijecezanski i franjevački, tražeći ono što je Kristovo, nađe zbilja ujedinjen sa svojim biskupom i s Tobom, Sveti Oče, po međusobnom razumijevanju te konačno Tvojom voljom i odlukom.

- Svrha naše proslave

Swjesni da za sve milosti dugujemo hvalu Bogu i zagovor Blažene Djevice Bogorodice Marije, želimo se obnoviti u vjeri slaveći prvu Vrhbosansku stogodišnjicu i ujedno 8 stoljeća rođenja sv. Franje Asiškoga. Stoga smo u program proslave stavili duhovnu obnovu nas i naših župa. Molit ćemo i u Asizu da se što više nadahnemo duhom sv. Franje, a svoj stogodišnji jubilej kanimo zaključiti koncelebriranom sv. misom u nedjelju 4. srpnja

ove godine u Sarajevu gdje će nam Tebe, Sveti Oče, zastupati mons. Cecchini.

Smatrali smo neizostavnim i ovaj naš dolazak svetom Petru da u zajedništvu Crkve izrazimo svoju odanost Svetoj Stolici i osobno Tebi, Sveti Oče, te da zamolimo Apostolski Blagoslov za ovdje prisutne i za sve ostale vjernike naše Vrhbosanske metropolije u Domovini i u inozemstvu.

Za uspomenu na ovaj susret molimo Te, dragi naš Sveti Oče, primi kako Ti i dajemo od srca k srcu ove skromne darove:

 najsuvremeniju kopiju Hrvojeva Misala,

 jedan naš grbovnik, te uz ostalo

 kartu Sarajeva i okolice gdje su predviđene zimske olimpijske igre 1984. god.

Neka te, Sveti Oče, čuva i poživi dragi Bog na dobro Crkve, Tvoga poljskog, našeg hrvatskog i svakog drugog naroda i svega svijeta na mnoga ljeta! **Z i v i o!**

Na Nadbiskupov pozdrav Papa je odgovorio hrvatskim jezikom:

Hvaljen Isus i Marija!

Dragi moji Hrvati iz Bosne i Hercegovine.

Dobro nam došli u ovaj Vječni Grad!

Vi dolazite u Rim u okviru svoje jubilarne godine u kojoj slavite stotu obljetnicu kako je moj predhodnik Papa Leon XIII svečanim pismom "Ex hac augusta" (5.VII.1881.) na blagdan svete braće Ćirila i Metoda, obnovio redovitu crkvenu upravu u Bosni i Hercegovini.

Ovaj vaš jubilej koji završava idućeg srpnja, ulazi u niz proslava "Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata".

Vaša je povijest puna promjena, stradanja i kršćanskog svjedočenja. Poznate su mi nevolje koje su vjernici vaših pokrajina podnosili u raznim povijesnim prilikama. Ali su mi poznati i duhovni plodovi, koje su katolici, na čelu sa duhovnim pastirima, tijekom stoljeća, stjecali: vašu ljubav prema Kristu, pobožnost prema Mariji, odanost Katoličkoj Crkvi i Svetoj Stolici. Budite ponosni zbog svih ovih svjedoka, koji su se ustrajno borili za Kristovu vjeru i davali živote "za krst častni i slobodu zlatnu".

Za vas katolike u Bosni i Hercegovini posebno je značajan ovaj posljednji stogodišnji odlomak povijesti. Nakon prestanka otomanskog vladanja Bosnom i Hercegovinom Papa na vlastitu pobudu dokida dotadašnje apostolske vikarijate i uspostavlja metropoliju vrhbosansku sa sjedištem u Sarajevu i sufraganske biskupije Banja Luku i Mostar. Nadbiskupom imenuje dr Josipa Stadlera, gorljiva apostola, ekumenistu i uzorna pastira stada.

Višestoljetno misijsko stanje u Bosni i Hercegovini pod vodstvom franjeveca sazrijevalo je i zahtijevalo da se uspostavi redovita crkvena uprava. Novi Biskupi primili su zaduženje od Svete Stolice da osnivaju sjemeništa i odgajaju biskupijske svećenike kao redovite pastoralne radnike u duhovnoj pastvi vjernika. Sveta je Stolica uvijek budno pratila i poticala te provedbe i raduje se i danas kada vidi toliki broj svećenika, redovnika i redovnica.

Vi ste u početku ove jubilarne godine pozvani od svojih Biskupa na molitvu i druge pobožnosti na čemu ste se lijepo odazivali. I danas, predvođeni svojim pastirima, dolazite u Rim kao hodočasnici. Papa vam na tome zahvaljuje. Srdačno vas prima, pozdravlja i potiče da ostanete vjerni svojim Biskupima. Zarko vas molim da što više nastojite oko uzajamne sloge i ljubavi: vjernika i klera, redovničkih i biskupijskih svećenika, klera i Pastira.

Zazivam poseban Božji blagoslov na Biskupe, svećenike, redovnike i redovnice ovdje prisutne i na one u domovini i na sav Božji Narod vaše pokrajine.

Blagoslivljam vaše obitelji, bolesnike, omladinu i djecu. Papa na vas misli, za vas se moli, sve vas očinski voli i zaziva Božji blagoslov, po zagovoru naše nebeske Majke na vas i na vašu lijepu domovinu.

Pozdravljam također na koncu i Oratorijski pjevački zbor "Branimir" iz župe sv. Marije u Zagrebu. Vi svojim pjevanjem častite Isusa i Mariju i dobro činite. Nastavite tako i dalje. I vama i vašim dragima u Zagrebu moj Apostolski Blagoslov.

U toku govora Papa je bio više puta prekidan pljeskom i radosnim klicanjem. Nakon govora i zajedničkog pjevanja Oče naš Papa je prisutnima zajedno s biskupima podijelio Apostolski blagoslov a zatim se kraće vremena pozdravljao i fotografirao sa pojedinim grupama hodočasnika. Susret sa Svetim Ocem protekao je brzo ali će ga se sigurno svaki hodočasnik s ljubavlju i radošću sjećati. Naša iskrena zahvalnost Svetom Ocu na ljubavi koju je iskazao prema našoj mjesnoj Crkvi.

- Hodočasnici u sv. Jeronimu

2. svibnja (nedjelja dobrog Pastira) u 9.30 naši su se hodočasnici okupili u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima na euharistijsko slavlje kojem je predsjedao dr Marko Jozinović, nadbiskup. U koncelebraciji su sudjelovali i biskupi msgr. Pavao Žanić, msgr. Alfred Pichler i dr Marko Perić, i oko 40 svećenika.

Na početku je prisutne pozdravio rektor hrvatskog zavoda sv. Jeronima, svećenik Mostarske biskupije dr Ratko Perić zaslužan za organiziranje boravka naših hodočasnika u Rimu. Donosimo njegove riječi:

Preuzvišena gospodo biskupi, braćo svećenici,
dragi bogoslovi, dragi hodočasnici!

Kao upravitelj ove hrvatske nacionalne crkve sv. Jeronima u Rimu, također u ime svećenika koji u ovoj crkvi svaki dan mise i koji ovdje u ovoj pokrajnoj zgradi dovršavaju svoje teološke studije, sve vas od svega srca pozdravljam i svima izražavam iskrenu i toplu dobrodošlicu u ovu crkvu!

U sklopu ovog našeg jubileja u kojem slavimo stogodišnjicu obnove redovite crkvene hijerarhije i uspostave metropolije u Bosni i Hercegovini onaj sinošnji susret sa Svetim Ocem jedan je od najznačajnijih momenata u svim našim proslavama. Značajan je i ovaj naš vjerski sastanak ovdje u ovoj našoj maloj ali lijepoj narodnoj crkvi oko svetoga oltara pod vodstvom naših biskupa.

Nalazimo se u crkvi gdje je prije 500 godina, točnije 1479. god. pokopana naša zemljakinja Paula Mirković, prva dvorkinja bosanske kraljice Katarine Kosača. Pomolimo se i za našu Paulu, kao i za sve one Paule, majke i sestre, koje su nam kroz trinaest stoljeća prenosile baklju života i katoličke vjere.

Nalazimo se u crkvi koju je prije 400 godina, točnije 1588/89. podigao Papa naše krvi Siksto V., porijeklom iz Kotora. Zvao se Felice Perretti (Srećko Krušević). Iz ljubavi prema sv. Jeronimu i prema hrvatskom rodu dao je sagraditi ovu crkvu, stao je ukrašavati freskama, ali ga je iznenadna smrt 1590. god. prekinula. Pomolimo se i za njega i za sve Rimske Pape, koji su nam u našoj dragoj povijesti pomogli da očuvamo svoju Katoličku vjeru i svoj nacionalni identitet.

Nalazimo se u crkvi koju je prije 350 godina, točnije 1634. posvetio Ivan Tomko Mrnavić, starinom iz Bosne, inače Šibenčanin u više navrata i kroz više godina predsjednik naše bratovštine ovdje u Rimu, naslovni biskup bosanski. Uključimo u svoje molitve sve naše biskupe, bivše i sadašnje, predstojnike naših mjesnih crkava, zakonite nasljednike apostola, koji su nas u prošlosti krijepili, i danas nas krijepe, Božjim sakramentima i Božjom riječju, pomažući nam da ostanemo u jedinstvu s Kristom Gospodinom u zajedništvu s Apostolskom Stolicom sv. Petra ovdje u Rimu.

Nalazimo se u crkvi pokraj koje je 1901. ustanovljen Svecijeronimski zavod za hrvatski narod. Tako ga je nazvao Papa Leon XIII. Ali se tada bila digla sila i ordija da nam zbriše ime i u Rimu i u ovom zavodu. Nato je hrvatski episkopat poslao vrhbosanskog nadbiskupa i metropolitu dr. Josipa Stadlera da podnese predtavku Svetom Ocu. Evo jednog odlomka iz te predstavke:

"Radi toga ponizni govornik i na ime svojih prečasnih drugova hrvatskih biskupa i svega vjernoga katoličkoga hrvatskoga naroda zaklinje Vašu Svetost, u čijem očišćenom krilu svaki katolički narod našao je i nalazi zaštitu i obranu, neka udijeli pravicu ovom narodu tako progonjenom, i neka dobroštevno dozvoli, da se barem u Rimu uzmgone nazivati onim imenom, koje mu je udijelila sama Božja Providnost, i neka prema tomu zavod preobražen u kolegij, koji mu pripada po Božjem i ljudskom pravu, ne bude inače nazvan, nego kako ga je Vaša Svetost već nazivala jednim imenom pravim i točnim zavoda ili kolegija "pro croatica gente". (Katolički list, 15/1902., str. 177-178.

Papa je tada u svojoj mudrosti i razboru ostavio starinsko ime, da bi očuvao imovinu za hrvatsku Crkvu. Kasnije je nadošlo i pravo ime.

Ovdje u ovom našem Papinskom i Hrvatskom zavodu studirao je i studira lijep broj hrvatskih svećenika iz Bosne i Hercegovine: četvorica iz Banja Luke, devetorica iz Mostara, 21 iz Sarajeva. Po završetku svoga studija velika se većina uključila u domaću Crkvu i preuzela ključna mjesta: trojica su imenovana nadbiskupima, dvojica biskupima, velik je broj u profesorskom zboru, u poglavarškoj službi po bogoslovijama i sjemeništim ili u drugim crkvenim funkcijama.

Eto, sve ovo što je spomenuto predstavlja duboke veze ove naše crkve i zavoda s našom Bosnom ponosnom i Hercegovinom. Zato hvala vam što ste došli u ovu našu crkvu!

Osjećajmo se kao u vlastitoj kući i crkvi, kao npr. u Banjoj Luci, Sarajevu, Mostaru i Trebinju. Iz svega grla iz svega srca pjevajmo pjesme Kristu Uskrselomu i Blaženoj Djevici Mariji! Pristupimo Stolu Gospodnjem, a prije toga iskreno se i skrušeno pokajmo da budemo što dostojniji proslaviti ova sveta otajstva!

Pod misom je propovijedao naš ordinarij mons. Pavao Zanić.

Preuzvišena gospodo biskupi, braćo svećenici, redovnici i redovnice, dragi vjernici hodočasnici!

Ima časova kad bi čovjek htio jednim zagrljajem i jednim zahvatom zagrliti i zahvatiti cijeli svoj hrvatski katolički narod; kad bi htio obuhvatiti svu našu povijest od trinaest stoljeća; kad bi htio pred sobom vidjeti sve naše po cijelome svijetu raštrkane, kao i sve one u domovini, pa barem to učinili srcem i mišlju u jednom času. Ovo je, braćo i sestre, taj jedan čas kad bismo htjeli sve to obuhvatiti, pa barem koliko možemo, mišlju i srcem.

U nizu naših jubileja 1300 godina našeg pokrštenja, pa redom svih onih koje smo slavili, spada i ova stogodišnjica uspostave redovite crkvene hijerarhije u Bosni i Hercegovini. Mi na jedan način izražavamo svoju vjernost, radost i sreću, što smo ostali uvijek Božji i uvijek u krilu Katoličke Crkve. Bilo je teških momenata, ima ih i danas i bit će ih i sutra. Mi slavimo ovaj jubilej jer su pred nama bili junaci koji su izdržali sve one kušnje, a treba da ovi jubileji budu slavljeni i opet, možda do pesto, do tisuću godina da se ne bi dogodilo da ti ljudi kažu: bio nekada hrvatski katolički narod pa oni kukavice koncem dvadesetog stoljeća pustili da to sve ide u propast. Ne damo, braćo i sestre! Lako je Crkvu napadati i kritizirati jer je Crkva božansko-ljudski elemenat. Lako je bilo i Isusa napadati jer nije pred ljudima izgledao kao Bog. Izgledao je kao čovjek, jer da bi među ljudima bio i govorio trebalo je da ono božansko stavi pod vanjski oblik ljudskoga. Neki ljudi su u njemu vidjeli samo čovjeka, kaže Evanđelje i smatrali ga sinom Josipovim. Ali je oko Petrovo, ne ovo u glavi, već oko vjere, vidjelo i priznalo: "Ti si Krist, Sin Boga živoga." Crkva ne može drugačije izgledati nego kao ljudsko društvo i kroz svu povijest svoju nosi razloge često i divljenja i sablazni kao što je i Krist nosio pa je rekao Ivanovim učenicima: Vidite ja činim ova čudesa ali znam da izgledam ovako nevaljan čovjek. Blago onome tko se ne sablažni na meni. I vi moji učenici koji ste sva ta moja čudesa vidjeli, kad bude čas moje muke, sablažnit ćete se na meni reći ćete a i mi smo mislili da će on to biti pravi Mesija. Ipak on je zasjao u slavi uskrsnuća, a tako jednako i Crkva sja idući kroz povijest. Tijekom svojim ne može sakriti to da je ona od ljudi sastavljena. I kao što je u Kristovu društvu bio i Juda i Petar i slabost i apostol, tako kroz svu povijest Crkve bit će i Juda izdajnika i slabića i onih koji će padati i kajati se ali Crkva ostaje jer je božanska ustanova. Kroz nju struju božanski izvor milosti i u njoj živi Krist, a mi smo svi zajedno udovi tog tijela, otajstvenoga mističnoga tijela Kristova i to bi trebalo da nas prožme.

U svetom krštenju ušli smo u Krista poput svih onih koji su prije nas živjeli. I mi danas sačinjavamo otajstvenoga Krista kojemu je predstavnik ovdje na zemlji Sveti Otac Papa i nasljednici apostola biskupi. Njima je povjerio Krist da upravljaju Crkvom do kraja svijeta i tko vas sluša mene sluša i tko vas prezire mene prezire. Nije Krist utemeljio Crkvu ni na demokratskom ni na samoupravnom sistemu. To su sistemi van Crkve i za ljudsko društvo. Neka izabere tko šta hoće a u Crkvi ne može biti izbora nego samo hijerarhijsko uređenje: Petar-papa, apostoli-biskupi, a na nebu je Krist. Može moderno vrijeme drmati našim dušama i ovom ustanovom i ovim strukturama. Uzalud je! Ne može ni papa to izmijeniti! Ne može jer je Krist tako rekao. I eto takva Crkva, koja putuje svijetom u svojim strukturama sa svim svojim slabostima, ona je i danas tu. Braćo i sestre, mi moramo ljubiti majku Crkvu i najprije vidjeti ono što je ona učinila kroz dvadeset stoljeća ovome svijetu. Ona je nositeljica otkupljenja, ona je nositeljica kulture i svjetla. I mi Hrvati, kad smo došli u našu domovinu i pokrstili se, spasili smo se primanjem krštenja. Huni, Avari, Goti i Langobardi nisu se pokrstili i nestali su.

Nas je, braćo i sestre, spasila sveta Crkva Katolička koja nas je kao majka uzela u krilo i sačuvala nas, a pape su nas štitili. Divan je taj osjećaj: mi nismo sami, s nama su svi katolici čitavoga svijeta. Bilo je teških momenata: kad se istok cijepao od zapada u doba kneza Branimira, trebalo je samo malo da na onoj vagi prevagne pa da budemo zauvijek odijeljeni od Katoličke Crkve. Tada je Branimir stavio srce svoje na vagu i do danas ostadosmo katolici. Tu su kasnije teški dani pri-tiska Turske sile, posebno u BiH. Bilo je i prijelaza na Islam, bilo je i teške borbe. Postali smo i ostali "antemurale christianitatis". Mi smo prolijevali krv svoju da spasimo kršćansku Evropu. Ne želimo to, ponosimo se time. Onda je došla i kušnja protestantizma. I ona je jakim udarcima kucala na vrata naše domovine. Izdržali smo! I eto sada lupa i hoće da nas razori ateizam. Hoće da stvori novoga čovjeka, novo društvo, novi svijet. Ne treba nam Bog! Stvorit ćemo sve mimo Boga i protiv Boga govori se oko nas. Možda je ovo važniji i najteži momenat u povijesti našega hrvatskog katoličkog naroda! Onaj koji vozi, pa mu dođe znak opasnosti treba da misli: sada je opasno treba biti oprezan. Tako smo i mi u toj vožnji naših trinaest stoljeća kršćanstva došli možda u najopasniji zavoj, u najtežu napast, u najveću kušnju.

Braćo i sestre, treba izdržati. Ne smijemo se dati pokolebati, jer onome koji se ufa u Boga, Bog doista daje snagu da nadvlada sve. A koji se pokoleba "i sam će umrijeti kad u ideale svoje počne sumnjati", kaže naš pjesnik. Kad posumnjaš, hoćemo li, nećemo li, je li se bolje snaći u današnje vrijeme, je li se bolje sakriti pa da nas ne vide, kad se počnemo tako kolebati, gotovo je. Imá ljudi koje posebno vole mučiti one koji se kolebaju. Kad otvoreno kažeš i ispovijedaš: ja idem u crkvu, ja sam katolik, ja se ne bojim i ne stidim, pustit će te na miru. Nemojte se probijati u život bilo kakvim laskanjem i podmićivanjima, nego neka nas svatko vidi u našoj domovini da smo i mi katolici i baš zato jer smo katolici onda smo najpošteniji, najbolji, najsolidniji radnici. Tako će se naša vjera zablistati pred onima koji misle da smo otpisani i da nas više nema.

Stoga doista treba izdržati ovaj momenat, treba izdržati, braćo i sestre! Što ću vam reći, vidjeli ste kako je lijepo sa Svetim Ocem, kako je to sinoć bilo sve oduševljeno. Iako bi trebalo biti u svakoj biskupiji sa svojim biskupom i svećenicima, u zajednici sa svojim biskupima. Ako mi sami se ne razaramo neprijatelj će samo trljati ruke. Mi ne trebamo misliti samo na naš hrvatski narod nego na cijelu Crkvu i na cijeli svijet. Današnje je vrijeme tako sve uzdrmano. Svijet je došao do točke da može sebe uništiti i život na čitavom svijetu. Kad je padalo Rimsko carstvo, gledajte kakvo je bilo, kakve su to građevine. Mi to tek naslućujemo, kad je ono padalo pod udarcima Gota, Vahdala i drugih naroda, onda su kršćani, koji su carstvo pokršćanili, međusobno govorili: sudnji je dan, sudnji je dan, a sv. Augustin u svome Hiponu, u sjevernoj Africi govorio je: Kršćanine dok sve pada i prolazi ti se drži Isusa Krista koji ostaje isti jučer, danas i uvijek. Braćo i sestre, ostanimo u dičnoj uspomeni svih naših pradjedova, svetih knezova i kraljeva, tolikih svetaca, svetih otaca i majki, koji su radali junačke sinove i odgajali zvanja.

Danas je nedjelja Dobrog pastira i dan zvanja. Hrabro moramo hrliti naprijed. Ono što vam posebno želim naglasiti jest da vjera umnogome ovisi o pastirima i zato neka naša molitva, u zahvalu Bogu za sva prošla stoljeća, za sva buduća, bude u prvom redu ta, da na Bog dadne dobrih svećenike. Braćo i sestre, imate pravo tražiti da vam Bog dadne dobrih svećenika, ali imate toliko pravo tražiti koliko i molite. To je Papa rekao u svojoj molitvi koju je za nas napisao u ovaj prošli Veliki četvrtak.

Kršćanska zajednica ima pravo na svećenike i na sakramente onoliko koliko moli. Svugdje u svijetu je nestašica zvanja, kažem, zato što je manjak majki molitelja koje traže da im Bog dade sina svećenika. To bi trebala da moli svaka kršćanska djevojka prije nego što se uda. Ako joj Bog dade sreću da se uda treba moliti da Bog dade dijete da ga pošalje u samostan ili u sjemenište. Svaka majka bi trebala žuditi za tim, imati brojni porod i za to moliti unaprijed i u onome djetetu usadivati želju da se Bogu posveti. Onda će jednoga dana moći kazati: Crkvo evo ti moje dijete, Crkvo evo ti ga na dar.

Danas je teško odgajati. Evo ovdje su danas mladi bogoslovi i oni dokazuju da se i danas može hrabro izabrati za svoj cilj života posveta Bogu u radu za duše i kraljevstvo Božje.

Braćo i sestre, ja bih htio obuhvatiti svu povijest i sve vas i mnogo vam govoriti, ali vrijeme traži da završim. Ja vas molim da ponesete iz Rima srce oduševljeno za Isusa Krista, za svetu Crkvu Katoličku, za svetoga Oca Papu, za sav duhovni stalež kod nas i u cijelome svijetu i da molite uvijek da nam Bog čuva vjeru u našem hrvatskom narodu. Mi smo danas često svjedoci tolikih slabosti i tolikih zatajenja. To su one mrlje na haljini svete Crkve, slabosti i napuštanja Crkve.

Sjećamo se i naših svetaca: sv. Nikole Tavelića, bl. Leopolda Mandića i svih tolikih drugih. Oni su dika naša a ima ih mnogo koji su dali svoju krv i svoj život za svetu

vjeru. Premda su nam nepoznati, svi su nam na jedan način poučak i primjer. Nemoj obružiti, nemoj sramotiti vjeru svoju, nego i ti budi u četi onih svetih mučenika, svetih otaca vjere i domovine koji su izdržali prošla stoljeća. Nek i o nama teknu buduća stoljeća: taj dvadeseti vijek, taj konač dvadesetog vijeka izdržao je najtežu kušnju, najtežu borbu i s pomoću Božjom sačuvao svetu vjeru katoličku. Amen!

Ovaj bratski susret u crkvi sv. Jeronima protekao je u molitvi i pjesmi hrvatskoj -- u crkvi koja je dio srca i povijesti hrvatskog naroda.

U 12.00 sati hodočasnici su se sabrali na trgu sv. Petra da čuju i vide i ponovno pozdrave svetog Oca.

X X X X X X X X X X X X X X

U ponedjeljak, rano ujutro hodočasnici iz Hercegovine napustili su Rim da bi u Asizu na grobu sv. Franje imali svetu misu pod kojom je o liku i veličini svetog Franje govorio naš biskup. Iako je sveti Franjo davno živio (slavimo 800-tu obljetnicu njegova rođenja) on živi i danas i među nama u Crkvi, svojim djelom, svojim primjerom, svojom ljubavlju prema Kristu i njegovoj Crkvi. Mladi iz našeg hodočašća otpjevali su "Molitvu sv. Franje". Zatim je slijedio povratak kući -- put do Ancone, odakle brodom preko Jadrana do Zadra, a zatim autobusima prema Mostaru. Iako su hodočasnici bili umorni i zaokupljeni onim što su doživjeli ipak bijaše i pjesme i šale na putu. Hvala Bogu koji je dao da je sve sretno završilo na našem hodočašću što će sigurno svima ostati dugo u sjećanju.

-Darovi Svetom Ocu prigodom hodočašća

Prigodom jubilarnog hodočašća Svetom su Ocu uručeni prigodni darovi. Oni su uručeni poslije pozdrava nadbiskupa Jozinovića kod našeg susreta sa Svetim Ocem.

Vrhbosanka nadbiskupija je darovala skupocjenu kopiju Hrvojeva Misala, Fojnički grbovnik i veliku kartu Sarajeva;

Banjalučka biskupija darovala je veoma vrijedan kalež izrađen za tu zgodu, a

Mostarska biskupija darovala je dvije narodne rukotvorine, monografije grada Mostara i čitave Hercegovine te prvo i drugo uvezano godište biskupijskog pastoralno-informativnog lista "Crkva na kamenu".

Sveti je Otac preko Državnog tajništva zahvalio našem Ordinariju na darovima Mostarske biskupije prigodom našeg hodočašća. Sveti Otac ističe da su ti darovi jasni dokaz vjernosti i ljubavi prema Crkvi i Apostolskoj Stolici. I dok se moli Bogu da učvrsti ove osjećaje on biskupu i cijeloj biskupiji podjeljuje Apostolski Blagoslov.

SECRETARIA STATUS

N. 30.354

Ex aedibus Vaticanis,

die 27. Maii 1982

Reverendissime Domine,

Beatissimus Pater laeto animo accepit munera dioecesis Mandetriensis, quae ei oblata sunt Kalendis Maiis, occasione data peregrinationis fidelium Croatarum.

Pontifex, qui hoc humanitatis officium duxit esse etiam fidelitatis et amoris erga Ecclesiam et Sedem Apostolicam clarum testimonium, debitas persolvit gratias, dumque Deo preces adhibet ut benigne hos sensus confirmet, libenter tibi et universae dioecesi tuae Benedictionem Apostolicam iterum impertit.

Iuvat me hanc nancisci oportunitatem, ut te valere aubeam meque tui in Domino observantissimum profitear.

Reverendissimo Domino
PAVAO ZANIĆ
Mandatrium

PROSLAVA STOTE OBLJETNICE U BISKUPIJAMA METROPOLIJE

o s t a r - 20. lipnja 1982.

U prošlom smo broju našeg Službenog vjesnika donijeli poziv, kojim naš Ordinarij poziva i svećenike i vjernike naše biskupije da dođu na završnu proslavu 100-obljetnice obnove redovite crkvene uprave u BiH. Ta je proslava za našu biskupiju bila 20. lipnja 1982. u mostarskoj katedrali. Bisli smo za proslavu pozvali i neke naše biskupe koji radi obveza u svojim biskupijama (križma) nisu mogli udovoljiti pozivu, pogotovo jer su kanili doći na glavnu proslavu u Sarajevo 4. srpnja.

20. lipnja bio je sunčan i topao dan. Unatoč hercegovačkoj žetvi mnogi su vjernici iz okolnih župa došli taj dan u katedralu da zajedno s biskupima i ostalim vjernicima proslave ovaj značajan jubilej. U svečanoj koncelebriranoj misi kojoj je predsjedao Vrhbosanski metropolita nadbiskup dr Marko Jozinović sudjelovao je i naš ordinarij mons. Pavao Zanić, naš umirovljeni nadbiskup dr Petar Čule, o. fra Jozo Pejić, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, o. Mato Jatić, provincijal isusovaca, o. Marinko Zadro, provincijal dominikana, don Joško Šantić, rektor splitske bogoslovije, o. Vlado Vasilj, rektor dubrovačkog sjemeništa, nekoliko profesora sarajevske bogoslovije i brojni naši svećenici, među kojima i naš misionar u Tanzaniji don Boško Obradović. Na ovoj svečanoj svetoj misi bile su prisutne čč. SS. franjevke iz Bijelog Polja, koje su za ovu svečanost poklonile prekrasnu misnicu izrađenu za ovaj jubilej, SS. Služavke Malog Isusa iz Sarajeva, Kćeri Božje Ljubavi i sestre Ančele iz Dubrovnika. Svečanosti su dali veliki doprinos i naši bogoslovi iz Sarajeva.

Nadbiskup je u svojoj propovijedi istaknuo želje i odluku Svete Stolice da u ovim krajevima ponovno uspostavi redovitu hijerarhiju. Ta odluka o uspostavi dala je našoj metropoliji tolike plodove za koje trebamo Bogu zahvaliti i zamoliti ga da i u buduće jača i osnažuje vjeru našega naroda. Pobožna molitva i skladna pjesma prisutnih - starih i mladih i najmladih - koji su dali posebni pečat ovoj našoj obiteljskoj i bratskoj svečanosti bio je iskren odgovor na Nadbiskupov poziv.

Iza svete mise Ordinarij je zahvalio Ocu Nadbiskupu koji je pored tolikih poslova u svojoj biskupiji našao vremena da svojom prisutnošću i pobudnim riječima uzveliča ovo naše slavlje. Zahvalio je i našem umirovljenom nadbiskupu dr Petru Čuli na sudjelovanju kod ove svete mise. Riječi zahvale uputio je i prisutnim OO. Provincijalima, svećenicima

ma, časnim sestrama, bogoslovima, a napose našim dragim vjernicima, koji su došli u ovu našu suncem obasjanu katedralu da zahvale Bogu na svim njegovim dobročinstvima, a napose daru vjere.

Nakon svete mise bio je u prostorijama župe objed za goste i uzvanike. U veselom i prijateljskom raspoloženju izmjenjene su brojne zdravice. Ordinarij je pozdravio uzvanike. To je učinio burno pozdravljen od prisutnih i naš umirovljeni nadbiskup čule, koji je nedavno proslavio 40. godišnjicu biskupskog imenovanja. Pljeskom su pozdravljeni i pozdravi o. fra Joze Pejića, isusovačkog provincijala o. Marka Natića i dominikanskog o. Marinka Zadre. Ova dvojica žive u Zagrebu ali po svom rođenju i povezanosti s rodnim krajem oni su sinovi ove mjesne Crkve i dio njezine slave.

Manji naši biskupi: nadbiskup Franjo Kuharić, nadbiskup Frane Franić, biskup Alfred Pichler, biskup Severin Pernek, biskup Marko Perić uputili su svoje pismene čestitke. To su učinili i bivši provincijal Bosne Srebrene o. fra Alojzije Ištuk i drugi svećenici.

Ručak je brzo završio jer su svi željeli prisustvovati koncertu duhovnih pjesama za mlade i završnom takmičenju Vjeronaučnog natjecanja.

Točno u 13 sati počeo je koncert duhovnih pjesama za mlade. Prisutni su, a bila je gotovo puna katedrala, oduševljeno pljeskali izvođačima: grupi iz Donjeg Hrasna (oni su neposredno iza svete mise pred katedralom izveli splet narodnih pjesama i kola u narodnim nošnjama) tamburaškom sastavu časnih sestara Ančela iz Dubrovnika i sastavu mladih iz župe Ravno. Dugi pljesak bio je znak hvala izvođačima.

V j e r o n a u č n o n a t j e c a n j e

U 14 sati počelo je finalno takmičenje vjeronaučnog natjecanja organiziranog u Hercegovini povodom 100-obljetnice ponovne uspostave redovite crkvene uprave u BiH; 800-obljetnice rođenja sv. Franje i 400-obljetnice rođenja sv. Vinka Paulskog. Sva tri ova jubileja od povijesnog su značaja i za našu mjesnu Crkvu, pa su i pitanja iz kviza bila s ovog područja. Na početku Ordinarij je pozdravio učesnike završnog takmičenja koji su ranijim natjecanjima pokazali najviše znanja. To su vjeronaučne grupe iz župa: Dračevo, Trebinja, Domanovići, Šipovača-Vojnići i katedralna župa Mostar. Uspješan voditelj završnog takmičenja bio je don Tomo Vukšić.

Djeca su svojom bistrinom i točnošću odgovora oduševila sve prisutne. Sve su grupe imale svoje navijače koje su radosno pozdravljale dobre odgovore svojih a tih je bilo dosta. Na kraju zadnje serije pitanja s najviše bodova ostale su ekipe iz Dračeva i Domanovića. Išla neopreznost i brzopletost u odgovoru takmičara iz Domanovića u rezervnim pitanjima donijela je pobjedu ekipi Dračeva.

Nepristranom pratiocu ovog takmičenja ostalo je žao što nisu mogli pobijediti svi, jer su svi bili toliko dobri u znanju a nadasve u jednostavnosti i priprostosti kako i dolikuje pravim polaznicima vjeronauka. Ordinarij je na kraju pohvalio pobjednike i sve sudionike kao i njihove katehete. On je podijelio prigodne nagrade svim učesnicima završnog takmičenja i s njima se fotografirao. U pauzama kviza zabavili su prisutne svojim pjevanjem folklorna grupa iz Hrasna, omladinska grupa iz Ravna i veoma skladnim pjevanjem katedralni zbor iz Mostara.

Dan je već bio na izmaku kad su posljednji vjernici izvan Mostara krenuli svojim kućama. Svima će ovaj dan našeg jubileja ostati u ugodnom sjećanju. Hvala Bogu na ovom danu!

Metropolitsko slavlje u Sarajevu

Glavna metropolitska proslava bila je u Sarajevu 4. srpnja 1982. god.

Na završnom euharistijskom slavlju prethodio je povijesno-teološki simpozij prigodom 100-obljetnice. Njim se željelo osvijetliti pod raznim vidovima razdoblje koje je prethodilo ovoj uspostavi kao i promjene koje su se na ovom području dogodile u toku ovih 100 godina. Pripreme za ovaj znanstveni skup počele su još 1975. a sam simpozij pod naslovom: "Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini u 19. i 20. stoljeću" otvorio je pokrovitelj simpozija Vrhbosanski Metropolit nadbiskup dr Marko Jozinović 1. srpnja. Simpozij je trajao 2 dana. Na njemu su sudjelovali naši brojni teolozi i stručnjaci kao i predstavnici mnogih naših bogoslovnih učilišta (Teološki fakultet Zagreb, Teološki fakultet Ljubljana; Franjevačka teologija iz Sarajeva, Visoka teološka škola Đakovo, Teologija iz Splita, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove iz Zagreba) koja su na ovaj ili onaj način pomagala i doprinijela napretku naše mjesne Crkve.

Simpoziju su pored nekih naših svećenika prisustvovali naš Ordinarij mons. Pavao Žanić kao i naš bivši gen. vikar a sad kotorski biskup dr Marko Perić.

U nizu zapaženih predavanja spominjemo ona s područja Hercegovine ili od ljudi naše mjesne Crkve:

- mons. dr Marko Perić: Mostarsko-duvanjska i trebinjska biskupija od Buconjića do Čule.
- dr fra Andrija Nikić: Pastoralno-prosvjetno i političko-karitativno djelovanje hercegovačkih franjevaca od 1878-1918.
- dipl. teolog don Ivica Puljić: Trebinjska biskupija u 19. stoljeću.
- dr fra Jozo Vasilj: Religioznost katolika Mostarsko-duvanjske biskupije - sociološki vid.
- don Petar dr Vrankić: Apostolski vikarijati u Bosni i Hercegovini u 19. stoljeću.

(Opširniji prikaz spomenutih predavanja kao i ostalih predavanja na simpoziju nalazi su u VRHBOSNA, br. 3., Sarajevo 1982. str. 18-40).

SVEČANA AKADEMIJA

Navečer 3. srpnja 1982. bila je svečana akademija u obnovljenoj i okićenoj crkvi Kraljice svete krunice. Crkva pripada časnim sestrama Kćeri Božje ljubavi koje su u Bosnu došle na poziv nadb. Stadlera 1882., pa i one ove godine slave 100-godišnji jubilej svog dolaska u Bosnu. Nadbiskup je na početku akademije pozdravio goste a napose papinog delegata, pronuncija nadbiskupa M. Cecchinia. Zatim su slijedili pozdravi i čestitke gostiju iz drugih biskupija ovom jubileju Vrhbosanske Metropolije. Nakon pozdrava uslijedio je recital - "Da budemo sol i svjetlo zemlji ovoj" - napisan za ovu prigodu od profesora Radovana Donatova, a izveli su ga bogoslovi naše bogoslovije. Pratio ih je mješoviti zbor od bogoslova, časnih sestara iz Sarajeva i odabranih pjevača

iz sarajevskih crkvenih zborova uz pratnju na orguljama MO Anđelka Klobučara. Dirigirao je profesor dr Franjo Komarica. Akademija je oduševila sve prisutne čemu je bio dokazom spontani i dugi aplauz izvođačima. Akademiji je uz našeg Ordinarija mons. Žanića prisustvovao i nadbiskup dr Petar Čule sa nekoliko naših svećenika.

EUHARISTIJSKO SLAVLJE

Vrhunac metropolitanske proslave bilo je euharistijsko slavlje 4. srpnja u katedrali u 11 sati. Početak euharistijskog slavlja najavila su zvona katedrale i ostalih sarajevskih crkava. Na početku misnog slavlja kojemu je predsjedao papin delegat mons. M. Cecchini, a s njim su bili u koncelebraciji 19 nadbiskupa i biskupa i 26 svećenika, Vrhbosanski metropolit pročitao je papin telegram-čestitku i pozdravio prisutne nadbiskupe i biskupe, predstavnike raznih zajednica, svećenike, časne sestre i sve vjernike.

Propovijedao je zagrebački nadbiskup mons. Franjo Kuharić. Istaknuo je povezanost između zagrebačke i sarajevske nadbiskupije. Prvi sarajevski nadbiskup dr Josip Stadler bio je svećenik zagrebačke nadbiskupije. Nadbiskup Kuharić je kroz jedan povijesni pregled istaknuo muke i stradanja vjernika naše metropolije, njihovu čvrstu i svjedočku vjeru što je i temelj nade za budućnost kat. vjere u našem narodu.

Te Deum na kraju mise bio je zahvala vjernika u katedrali Bogu na njegovoj dobroti i dobročinstvima.

U svečanoj koncelebraciji uz našeg Ordinarija mons. Žanića bili su i nadb. Čule i provincijal herc. franjevac o. fra Jozo Pejić.

BANJA LUKA - 15. srpnja

Banja Luka je proslavu svog 100-godišnjeg jubileja slavila na blagdan sv. Bobaventure, zaštitnika katedrale i cijele biskupije. Uoči same proslave 14. srpnja zazvonila su prvi put nova elektronska zvona.

Na svečanoj sv. misi 15. srpnja u katedrali uz predvoditelja i propovijednika zadarskog nadbiskupa mons. Marijana Oblaka koncelebrirali su: nadb. Guido del Mestri - nuncij u Bonnu, nadbiskup vrhbosanski dr Marko Jozinović, biskup mostarski mons. Pavao Žanić, biskup dubrovački dr Severin Pernek i domaći ordinarij mons. Alfred Pichler, i još 45 svećenika. Kao i na ranije dvije proslave 100-godišnjeg jubileja i na ovoj u Banja Luci sudjelovao je veliki broj vjernika.

Na objedu iza svete mise održane su zdravice. Domaćinima je čestitao proslavu i naš biskup Ordinarij.

O ovim našim jubilarnim proslavama pisao je katolički tisak: Glas koncila, Veritas... a napose Crkva na kamenu, pastoralno-informativni list hercegovačkih biskupija (br. 7-8 1982.).

ČESTITKA KONGREGACIJE ZA EVANGELIZACIJU NARODA ILI ZA ŠIRENJE VJERE

Sveta Kongregacija za evangelizaciju naroda ili za širenje vjere uputila je 21. lipnja 1982. Vrhbosanskom nadbiskupu dr Marku Jožinoviću pismo u kojem se osvrće na proslavu 100-godišnjice ponovne uspostave redovne hijerarhije u BiH.

Kongregacija piše da je uvijek brižno pratila rad Crkve u našoj crkvenoj pokrajini i da se sjedinjuje s biskupima, svećenicima, redovnicima i svim sudionicima proslave u zahvali Bogu što je tako obilno blagoslovio Crkvu kroz ovo proteklo stoljeće. O tom se može uvjeriti i samo letimičnim uspoređivanjem stanja na početku i na kraju ovog stoljeća Crkve u BiH. Ovo posebno vrijedi obzirom na porast duhovnih zvanja.

Kongregacija želi da gospodar povijesti učini od vjernika naše crkvene pokrajine "izabrani narod, kraljevsko svećenstvo, sveti puk..." Posebno želi da ova proslava učvrsti jedinstvo i međusobnu ljubav između vjernika i klera, između dijecezanskih svećenika i svećenika redovnika te između klera i pastira (biskupa biskupija).

Na koncu Kongregacija čestita jubilej i moli za sve sudionike jubilarnog slavlja obilje nebeskog blagoslova.

Donosimo u originalu tekst pisma objavljen u VRHBOSNA, br. 3, 1982., str. 3-5.

SACRA CONGREGATIO PRO GENTIUM EVANGELIZATIONE

SEU DE PROPAGANDA FIDE

Prot.: 2913/82

Roma, 21 giugno 1982

Eccellenza Reverendissima,

Questo Sacro Dicastero è a conoscenza che il 4 luglio prossimo si svolgeranno a Sarajevo le celebrazioni conclusive del 100° anniversario della riscostituzione della gerarchia ordinaria in Bosnia ed Erzegovina, disposta da Papa Leone XIII° di v.m. con la Bolla "Ex hac augusta", il 5 luglio 1881, giorno in cui si celebrava la festa dei Santi Cirillo e Metodio, Apostoli dei Popoli Slavi.

Con la promulgazione di detto documento cessavano infatti di esistere i Vicariati Apostolici, affidati per più secoli alla solerte cura dei Frati Minori, e venivano ricostituite la sede metropolitana di Vrhbosna e le due diocesi suffraganee di Mostar-Duvno e Banjaluka.

Propaganda, che ha sempre seguito con premurosa attenzione il cammino compiuto dalla Chiesa nella suddetta provincia ecclesiastica, stando vicina ai Pastori ed ai fedeli nei momenti lieti ed quelli dolorosi, ben volentieri si unisce ai Vescovi, ai sacerdoti, ai religiosi ed a quanti parteciperanno alla conclusione delle suddette celebrazioni giubilari, per innalzare a Dio, datore di ogni bene, l'inno di ringraziamento per le benedizioni ed i favori che Egli ha abbondantemente elargito nel corso di questo secolo di storia che sta per concludersi.

Sotto la guida, infatti, di zelanti Pastori, tra i quali piace ricordare in questa circostanza l'esimia figura del primo Arcivescovo di Vrhbosna, S.E.Mons. Josip Stadler, la Chiesa in Bosnia ed Erzegovina è costantemente cresciuta in tutti gli aspetti che esprimono e sono il frutto del dinamismo della Grazia e degli strumenti che questo mistero mette sapientemente in atto.

Un confronto, anche rapido, delle stathistiche della Provincia

ecclesiastica di Bosnia ed Erzegovina al momento della sua ricostituzione con quelle dei nostri giorni offre infatti una tangibile dimostrazione dei frutti ottenuti da tutti coloro che con questi 100 anni per lo sviluppo ed il consolidamento di codesta parte eletta della vigna del Signore.

Degna di particolare menzione è soprattutto la fioritura di vocazioni al sacerdozio, conseguente la ricostituzione della gerarchia ordinaria, che costituisce la corona più bella degli sforzi compiuti dai Presuli, che si sono succeduti dal 1881 ad oggi nelle sedi di Sarajevo, Mostar-Duvno e Banjaluka, per rispondere al pressante invito della Santa Sede al momento della ricostituzione della provincia ecclesiastica di erigere seminari per la formazione del clero diocesano al quale è demandata in primo luogo, secondo la prassi costante della Chiesa, la cura pastorale dei fedeli.

Questa Sacra Congregazione, coglie inoltre l'occasione per formulare l'augurio che il Signore della Storia, il Quale resta sempre il Sommo Sacerdote del Nuovo ed Eterno Testamento, continui a fare dei fedeli della provincia ecclesiastica di Bosnia ed Erzegovina una espressione sempre più perfetta di quella che l'Apostolo Pietro chiama "stirpe eletta, sacerdozio regale, nazione santa, popolo di Dio tratto in salvo, perché annunzi le meraviglie di Colui che ci ha chiamati dalle tenebre alla sua luce ammirabile" (1 Pt., 2,9).

E' infatti il Signore stesso che costruisce la sua casa attraverso il mistero della sua Grazia sempre attiva e presente. Ed è Lui che fa di coloro che chiama "delle pietre viventi" che manifestano la sua presenza in mezzo agli uomini, "la città santa, la nuova Gerusalemme che scende dal cielo da presso Dio" poiché è agli uomini che Dio ha dato la vocazione di essere "l'inabitazione del Dio Vivente, a lode della gloria della sua grazia" (Ap. 21,2; Ef. 1,6).

Possano le celebrazioni giubilari costituire uno stimolo per tutti, sacerdoti, religiosi e fedeli a vivere con sempre maggiore apertura e generosità la fede cristiana che i loro avi hanno custodita e tramandata a costo di tanto sacrifici e che, accanto ad un intenso amore verso Christo, è sempre brillata per una profonda devozione alla Madonna e per l'esemplare attaccamento alla Santa Sede.

Propagande infine fa anche voti perché le suddette celebrazioni abbiano anche a rafforzare sempre più l'unità ed il reciproco amore tra i fedeli ed il clero, tra i sacerdoti religiosi e secolari, tra il clero ed i Pastori diocesani.

Nel rinnovarle le felicitazioni, L'assicuro dell'unione spirituale di Propaganda con tutto il clero, i religiosi ed i fedeli della provincia ecclesiastica in questo storico momento della sua esistenza e mi è gradito avvalermi della circostanza per invocare su tutti i partecipanti alle celebrazioni giubilari l'abbondanza delle benedizioni celesti.

Con distinti ossequi, mi confermo dell'Eccellenza Vostra
Reverendissima

devotissimo nel Signore

Agnelo Card. Rossi, Pref.

D. S. Lourdasamy, Secr.

A Sua Eccellenza Reverendissima

Mons. Marko JOZINOVIC

Arcivescovo di

VRHBOSNA

Jugoslavia

PROSLAVA 40-GODIŠNJICE BISKUPSKOG IMENOVANJA NADBISKUPA ČULE

U prošlom smo broju Službenog vjesnika mostarske biskupije napisali da se 15. travnja o.g. navršava 40 godina od biskupskog imenovanja nadb. dr Petra Čule. On je želio da ovaj njegov jubilej prođe skromno i ne zapaženo, ispričavajući se da je u penziji a da ove godine imamo i značajnije jubileje od njegovog: 100-godišnjica ponovne uspostave redovne hijerarhije u BiH i 800-obljetnica rođenja sv. Franje. Na veliku mobu svećenika pristao je na proslavu. Željeli smo da ona bude u dva dana. 15.IV. sa svećenicima i gostima, a 18.IV. za narod. Zamolili smo ga da na ovu proslavu pozove i naše biskupe.

Prije svih za ovaj jubilej stigla je našem nadbiskupu čestitka i blagoslov Svetog Oca osobno napisana.

Nitko nije mogao ni pomisliti da će odziv za proslavu biti tako velik. Unatoč hladnom, pravom zimskom vremenu imali smo radost da zajedno s našim nadbiskupom i Ordinarijem mons. Pavlom Žanićem pozdravimo naše uvažene goste: apostolskog pronuncija u Beogradu nadb. Michaela Cecchinia, zagreb. nadb. mons. Franju Kuharića, sarajevskog nadb. dr Marka Jozinovića, splitskog nadbiskupa dr Franu Franića, beograd. nadb. mons. Alojzija Turka, dubrovačkog biskupa dr Severina Perneka, kotorskog biskupa dr Marka Perića, zagreb. pom. biskupa dr Miju Škvorca i pomoćnog splitskog biskupa mons. Ivu Gugića. Banjalučkog biskupa mons. Alfreda Pichlera zastupao je generalni vikar mons. Branimir Župančić.

Osim gotovo svih dijecezanskih svećenika došli su na proslavu provincijal herceg. franjevac o. fra Jozo Pejić i fra Petar Krasić, don Ivo Matijaca dekan, bisk. provikar (Korčula), dr Stjepan Kožul, tajnik biskupije Zagrebačke, o. Vlado Vasilj, DI, rektor dubrovačkog sjemeništa i dr. Lav Znidarčić, odvjetnik iz Zagreba.

Iako se zbog velike nahlade Nadbiskup nije osjećao najbolje ipak je u našoj katedrali 15.IV. predsjedao euharistijskom slavlju. S njim su bili u koncelebraciji gore spomenuti Nadbiskupi, biskupi i dosta naših misnika. Misu je pjevao zbor naših svećenika.

U homiliju koju je pod svetom misom izrekao nadbiskup se osvrnuo na svojih 85 godina života, 62 svećeništva i 40 godina biskupstva. Zahvalio je Bogu za ove darove jer je malo svećenika i biskupa koji dožive ovu visoku dob. Napose je zahvalio Bogu što ga je četiri puta izbavio iz velike smrtno opasnosti. Bog ga je izbavio i pored njegovih pomanjkanja i nedostataka, koji su uostalom vlastiti svakom smrtnom čovjeku, po njemu izveo korisna djela u svojoj Crkvi.

Za vrijeme svoje biskupske službe osnovao je 15 novih župa. On je napose zahvalio Bogu što je uz njegovu pomoć nakon toliko muka i poteškoća uspio sagraditi katedralu, a naročito što je za vrijeme svoga biskupovanja uspio odgojiti brojnu kleru. Godine 1945. bilo je samo nekoliko dijecezanskih svećenika, a danas ih ima oko 90. Oni rade ne samo na području ove biskupije nego pomažu i u drugim našim biskupijama, rade među našim radnicima u inozemstvu. Napose je radostan i ponosan da 5 naših svećenika misionara

šire svjetlo Evandjelja u Africi. Njegov tajnik dr Marko Perić postao je Kotorskim biskupom, a dr Ratko Perić imenovan je rektorom zavoda sv. Jeronima u Rimu. Dvojica hercegovaca su provincijali isusovačkog i dominikanskog Reda, što je sve na čast ove biskupije.

On je napose zahvalio za zagovor Majke Božje koju je uvijek štovao. Kao dijete naučio je na pamet tri molitve Gospi sv. Matilde i svaki ih dan molio. I danas svakodnevnice brojne krunice koje izmoli u čast Gospi izraz su njegova štovanja. Njegovo posebno štovanje sv. Josipa datira iz gimnazijskih dana u Travniku. Dok je pobolijevao jedan mu je o. isusovac svjetovao pobožnost prema sv. Josipu. Od tada štuje sv. Josipa. Njegov intervent na Koncilu pomogao je da sv. Josip bude uvršten u Rimski kanon mise. Katedrala je posvećena Gospi Kraljici i Majci Crkve, a u kripti je izrađena kapelica na čast sv. Josipa.

Nadbiskup je na koncu zahvalio svima koji su došli da zajedno s njim proslave ovaj njegov jubilej. On će zamoliti kod svete mise da Bog udijeli svoj blagoslov svima, da bi mogli što više učiniti za Božju slavu, dobro svete Crkve i našeg hrvatskog naroda, i time postati dionicima vječnoga kraljevstva uskrsnuloga Spasitelja.

Nakon svete mise naš je Ordinarij pozdravio jubilarca i cijenjene goste naglasivši da je naš nadbiskup Čule Božji dar našoj biskupiji.

Iza toga je bio zajednički objed za uzvanike. On je protekao u pravoj obiteljskoj atmosferi. Svi su željeli pozdraviti nadbiskupa i čestitati mu. To su učinili veoma lijepim riječima nadbiskupi: Kuharić, Jozinović, Franić, Turk, biskupi: Škvorc, Gugić, provincijal fra Jozo Pejić. Zapaženi su također i pozdravi naših svećenika don Mate Nuića i don Mate Simovića. U ime sarajevske bogoslovije jubilarca je pozdravio prof. dr Petar Vrankić. Nadbiskupa je pozdravio i dr. Lav Znidarčić-odvjetnik iz Zagreba.

Prenosimo dijelove iz pozdrava:

Nadb. Marko Jozinović: - U ovom slučaju pred nama stoji jedna cijela povijest, četrdeset godina biskupovanja, ako i ne računamo ono prethodno njegovo djelovanje kao katehete i profesora. Petar - Stijena.

Biskup Pavao Zanić: - Želim da se ovdje očituje naše bratstvo, naša ljubav s našim nadbiskupom, koji nas je dugo godina vodio, mnogo pretrpio, dobar boj vojevao, vjeru i vjernost Crkvi, Isusu Kristu i Svetom Ocu sačuvao.

Nadbiskup Franjo Kuharić: - Ako je dragi Bog htio da ovdje u Hercegovini kršnoj, radi dobra vjere, četrdeset godina živi jedan biskup koji je prošao kroz stvarno mučeništvo, jest konfesor, jer nije do kraja bio ubijen a jest bio ubijen, onda je to milost za ovu Crkvu, za cijelu Crkvu u hrvatskom narodu.

Na kraju svečanosti na prijedlog nadb. Čule prisutni su (oko 70 svećenika) poslali pozdravni telegram Sv. Ocu. Za svoj jubilej nadbiskup je primio i brojne čestitke iz domovine i svijeta.

U nedjelju 18. travnja bila je svečanost za narod. Steta je što nadbiskup zbog jake prehlade nije mogao sudjelovati u ovoj svečanosti. U odsutnosti našeg Ordinarija,

koji je tog dana imao ranije zakazanu krizmu, ali je ipak na početku sv. mise pozdravio vjernike i prenio im pozdrave i zahvalu Nadbiskupa, misu je celebrirao dugogodišnji nadbiskupov tajnik, a sada kotorski biskup dr Marko Perić. Da uzveličaju ovo slavlje iz Dubrovnika je došao dubrovački biskup dr Severin Pernek i dubrovački madrigalisti koji su skladnim pjevanjem oduševili punu katedralu vjernika. Propovjedao je pod svetom misom o. Vlado Vasilj OI, rektor dubrovačkog sjemeništa. Njemu je nadb. Čule bio katehetom. U svojoj propovjedi govorio je o trostrukoj vlasti koju biskup prima od Krista: vlast da bude učitelj, svećenik i pastir u Crkvi. I naš se Nadbiskup savjesno pripremao na ovu službu koju mu je Gospodin povjerio. Od prvog do zadnjeg razreda gimnazije postizao je odličan uspjeh, a sve ispite na bogoloviji u Sarajevu položio je s najvećom ocjenom. Na sveučilištu u Innsbrucku doktorirao je iz teologije i ostao u sjećanju kao jedan od najboljih studenata koji su studirali na tom u cijelom svijetu poznatom sveučilištu. Bogato svoje znanje Nadbiskup je pokazao i kao kateheta i profesor a napose svojim zapaženim interventima na II vatikanskom koncilu.

Naš je Nadbiskup u svojoj biskupskoj službi uvijek ostao pravi svećenik i pastir, spreman da živi i trpi za svoje stado i istinu. Po tom je bio primjer vjernicima pa se mi s pravom ponosimo s njime. Neka mu je za sve to i prilikom ovog njegova jubileja iskrena hvala.

ZAVRZLAME OKO JUBILEJA BISKUPA Č U L E

Da ovaj jubilej, upriličen doista skromno, a svaki slobodni građanin ima pravo da slavi svoje godišnjice, ne prođe mirno pobrinuo se Petar Šegvić svojim člancima: "Zavrzlame oko jubileja biskupa Čule" (Borba, 19. jula 1982.), "Iz budžaka za junaka" (Borba, 20. jula 1982.). Njegovo pisanje prenjele su pod još bombastičnijim naslovom na prvoj stranici beogradske Večernje novosti "Jubijel poglavnikovog blagoslova" (20. jul 1982.) i sarajevsko Oslobođenje od 21.7. 1982.

Iako pisac u svom članku želi pokazati dobro poznavanje stvari o kojoj piše ono se ipak u njegovu pisanju nalazi niz namjernih ili nenamjernih propusta koji pokazuju određenu tendencioznost i žele politizirati čisto religioznu proslavu prisjećajući se minulih događaja protiv čega inače ustaje kod proslave ove 40-godišnjice. Takav njegov pristup i pored bujice riječi i navoda djeluje namješteno a za poznavaoca stvari i netočno. Tako pisac navodi da je dr Čule rođen u Kreševu (Bosna), a rođen je u Kruševu (Mostar), opat g. R. Marcone nije bio papinski izaslanik kod Pavelićeve Hrvatske, kako to tvrdi pisac, nego kod Katoličkog episkopata. Kod ustoličenja biskupa Čule nije bio prisutan vladin predstavnik.

Koliko istinito djeluje ovaj njegov za cijeli članak ključni navod, što ćemo ga navesti, neka ocijene sami čitaoci, nakon pročitanoog dokumenta izdata od tadanjeg ministarstva pravosuđa i bogoštovlja:

"U tom periodu je u crkvenom životu mostarskog kraja ustoličenje biskupa Čule predstavljalo svakako poseban događaj jer je to bio prvi biskup uopće u našoj zemlji koji je uz punu saglasnost i blagoslov poglavnika i njegovih istomišljenika na tu dužnost on bio izabran, te se kao takav u tim najtežim vremenima za naš narod deklarirao za neprijateljsku stranu, a samim tim je na sebe navukao punu odgovornost da se i zvanična crkvena struktura nije našla na strani naroda uopće, a najmanje na strani hrvatskog naroda."

Istina je naprotiv da je Pavelić baš oko imenovanja biskupa Čule imao težak spor s Crkvom. A kako je biskup Čules blagoslovom poglavnika bio imenovan biskupom, to tako istaknuše na naslovnoj stranici Večernje novosti a i sam pisac u spomenutom članku tvrdi neka pokaže dokument izdat od ministarstva pravosuđa i bogoštovlja od 3. lipnja 1942., pod brojem 5974-B-1942., a on doslovno glasi:

Predmet: Mostar - imenovanje biskupom

SVIM ŽUPNICIMA MOSTARSKE BISKUPIJE

Ovih dana imenovan je mostarskim biskupom g. Dr. Petar Čule, bez pitanja i saslušanja, čak i bez znanja hrvatske državne vlade. Hrvatska državna vlada ne može primiti do znanja takovo imenovanje na području Nezavisne Države Hrvatske, te će prema tome zauzeti svoje stanovište na obrani državnog vrhovništva u svim odnošajima pro foro civili.

Ovo vam se stavlja do blagohotnog znanja i ravnanja radi.

(Slijedi pečat i potpis ministra pravosuđa i bogoštovlja)

A i citat iz govora nadb. Kuharića, koji smo namjerno donijeli i na koji se pisac tako oštro okomio i razvio niz svojih proizvoljnih zaključaka, plod je osobnog pričanja nadb. Čule o njegovu stradanju u zatvoru. Život mu u zatvoru nije bio lak što pokazuju i ova dva detalja koja je imao pred očima nadb. Kuharić kod svoga pozdrava.

Prilikom prebacivanja kažnjenika iz Zenice u Srem. Mitrovicu na kažnjenički vagon ostavljen na otvorenoj pruzi kod stanice Slakovci naletio je teretni vlak. U biskupovu kupeu koji je bio prvi na udaru bilo je pet mrtvih a on slomljene noge, izudaran po cijelom tijelu ostao je dugo ležati bez pomoći. Nakon povratka iz Mitrovice u Zenicu stavljen je od pomoćnika upravnika zeničke kaznionice u ležaru u zimskim hladnim mjesecima. A kad je usljed toga teško obolio nije mu dozvoljeno prijeći u zatvorsku ambulantu niti tražiti bilo kakve lijekove.

Ako se samo ovo ima pred očima onda piščeve kombinacije oko riječi nadb. Kuharića ispadaju proizvoljne.

U članku Petra Šegvića: "Iz budžaka za junaka" navodi se niz krimena zbog kojih je biskup Čule bio osuđen na vremensku kaznu, ali da je samo polovicu izdržao jer je zatim bio amnestiran. Nadbiskup je Čule o ovom dao kratku izjavu u biskupijskom listu Crkva na kamenu - br. 9/82: "Pušten sam iz zatvora u Zenici koncem listopada 1955, nakon što sam u zatvoru proveo 7 godina, 6 mjeseci i 7 dana. Iza otpuštanja iz zatvora konfiniran sam u franjevačkom samostanu u Tolisi. Pušten sam iz zatvora na inicijativu

američkih biskupa koji su intervenirali kod predsjednika Eisenhowera i ministra Dullesa. U to se vrijeme, naime, američki ministar za vanjske poslove J. F. Dulles spremao posjetiti Jugoslaviju i američki su biskupi tom prilikom intervenirali za mene. U jugoslavenskoj štampi bila je registrirana ova američka inicijativa pa su novinari zbog toga došli u zatvor da me intervjuiraju.

Došavši u Tolu pisao sam Maršalu Titu opširno pismo i potužio se na sudski proces, na kojem sam bio osuđen na 11 godina i 6 mjeseci strogog zatvora, dokazavši jasno da su svi svjedoci protiv mene lagali da sebe spase. Nakon ovog pisma Maršalu, bio sam ubrzo pušten iz konfinacije.

Inače za vrijeme izdržavanja kazne nikad nisam molio za pomilovanje iako mi je to u više navrata sugerirano".

Na pitanje zašto nije molio za pomilovanje on odgovara da je bio nedužan, pa bi svaka molba za pomilovanje bila priznanje krivnje.

U intervjuu datu NIN-u (22.11.1981.) poznati graditelj spomenika Bogdan Bogdanović spominje i svoj razgovor i susret s biskupom Čulom pa veli: "Razgovaram posle s mojim mostarcima, bre, što vam je sladak biskup. A oni kažu, bio je posle rata osuđen na 15 godina zatvora. Ispričao sam celu priču i pokojnom Džemalu Bijediću. On mi je rekao, jeste, odsedeo je Čule 15 godina, a nije bio kriv".

Desi se često da pojedini pisci bilo u člancima bilo u knjigama obzirom i na pojedine ljude i na događaje ne pišu istinu. U tom ih slučaju ne bi smjelo osloboditi od odgovornosti prizivanje na ni na što ni na koga, što nažalost neki obilno koriste etiketirajući unaprijed nekoga i stvarajući proizvoljne sudove i krivu sliku kod čitalaca. Koja mogućnost ostaje onima koji su oštećeni u takvoj situaciji da se brane?

Moglo bi se još mnogo toga napisati kritički o spomenutim člancima Petra Šegvića. No nakon svih njegovih zavrzlama njegove riječi: "A vrijeme je da se odnosi crkve sa ovom državom, sa ovim društvom i sa ovim ljudima brže saobražavaju novim savremenijim odnosima i da se sa drugim tonovima i akcentima dođe ipak do boljeg međusobnog razumijevanja i veće spremnosti za međusobnu saradnju", djeluju odveć retorski ako on kao i neki drugi nastave dalje jednostrano promatrati stvari i s visoka prikazivati ljude i događaje. U tom slučaju od željenog dijaloga ostaje samo monolog.

DRŽAVNO TAJNIŠTVO

Njegovoj uzoritosti kardinalu
Sebastijanu BAGGIU
Predsjedniku Papinskog vijeća za dušobrižništvo selilaca
i turista - R O M A

Gospodine kardinale!

Dok se približavaju proslave "Iseljeničkog dana", što će ih biskupske konferencije raznih zemalja slaviti tijekom nove liturgijske godine, Vrhovni Svećenik želi u tom ponovno sudjelovati svojom riječi ohrabrenja i poticaja. Stoga preko Vaše uzoritosti upućuje ovu poruku subraći biskupima i svećenicima, redovnicima i redovnicama, laičkim suradnicima i svima koji se kreću i djeluju u širokom iseljeničkom svijetu.

Svjestan višestrukosti a često i težine problema što prate tu pojavu, Sveti Otac namjerava osvijetliti neka pitanja što su u vezi s osobitim strukturama i organizmima inozemne pastve. Želi istaknuti da su se te strukture potvrdile u praksi i da u okviru sadašnjeg migracijskog gibanja imaju providnosnu ulogu.

Sveti Otac nadalje želi istaknuti ono što je naglasio u enciklici *Laborem exercens*, da naime treba uložiti sve sile kako ta tužna ali u određenom smislu neizbježna pojava odlazanja u inozemstvo u potrazi za radom "ne bi donijela većih zala u moralnom smislu nego bi štoviše, koliko je god moguće, čak pridonijela osobnom, obiteljskom i društvenom životu stranog radnika kako u zemlji u koju dolazi tako za domovinu koju napušta" (LE 23).

Iako je taj poziv poglavito namijenjen onima koji imaju u rukama vlast te mogu ublažiti zla što proizlaže iz redovito prisilnog odlazanja u strani svijet, trebalo bi da taj poziv također odjekne kako u Crkvi stare tako i nove domovine i to ne samo u vezi s religioznim i moralnim potrebama migranata nego i u svemu što se odnosi na njihovo cjelokupno ljudsko i društveno življenje.

Iako je u zakonskom priznavanju stranih radnika postignut zamjetljiv napredak, nije još iščezla pojava da ih se u prvom redu promatra kao oruđe proizvodnje pa se čak izaziva negativno raspoloženje prema strancima koji da su konkurencija domaćim radnicima.

Takvo gledanje na radnike je izopačeno a dobrim dijelom proizlazi iz one osnovne nepravilnosti - na koju je već upozorio Ivan XXIII u enciklici *Pacem in terris* - a sastoji se u tome da rad mora ići u potragu za kapitalom premda bi moralo biti suprotno. Tako je već u korjenu postavljena kriva prdrasuda da se za stranog radnika sve učinilo kada mu se dala mogućnost da radi, bez obzira što su pri tom zanemareni uvjeti njegova, uvijek više ili manje bolnog, presađivanja u tuđinu, što se ne misli na sve ono čega se mora odreći, na njegove obiteljske probleme, na njegove ljudske potrebe ukoliko je čovjek u pravom smislu riječi.

Stoga treba još jednom naglasiti osnovno načelo: "Prava ljestvica vrijednosti i duboki smisao samoga rada traže da

kapital bude u službi rada a ne rad u službi kapitala"(LE 23). Sveti Otac je za vrijeme svog pastirskog pohoda Livornu 1982. među ostalim rekao: "Svijet što ga je Stvoritelj povjerio čovjeku da ga oblikuje je uvijek, posvuda i u svakom društvu i narodu 'svijet rada'. Kad se pak kaže 'svijet rada' to isto-odobno znači 'humani svijet'" (L'Osservatore Romano, 21.3.1982. str. 2).

U tome pak svijetu migrantima kao i drugim radnicima pripada doslovno glavna uloga. Crkve zemalja u koje strani radnici dolaze ne smiju žaliti truda da strancima njihova prava doista budu priznata. Te se Crkve u prvom redu moraju osjećati solidarnima s tom manje povlaštenom braćom. Dužnost im je neprijetvorno nastojati, kao što to hvaljevrijedno i čine, kako bi kršćanska krepost gostoljublja (usp. Pavao VI: *Populorum progressio* 69) uvriježila u javnom mnijenju i urodila konkretnim djelima pravde i jednakosti.

Nedopustivo je dijeliti Krista od radničkog svijeta, odvajati ga od stranih radnika. Oni koji djeluju u dušobrižništvu za migrante svjesni su toga imperativa i to im je kao polarna zvijezda u zvanju koje su svjesno i dobrovoljno odabrali. Oni svojim zalaganjem trajno provode u život ono što ističe enciklika *Laborem exercens*: "Krist pripada svijetu rada, priznaje i poštuje ljudski rad; On štoviše s ljubavlju gleda taj rad u njegovim različitim izrazima, prepoznajući u svakom od tih izraza osobitu crtu ljudske sličnosti s Bogom Stvoriteljem i Ocem" (LE 26).

Dušobrižničko djelovanje među stranim radnicima i iseljenicima ide za tim da se oni nadahnjuju Kristovom svjetlošću, primjerom i ljubavlju, te da u radu ne gledaju zapreke ili ispriku koja bi ih odvodila od praktične religioznosti ispovijedanja vjere, nego da im upravo rad bude sredstvo jačanja i prosvjetljenja kršćanskog života. To će onda pridonijeti da budu opravdano ponosni na svoj kulturni identitet. Taj pak identitet, kad ga se ispravno upotrebljava kao pomoćno sredstvo za prenošenje vjerske pouke, također postaje poticajem za razumijevanje, poštivanje i doista katoličko vrednovanje tuđeg kulturnog identiteta.

Uzajamno prihvaćanje doseljenika i domaćih građana stvara klimu međusobnog obogaćivanja i tu je onda moguća produbljena kateheza rada. Potičući razvijanje bratstva, prijateljstva i solidarnosti, takvo ozračje čini plodnijim i razgovor o Božjem očinstvu i kršćanskom poimanju rada koji se shvaća kao skladno nastavljanje Stvoriteljeva djela u sjedinjenju s Kristom. Kad se tako promatra, rad od pukog izvora prihoda postaje prijateljski i bratski vez, izvor i potpora u patnjama i razočaranjima koja - osobito kad se obiteljima što su redovito negdje daleko ne može pomoći - mogu stranog radnika obeshrabriti. Obitelj je doista ona sredina u kojoj migrant nalazi vlastito ostvarenje. A ta obitelj, koja je na razne načine pogođena baš zato što je obitelj jednog migranta, mora biti povlaštenim predmetom majčinske skrbi Crkve. Takvoj obitelji je Vrhovni Svećenik pred dvije godine upravio svoju poruku za dan iseljenika, dok su istaknuti biskupi iz zemalja useljenja, okupljeni na Biskupskoj sinodi, istakli tešku dramu obitelji stranih radnika i onu još tragičniju izbjegličkih obitelji.

Od apostolske konstitucije *Exsul Familia* što ju je Pio XII obznanio 1.8.1952. (AAS 44/1952 str. 649-704) do najnovijih papinskih proglašaja o tom predmetu svima koji na bilo kojoj razini djeluju u dušobrižničkim strukturama pruženo je obilje informacija i direktiva.

U okviru prirodnog prava na iseljenje uputa "De pastoralibus migratorum cura" - što ju je Sveta kongregacija za biskupe izdala 22.8.1969. - usvaja koncilsku tvrdnju po kojoj "u slučaju migracija treba da bude potpuno zaštićen zajednički obiteljski život" (Apostolicam actuositatem 11), te ističe kako treba računati s potrebama obitelji "naročito što se tiče stana, odgoja djece, radnih uvjeta, socijalne sigurnosti i poravnih obaveza" (De pastoralibus migratorum cura 7). Apostolska pobudnica *Familiaris consortio* u tom smislu posebno ističe: "Obitelji iseljenika morale bi posvuda u Crkvi naći svoju domovinu. To je prirodna zadaća Crkve koja je znak jedinstva i različnosti" (FC 77). Na taj način obitelji mogu prikladnije razvijati svoje svojstvo "domaće Crkve", razvijati onaj odnos solidarnosti i zajedništva s drugim obiteljima koji postaje osobito plodan u vjeri koja prenosi svijest o Kristovoj ljubavi i providnosti. A ta svijest svaku pojedinu iseljeničku obitelj čini pravom i istinskom kršćanskom zajednicom, živim i životnim dijelom Crkve u novoj sredini.

* ++++++*****

Mjesne Crkve ostvaruju lik Crkve preko župa koje "na određen način predstavljaju vidljivu Crkvu koja je na svojoj zemlji" (Sacrosanctum Concilium 42). Župa je "Božja obitelj" (PO 6) "zajednica braće nadahnute istim duhom" (LG 28). Izdižući se iznad teritorijalne podjele a u skladu s njom Sveta Stolica ide u susret posebnim potrebama iseljenika i stranih radnika - kao što to čini i prema drugim skupinama vjernika koji nisu u stanju služiti se sredstvima redovitog dušobrižništva - pomoću ustanova personalnog značenja. Takve su, otkako je proglašena *Exul Familia*, personalne župe i dušobrižne misije koje imaju zadaću za vjernike koji nisu iz tog mjesta "bili oni doseljenici ili na prolazu organizirati dušobrižništvo koje odgovara njihovim potrebama a koje ne zaostaje za onim što je namijenjeno drugim vjernicima u biskupiji" (AAS 44/1952, str. 692). U skladu s uputama Drugog vatikanskog koncila (usp. CD 16, 18, 23), upute *De pastoralibus migratorum cura* ponovno predlaže iste organizme kao noseće strukture dodajući im usla novu "obične misije" i službu misionara-kapelana (br. 39-41: AAS 61/1969, str. 633-635).

Nije lako uvijek uskladiti teritorijalne i personalne zahtjeve. Upravo je zato predviđen program za dušobrižništvo doseljenika i stranih radnika u različitosti svojih oblika povjeren plemenitoj suradnji Crkve nove domovine (a te su izravno odgovorne) i one iz koje su otišli pa se od te suradnje očekuju obilni plodovi.

* ++++++*****

Personalne župe i dušobrižne misije su crkvene zajednice što najprikladnije odgovaraju za okupljanje pojedinaca, obitelji i grupa. A u župama se mogu organizirati specifična društva

i pokreti što ih u različite svrhe organiziraju svećenici, redovnici, redovnice i laici koji su došli iz stare domovine ili oni koji poznaju njihov jezik i mentalitet, ali uvijek u vezi s mjesnim dušobrižništvom. U svakoj župi doista je "prisutna i djelatna Crkva Kristova" (CD 17), koja pomaže potrebu življenja u zajedništvu i izražavanja u oblicima po uzoru na one u dalekoj domovini a omogućuje i snalaženje u novoj sredini.

Već stoljetno iskustvo u svijetu migracije potvrđuje da tipična pojava okupljanja u razna društva na neki način klije iz samog komunitarnog osjećaja koji se nalazi u ljudskoj naravi. U ovom povijesnom trenutku iseljeničke stvarnosti udruženjama mogu imati znatnu a koji put i odlučujuću važnost u dušobrižničkim pothvatima. Vrhovnom Svećeniku su živo na srcu društva i pokreti što idu za apostolskim ciljevima te na razne načine sudjeluju u spasenjskom poslanju, kao i ona što se zauzimaju za promicanje i obranu radničkih prava.

Kršćansko poimanje čovjeka, života i povijesti treba blagotvorno utjecati na napore oko solidarnosti s radnicima bez obzira na granice te pridonosi onoj "Civilizaciji ljubavi" koju je, drage i časne uspomene Pavao VI, namijenio kao obavezni program čovječanstvu koje se usred zastrašujućih problema zaputilo prema kraju drugog tisućljeća.

Drago mi je što na kraju ovog razmišljanja mogu reći kako Sveti Otac se nada da će svi koji se posvećuju apostolatu iseljenika iz tog apostolata izvući okrepu za svoj misionarski duh i svoju providnosnu djelatnost.

Njegova Svetost također izražava nadu da će u svakoj zemlji koja je zahvaćena pojavom seljenja biskupi svim mogućim sredstvima i primjerom uzastojati da doseljenici i strani radnici imaju dovoljan broj misionara istog jezika i mentaliteta, sve prema uputama što ih je Sveta Stolica predložila i toplo preporučila.

U tom uvjerenju i u toj nadi Sveti Otac - sjedinjen u tjeskobama, u pravednim težnjama i patnjama ljubljenih sinova i kćeri na iseljeničkim putevima a osobito s onima kojima su tereti najteži - moleći im nebeske darove svima od srca podjeljuje apostolski blagoslov.

Koristim priliku da vam izrazim svoje duboko poštovanje.

Vašoj uzoritosti u Gospodinu odani

Agostino Card. Casaroli

PAPINSKO VIJEĆE ZA DUŠOBRIŽNIŠTVO SELILACA I TURISTA

D E K R E T

o dodjeljivanju posebnih ovlasti dušobrižnicima i povlastica vjernicima koji su zbog svoje profesionalne aktivnosti prisiljeni mijenjati mjesto boravka

U svojoj majčinskoj skrbi da donese svim ljudima poruku spasenja (Cf. Mt 28,16-20; Mk 16,45), Crkva se brine i o posebnim prilikama života koje su povezane s promjenom

mjesta boravka pojedinih osoba ili skupina ljudi. Za pospješivanje duhovnog života vjernika, Sveta Stolica se nadahnjuje nepromjenljivom načelom u promicanju načina i odgovarajućih pastoralnih sredstava. Posebne ovlasti i povlastice koje je velikodušno dodijelila proteklih godina u korist selilaca, lučkih radnika i pomoraca, pokazale su se uspješnim. Ohrabrena dakle postignutim duhovnim plodovima na tim područjima, i nakon što se pastva kod drugih kategorija osoba koje mijenjaju mjesto boravka dobro razvila, Sveta Stolica smatra uputnim protegnuti ovlasti i povlastice koje će koristiti razvitku apostolata, i na dušobrižnike i na vjernike ovih kategorija.

Ovo Papinsko Vijeće, koristeći se iskustvom sazrelim u međuvremenu i držeći prisutnim ovlasti kojima su se koristili dušobrižnici misionari za apostolat selilaca i pomoraca, te ravnajući se načelima Drugog vatikanskog sabora i uputama sudionika plenarnog zasjedanja Papinskog Vijeća (održanog 27-29. listopada 1981.), nakon što je pitalo za savjet nadležne Urede Rimske kurije, sakupilo je u jedinstveni popis ovlasti i povlastice koje se protežu na dušobrižnike i na vjernike svih kategorija osoba koje mijenjaju mjesto boravka.

a/ OVLASTI DUŠOBRIŽNIKA

Svećenici koji su zakonito ovlašteni vršiti dušobrižništvo:

- za iseljenike
- za lučke radnike i pomorce
- za nomade, za ljude u cirkusima i za putujuće trgovce
- za one koji rade na uzletištim ili u zrakoplovima kao i za one koji putuju zrakoplovima
- za turiste i hodočasnike,

za cijelo vrijeme svog mandata ovlašteni su vršiti niže naznačene službe, ali samo na korist onih vjernika koji su im povjereni, poštujući pri tom kanonske propise:

1. slaviti Euharistiju dva puta radnim danom, ako postoje opravdani razlozi i tri puta nedjeljom i zapovjednim blagdanima, ako to traži pastoralna potreba,
2. slaviti na Veliki Četvrtak misu Večere Gospodnje u večernjim satima i, ako postoje pastoralni razlozi, slaviti i drugu misu u crkvenim ili prostorijama namijenjenim za molitvu, slaviti misu i u jutarnjim satima, u slučaju potrebe i samo za vjernike koji nikako ne mogu prisustvovati večernjoj misi,
3. upotrebljavati umjesto voštanica električne svjetiljke kada se misa slavi na otvorenom, na brodu ili u zrakoplovu, ako nema ili se nikako ne mogu rabiti voštane svijeće,
4. čuvati Presveto Otaštvo, samo ako postoji netko tko se za to brine, na brodovima i u prikolicama /Karavan - Wohnwagen/, na mjestu doista sigurnom ili dolično ukrašenom, vodeći pri tom računa o potrebnim predostrožnostima i poštujući propise u vezi sa svjetlom,
5. ispovijedati na bilo kojem mjestu vjernike koji su im povjereni,
6. odriješiti "in foro sacramentali" povjerene im vjernike

od censura "latae sententiar" ne naložene i ne pridržane Svetoj Stolicí, poštujući pri tom dotične kanonske propise, 7. dijeliti sakrament Svete Potvrde vjernicima koji su im povjereni, samo ako su za to dovoljno pripremljeni i voljni primiti ovaj sakrament, isto tako i hodočasnicima koji se nalaze u smrtnoj pogibli, 8. ovim ovlastima koristi se svećenik koji zakonito zamjenjuje dušebrižnika u slučaju njegove odsutnosti ili zapriječenosti.

b/ POVLASTICE ZA VJERNIKE

Vjernici koji spadaju u krug onih koji mijenjaju mjesto boravka, gore navedenih kategorija, koriste se slijedećim povlasticama:

1. Pomorci i radnici na uzletištima oslobođeni su propisa posta i nemrsa umjesto kojeg im se predlaže, prema Apostolskoj konstituciji "Paenitemini" (cfr. III, II, && 2, 3), da to nadomjeste odgovarajućim djelom milosrđa, ali taj dan poštuju barem na Veliki Petak, na dan muke i smrti Isusove.
2. Oni koji se iz bilo kojih razloga nalaze na brodovima ili u zrakoplovima, ili u njima vrše neku službu, oslobođeni su od posta i nemrsa, o kojemu govori Apostolska konstitucija "Paenitemini", za vrijeme pomorskog ili zrakoplovnog putovanja, ispunjavajući ipak odredbu prethodnog broja 1.
3. Osobe u cirkusu ili putujući trgovci ili nomadi oslobođeni su od posta i nemrsa o kojemu govori Apostolska konstitucija "Paenitemini", ispunjavajući ipak odredbu prethodnog broja 1.
4. Oni koji se nalaze na brodovima, ako su se prethodno ispovjedili i pričestili, mogu dobiti jedanput potpuni oprost na blagdan zaštitnika prostorije za molitvu i na dan 2. kolovoza, ako pobožno pohode prostoriju namijenjenu za molitvu zakonito podignutu na brodu i ondje izmole Oče naš i Vjerovanje po nakani Svetog Oca (cf. Enchiridion indulgentiarum, n. 65, p. 70).
5. Isti vjernici, ako ispunjavaju navedene uvjete, mogu dobiti jedanput potpuni oprost i namijeniti ga za pokojne na Dušni dan (2. studenog), ako pobožno pohode spomenutu prostoriju namijenjenu za molitvu i ondje izmole Oče naš i Vjerovanje po nakani Svetog Oca (cf. Enchiridion indulgentiarum, n. 67, p. 71).
6. Oprost o kojima se govori u broju 4 i 5 mogu dobiti, ako se ispune navedeni uvjeti, pomorci, članovi njihovih obitelji i suradnici "Apostolata pomoraca", bilo u kapelama ili prostorijama namijenjenim za molitvu, centra "Zvijezda mora"/"Stella maris"/, bilo u prostorijama namijenjenim za molitvu drugih sjedišta "Apostolata pomoraca".
7. Oprost o kojima se govori u broju 4 i 5 mogu dobiti, ako se ispune navedeni uvjeti, oni koji imaju službu ili rade na uzletištima ili u zrakoplovima, članovi njihovih obitelji, piloti i osoblje zrakoplova, kao i putnici za vrijeme putovanja, i suradnici "Apostolata zrakoplovača", na dan 10. prosinca i na blagdan zaštitnika prostorije namije-

njene za molitvu dotičnog uzletišta, isto tako na Dušni dan (2. studenog), ako pobožno pohode spomenutu prostoriju i ondje izmože Oče naš i Vjerovanje po nakani Svetog Oca. 8. Na brodu na kojem se zakonito čuva Presveto Otajstvo, u pomanjkanju redovitih službenika, Pričest mogu podijeliti izvanredni službenici koji su za to posebno ovlašteni od svog Ordinarija ili su ovlašteni za određenu prigodu od samog dušobrižnika broda, ispunjavajući pri tom kanonske propise (cf. *Immansae Caritatis*, 1,I-II).

9. Ako se Presveto čuva u prikolici (Karavan-Wohnwagen), u pomanjkanju dušobrižnika, pričest mogu podijeliti izvanredni službenici koji su za to ovlašteni od svog Ordinarija, ili su ovlašteni za određenu prigodu od samog dušobrižnika, ispunjavajući pritom kanonske propise (cf. *Immansae Caritatis*, 1,I-II).

Na taj način se izvršuje ono što je bilo predviđeno u Motu Proprio "*Apostolicae Caritatis*", kojim je osnovano Papinsko Vijeće za dušobrižništvo selilaca i turista, koji glasi: "...bit će naša skrb dodijeliti ovom novom Vijeću one ovlasti koje se budu smatrale potrebnima i shodnim..." /AAS, 62,1970, p. 193/.

Sveti Otac papa Ivan Pavao II, po savjetu kardinala Sebastiana Baggia predsjednika ovog Papinskog Vijeća za dušobrižništvo selilaca i turista, u audijenciji od 19. prosinca 1981. odlučio je svojom vlašću odobriti ove ovlasti i naložio je da ih se objavi.

Dano u Rimu, u sjedištu istog Papinskog Vijeća, 19. ožujka 1982.

Sebastiano kard. Baggio

Predsjednik

Emanuele Clarizio, nasl. nadb. Anzia
Zamjenik predsjednika

XVI: SVJETSKI DAN MIRA - 1.I.1983.

Papinska Komisija "*Justitia et pax*" svojim dopisom br. 975/82 od 30. listopada o.g. javila je na BKJ (362/BK-82-ad) da je Sv. Otac Papa izabrao za 16. svjetski Dan mira - koji se slavi 1.I.1983. ovu temu:

"DIJALOG ZA MIR: Izazov našem vremenu"

Kako bi se ta tema mogla prikladnije razraditi prema prilikama i potrebama Crkve u raznim zemljama, spomenuta Papinska Komisija poslala je tri teksta u kojima su gornju temu obradila tri rimska Tajništva: Tajništvo za jedinstvo kršćana, Tajništvo za one koji ne vjeruju i Tajništvo za nekršćane. Dostavljamo pastoralnom osoblju njihove tekstove u hrvatskom prijevodu radi što bolje pripreme liturgijskog slavlja na 1. siječnja 1983. godine.

DIJALOG ZA MIR, HITNI PROBLEM NAŠEG VREMENA

(sa staniivšta Sekretarijata za one koji ne vjeruju)

U svom dijalogu sa svijetom bezbožaca Sekretarijat za one koji ne vjeruju imao je uvijek kao jedan od ciljeva svojeg djelovanja veću pravdu, sveobuhvatnije bratstvo i humanije društvene odnose.

Da bismo bolje shvatili djelatnost Sekretarijata, osnovanog 1965., valja imati na pameti da uz pastoralno djelovanje u užem smislu (dijalog spasenja) postoji i druga vrst kontaktiranja ili dijalogiziranja koja ima dvostruku svrhu: 1. nastojanje oko traženja istine na svim područjima kako bi se došlo do zajedničkih vidova misli i međusobnog obogaćenja, 2. praktična suradnja radi ekonomskog, političkog, društvenog i humanitarnog poboljšanja situacije. Ta suradnja mora biti izraž interesa ljudskog bića kao takvog i traženja rješenja njegovih problema, za kršćanina, dakle, to je svjedočenje evanđeoskog duha međusobne bratske ljubavi.

Prema riječima Konstitucije "Gaudium et spes", kršćani mogu i moraju surađivati u izgradnji svijeta sa svim ljudima dobre volje, pa i s onima koji su pristale ateističkih filozofija i ideologija.

Upravo zato da bi se unaprijedio dijalog između vjernika i onih koji ne vjeruju, kako bi oni zajednički mogli izgrađivati pravedniji svijet, Sekretarijat je 1968. objavio "Dokument o dijalogu". Postanak i domet tog dokumenta prikazani su u knjizi "Dijalog na prekretnici" /Le Dialogue d'un tournant, IRADES, Rim 1968., str. 66-101/. Zaista, dijalog između kršćana i marksista koji je cvao u godinama neposredno nakon II. vatikanskog koncila već neko vrijeme stagnira. Taj kršćansko-marksistički dijalog, koji je na međunarodnom nivou organizirala "Paulus Gesellschaft" 1965-1967. uz sudjelovanje kršćana i marksista zapadnog svijeta i Istočne Evrope, ograničio se zapravo na običnu idejnu konfrontaciju.

Ono što dijalog između kršćana i marksista jest različito shvaćanje što ga komunistički svijet ima o dijalogu i komunistička propaganda za miroljubivu koegzistenciju koja se vodi istom žestinom kao i ideološka borba. Komunisti općenito inzistiraju na potrebi ideološke borbe a dijalog smatraju sredstvom za njezino uspješnije vođenje. Uostalom, shvaćajući dijalog kao političko sredstvo, oni na taj način iskrivljuju njegovu pravu namjenu.

Međutim, tokom posljednjih godina opao je i interes za doktrinarni dijalog. To je opadanje povezano s "ideološkom regresijom", s buđenjem raznih utopija i s privlačnošću koju je donedavna imao marksizam za neke grupacije kršćana.

Ipak, iako dijalog sada stagnira, spremnost i odgoj za dijalog ostaje potreba vremena, naročito kad se radi o miru među narodima.

Naš Sekretarijat želi pridonijeti svoj udio dijalogu i miroljubivoj koegzistenciji također proučavajući moral u sekulariziranom svijetu. U stvari, mir i konfliktne situacije ne ovise toliko o intelektualnim nazorima koliko o etičkim stavovima, dakle o volji. Ljudska volja može postupati prema direktivama razuma koje idu za tim da se očuva mir, ali ih ona isto tako može odbiti i odbaciti.

Upravo zato da bi upoznao najrasprostranjenija moralna načela u pogledu ljudskog ponašanja u sekulariziranom svijetu, naš je Sekretarijat izvršio anketu o temi "Sekularizirani moral i nevjerovanje". Odgovori što su prispjeli sa svih strana pokazuju da je zakon po kojemu nitko ne smije činiti drugome ono što ne želi da se njemu čini čak i u sekulariziranom svijetu živ u savjestima. Ateisti, koji su

pristaše apsolutne antinomije (proturječja) između ljudskoga dostojanstva i vjere u opstojnost Božju, poštujući čudoredno načelo koje u drugome priznaje osobu ravnu sebi. Ta se svijest očituje u glasovitoj izreci: "Čini drugome što želiš da drugi tebi čine, a ne čini im ono što ne želiš da oni čine tebi!".

Ako se to osnovno moralno načelo primjeni na rat, postaje očita obaveza što je države i nacije, pojedinci i grupe imaju da uzajamno poštuju prava drugoga i da žive zajedno u miru.

No, vjernici obično upozoravaju bezvjerce, tj. one koji ne priznaju postojanje osobnog Boga, da moral bez Boga ne može dovesti do svijesti o nekoj apsolutnoj dužnosti ili zabrani. Štoviše, iskustvo nam pokazuje, a vjera to potvrđuje, da, koliko god stoji da je prirodni zakon ljubavi prema bližnjemu upisan u narav svakog pojedinca, ipak je velik broj onih koji ga zaobilaze i iskrivljuju. Vjera u Boga i pomoć koja od Boga dolazi potrebne su da bi ljudsko biće moglo učiniti ono što smatra dobrim.

Kako bi ljudi mogli međusobno dijalogizirati (pri tom mislimo na dijalog kao na doktrinarnu diskusiju ili kao na diplomatske razgovore u svrhu uspostavljanja mira), nije dovoljan odgoj za dijalog. Potrebna je tu i moralna pomoć, koju Crkva pruža svojom naukom i milošću sakramenata.

Crkva podsjeća vjernike na to kako je dužnost njezinih članova surađivati u izgradnji ovozemne države. Onaj koji to čini sudjeluje time i u izgradnji nebeskog Kraljevstva. Sve je to moguće i u sekulariziranom svijetu ukoliko postoji raspoloživost za dijalog i za suradnju među svim ljudima dobre volje, bili oni vjernici ili bezvjerci. Tek će se na temelju takve raspoloživosti moći ukloniti sukobi te uspostaviti međunarodni red mira i pravde.

DIJALOG RELIGIJA ZA MIR

1. Dijalog je ljudska djelatnost u najboljem smislu te riječi jer posamoj svojoj prirodi pridonosi da se uspostavi stanje mira među ljudima, tj. međusobno razumijevanje na čvrstim temeljima koje se pridružuje i ostvaruje u djelotvornoj suradnji. Stoga dijalog isključuje nespornizume a nadasve nasilje kao sredstvo rješavanja sporova među ljudima.

Dakle, pred nas se postavlja slijedeće pitanje: kakvu ulogu mogu imati religije čovječanstva u velikom dijalogu za mir? One mogu imati veliku ulogu prvenstveno ako dijalogom unaprijeđuju miroljubivu koegzistenciju i uzajamno poštovanje svojih vjernika i ako budu vjerodostojni nosioci vrednota mira što se nalaze u njihovoj vjerskoj tradiciji.

2. Mir među religijama. Danas, osim u nekim posebnim i bolnim slučajevima, nema pravih sukoba iz sasvim religioznih razloga. Ipak se ne može zanijekati kako tamo gdje dolazi do napetosti i razmimoilaženja raznih vrsta postoje i religiozne komponente tih sukoba koje ih čine još žešćima i dramatičnijima. Neophodno je, dakle, i hitno pripaziti na koji se način religije međusobno suočuju i ponašaju jedne prema drugima.

U povijesnom pogledu, religijske konfrontacije osciliraju između ekstremnih stavova borbe, od prezira i progona s jedne strane, do pretjeranih relativističkih, sinkretis-

tičkih i pacifističkih stavova s druge strane. Valja priznati da su se rijetko kada međureligijski odnosi vodili ispravnim stilom dijaloga prvenstveno zbog toga što su religiozne činjenice bile čvrsto umiješane u političko-ekonomske i kulturne sukobe u kojima je prevladavala logika društvene sile i moći. Međutim, bilo je i sretnih časova vođenja dijaloga. Prije Isusa Krista, na primjer, sjećamo se razdoblja vladanja cara Asoke (III. stoljeće prije Krista), a u Srednjem vijeku sjećamo se dijaloga među kršćanima, Židovima i muslimanima u Toledu, Kordobi i drugim španjolskim gradovima. Nedavno je II. vatikanski sabor pozvao Crkvu da hrabro otpočne dijalog i suradnju s drugim religijama (usp. H.A. 2.4; AD 11.34, itd.). Taj put naznačio je već Pavao VI. u enciklici "Ecclesiam suam" kao i Ivan Pavao II.; dovoljno je navesti br. 4 i 11 enciklike "Redemptor hominis" i njegovu poruku Aziji na Radiju "Veritas" u Manili 21.II.1981./AAS, 73, str. 393/.

Put dijaloga između religija vodi k društvenom miru i skladu dok put polemike i prezira može samo pripremati i pothranjivati ratna raspoloženja. Isto tako, put relativizma i sinkretizma ne vodi k istinskom miru jer mu nedostaju apsolutne vrijednosti Istine i Pravde bez kojih je nemoguće zamisliti čvrste temelje društvenog reda i poretka.

Međureligijski dijalog traži prisutnost ljudi koji su ukorijenjeni u svojim uvjerenjima, ali puni poštovanja prema drugima i svjesni njihovih vrijednosti te se znaju mirno suočiti između sebe u ozračju traženja dobra. Sugovornici će poslužiti stvari mira ako znaju u poniznosti, poštovanju i strpljivosti prihvatiti razlike, pa bile one i velike, koje ih rastavljaju, pouzdavajući se u Gospodina Boga koji je "veći od našega srca" (1 Iv 3,20). Dijalog između osoba raznih religija bit će miroljubiv ako svatko dadne životni primjer vlastite vjere i ako pokaže strpljivost i mudrost razmišljajući o životnom iskustvu drugoga, ulazeći u bit njegove logike i, da se tako izrazimo, u njegov "hermeneutski ciklus".

Dijalog također iziskuje da se svatko oslobodi straha i nepovjerenja prema drugome. Tu, u dijalogu između osoba, ulazimo u najdublje predjele ljudskog bića, u osnovu u naj snažnija uvjerenja o prirodi čovjeka i o njegovom usmjerenju prema istini. Čovjek, tj. drugi, nije moj neprijatelj od kojega se moram braniti, ali nije ni biće koje želim podvrći svojoj vlasti i posjedovanju. Nitko nikome nije gospodar, nego je drugi moj brat, "čovjek sa mnom" (Mitmensch), moj susjed (neighbour), a moja je dužnost da se za njega brinem. Od njega mogu naučiti mnogočemu.

Različite su mnogostruke razine na kojima se može voditi dijalog o miroljubivoj i plodnoj koegzistenciji među vjernicima raznih religija. Postoji dijalog o životu i svagdanjoj egzistenciji u kojemu svatko drugome može pružiti konstruktivni doprinos svojega religioznog nadahnuća kako bi se riješili brojni problemi što ih sa sobom donosi život. Postoji i dijalog stručnjaka, bilo da se radi o ljudima znanosti, kulture, ekonomije ili o socijalnim i religioznim službenicima, željnim da međusobno konfrontiraju svoje poglede na svijet i na ljudsko društvo. Konačno, postoji i dijalog akcije gdje se kršćani i nekršćani ujedinjuju "da bi

unaprijedili i obranili svoje zajedničke ideale na području vjerske slobode, ljudskog bratstva, obrazovanja i odgoja, društvenog blagostanja i državnog poretka"/"Ecclesiam suam", AAS, 56, str. 655; usp. N.A. 2; poruka Aziji, AAS, 73, str. 393/. Ovamo valja pribrojiti suradnju religioznih ljudi u obrani prava čovjeka, a to je jedan od najvažnijih zadataka pontifikata Ivana Pavla II.

3. Religije za mir. Tako dolazimo do specifičnog doprinosa što ga ljudi raznih religija i kultura mogu dati dijalogu kako bi se uspostavio mir u svijetu. Mislimo naročito na religiozne i duhovne vođe, čuvare čudorednih načela i duhovnih vrednota koje predstavljaju baštinu čovječanstva i naroda. Vjerski će vođe pružiti plodni doprinos miru ako između sebe uspostave uljudne i lojalne odnose izbjegavajući svaku polemiku i svako verbalno nasilje koje može uroditi samo lošim utjecajem na njihove vjernike a ne donosi nikakve koristi društvenom miru. Naprotiv, dijaloški i lojalni kontakti i odnosi među vođama, ispunjeni međusobnom simpatijom i priznavanjem vrijednosti drugoga unijet će blagotvorne utjecaje u redove vjernika.

Religije će pružiti stvari mira to veći doprinos što više svaka od njih bude znala iskoristiti duhovni kapital mira kojemu je ona čuvar. Znamo da se u stvari sve velike religije pozivaju na znak i riječ "mira" kao na nešto što je za njih idealno i karakteristično. Ako ljudi različitih religioznih tradicija shvate ozbiljno simbol i znak mira koji se nalazi u njihovoj duhovnoj baštini, nastojeći da ga ostvare u životu i prošire oko sebe, dijalog za mir bit će učvršćen i ukorjenjen u tkivu društvenoga života.

Najzad, postoji i doprinos što ga mogu dati ljudi vjere, predstavnici i vođe raznih religija, ako nastoje izvršiti bilo kolektivni, bilo individualni utjecaj na javno mnijenje svom težinom svog autoriteta kako bi se mogli miroljubivo riješiti društveni i međunarodni sukobi. Njihova želja za razgovorom i komuniciranjem, obogaćena iskustvom i znanjem što ga predstavljaju, može pridonijeti tome da prevlada metoda dijaloga i uzajamnog poznavanja. "I u carstvu spoznaje, nač će biti suvišan" (Herman Broch: Vergilijeva smrt).

EKUMENSKI DIJALOG

(Sredstvo pomirenja i zajedništva među kršćanima)

U okviru inicijativa koje žele ponovno uspostaviti puno jedinstvo između svih kršćana, što je jedan od glavnih ciljeva II. vatikanskog sabora, dekret o ekumenizmu označio je dijalog kao neophodno sredstvo pomirenja i zajedništva (Unitatis redintegratio, br. 4, 9, 11, 18-23).

1. Prelaz od polemike na dijalog prvi je korak prema uzajamnom i lojalnom razumijevanju koje dovodi do svijesti o postojećem zajedništvu i o realnim razlikama kako bi se mogla pokrenuti u dogovoru zajednička akcija razbistravanja pojmova. U stvari, u ekumenskom dijalogu, "svatko objašnjava temeljito nauku zajednice i na jasan način pokazuje ono što je karakterizira. Takvim dijalogom svi dobivaju točniju spoznaju a istodobno ispravnije poštivanje naučavanja i življenja svake

zajednice. Isto tako te zajednice opsežnije surađuju u svim vrstama inicijativa koje, u skladu sa zahtjevom svake kršćanske savjesti, pridonose zajedničkom dobru. Prigodice mogu se osnivati i zajednički molitveni sastanci. Konačno, svi ispituju svoju vjernost Kristovoj želji u pogledu života Crkve i, u skladu s time, poduzimaju korake i nastojanja oko obnove i reforme"/UR, 4/. Dijalog omogućuje potrebno uzajamno upoznavanje, potiče zajedničko obraćanje i postavlja temelje zajedničkog djelovanja.

2. Iako se ravna prema općim dijaloškim pravilima, ekumenski dijalog ima sebi svojstvene karakteristike, svoju utemeljenost i prirodu kao i svoj konačni cilj.

a/ Upravo ta zajednička vjera, iako nesavršena, predstavlja temelj ekumenskog dijaloga.

"... oni koji vjeruju u Krista i oni koji su primili valjano krštenje nalaze se u izvjesnom iako nesavršenom zajedništvu s katoličkom Crkvom..."

"... među elementima ili dobrima od kojih je sagrađena i oživljena Crkva mnoge su velike vrijednosti i mogu postojati izvan vidljivih granica Katoličke Crkve. To su npr. pisana Riječ Božja, život milosti, vjera, nada i ljubav, neki nutarnji darovi Duha Svetoga kao neki vidljivi elementi. Sve to dolazi od Krista i vodi k njemu te s pravom pripada jedinstvenoj Crkvi Kristovoj"/UR, 3/.

Taj temelj zajedničke vjere ugaoni je kamen ekumenskog dijaloga. Prema tome, on određuje prirodu i konačno usmjerenje dijaloga.

b/ Ekumenski je dijalog dakle dijalog vjere. Tu se nalazi ishodište njegove delikatnosti i dviju točaka konfrontacije u punom i potrebnom pristajanju uz objavljenu istinu i u poštivanju savjesti. Dakle, u tom dijalogu ne može biti nikakvog kompromisa. Prema tome je potrebno razlikovati poklad vjere i teološke formulacije. Jedinstvo u vjeri može se izraziti na razne načine.

Dekret o ekumenizmu upoznao nas je s najuočljivijim slučajem različitosti između Istoka i Zapada. Tu se iznosi slijedeća tvrdnja: "Što je gore rečeno o opravdanoj različitosti na području kulta i discipline mora se primjenjivati i na teološko formuliranje nauke. Zaista, kad se radi o produbljivanju objavljene istine, metode i sredstva da se obznane i izraze božanske stvari nisu jednaka na Istoku i na Zapadu. Stoga nije čudno da su neki vidovi objavljenog misterija katkada bolje obuhvaćeni i izloženi na jednoj ili drugoj strani, tako da se ta različite teološke formulacije često moraju promatrati više kao komplementarne nego kao međusobno suprotne" (UR, 17).

c/ Odatle proizlazi da je svrha ekumenskog dijaloga pomiriti kršćane u jedinstvu vjere koja se proživljava u potpunoj ljubavi. Tom se cilju postepeno približujemo u onoj mjeri u kojoj je bistre prijepona pitanja u skladu sa Svetim pismom i velikom tradicijom Crkve i svrha će biti postignuta kada dodemo do potpunog jedinstva u istini.

Ne radi se tu, u stvari, o razgovorima sasvim teoretske prirode. Izmirenje kršćana slojeviti je proces koji uključuje doktrinarnu konfrontaciju, promjenu mentaliteta, zajedništvo u životu i molitvi, te suradnju.

"Nema pravog ekumenizma bez nutarnjeg obraćanja. Zaista, želje za jedinstvom sazrijevaju i proistječu iz obnove duše, iz samoodricanja i iz slobodnog iskazivanja ljubavi" (UR, 7).

Zbog svega toga ekumenski dijalog iziskuje zajedničku vježbu u prakticiranju uzajamnog jedinstva.

"Očito je da se ekumenski dijalog ne ograničava na akademsku ili sasvim konceptualnu razinu, no idući za što potpunijim jedinstvom među kršćanskim zajednicama, za zajedničkom službom Evandjelja i što užom suradnjom na području mišljenja i djelovanja, on pridonosi tome da se preobrazu mentaliteti, ponašanja i svagdanji život zajednica" (Razmišljanja i sugestije o ekumenskom dijalogu, Sekretarijat za jedinstvo kršćana, Service d' Information, br. 12, prosinac 1970.).

Prema tome:

"Putem dijaloga kršćani moraju naučiti da zajedno napreduju u stvarnosti misterija Krista i njegove Crkve: na taj će način oni doći do zajedničkih stavova u različitim načinima njihova pristupa objavljenom misteriju i to provesti u svojim mislima, u svome životu i svjedočenju" (ibid).

Tako dijalog postaje put prema izmirenju i miru među kršćanima.

3. U tom smislu ekumenski dijalog ovisi potpuno o milosti. Podijeljenost kršćana protivi se volji Božjoj; ona je sablazan u očima svijeta i zapreka u širenju svete stvari Evandjelja (usp. UR, 1). Ona ostaje usko povezana s molitvom i sa svetošću života. "To obraćanje srca i ta svetost života, zajedno sa javnim i privatnim molitvama, moraju se smatrati dušom čitavog ekumenizma" (UR, 8).

Na taj način dijalog uvodi u srž ekumenskog problema potpuno pomirenje s Bogom i pomirenje između onih koji vjeruju u Isusa Krista, Gospodina i Spasitelja, otvarajući tako kršćansku zajednicu čitavom čovječanstvu kako bi se ovo moglo pomiriti s Bogom.

"Da svi budu jedno... da svijet uzvjeruje" (Iv 17, 21);

SVEČENIČKO-REDOVNIČKO ODIJELO KAO ZNAK I SVJEDOČENJE U SVIJETU

Pismo Svetog Oca Kardinalu Vikaru Rima

Sveti Otac Ivan Pavao II uputio je sljedeće pismo Kardinalu Ugo Poletti svom Generalnom Vikaru za rimsku biskupiju kojim ga poziva da prouči shodne inicijative, koje su namijenjene da promiču u dijecezi nošenje svećeničkog i redovničkog odijela.

Časnom Bratu Kardinalu Ugo POLETTI
Generalnom Vikaru za rimsku biskupiju

Briga za dragu rimsku dijecezu donosi mi nebrojene probleme, među kojima je vrijedan za razmišljanje, po svojim pastoralnim posljedicama, onaj o disciplini svećeničkog odijela.

Više puta, u susretima sa svećenstvom, izrazio sam o tome svoje mišljenje ističući vrijednost i značenje toga znaka, ne samo jer on doprinosi svećeničkom dostojanstvu (dekoru) u njegovom vanjskom onhođenju ili vršenju njegove službe, nego osobito jer u crkvenoj zajednici daje javno svjedočenje, koje je dužan dati svaki svećenik o vlastitom identitetu i specijalnoj pripadnosti Bogu. I jer ovaj znak konkretno izražava našu "ne biti od svijeta" (Iv 17, 14) u molitvi složenoj za Sveti Četvrtak ove godine, aludirajući na crkveno odijelo, obratio sam se Gospodinu ovim zazivom: "Učini da ne ražalostimo tvoj Duh... onim što se manifestira kao volja (nakana) sakriti vlastito svećeništvo pred ljudima i izbjeci za to svaki vanjski znak", ASS 74, 1982. p. 526/.

Pozvani od Krista da navještamo Evanđelje, trebamo prenijeti jednu poruku, koja se izražava bilo riječima bilo vanjskim znakovima, posebno u današnjem svijetu koji se pokazuje tako osjetljiv na jezik slika. Svećeničko odijelo kao i ono redovničko ima posebno značenje: za dijecezanskog svećenika ono ima prvenstveno karakter znaka, koji ga razlikuje od svjetskog ambijenta u kojem živi; za redovnika i redovnicu ono izražava i karakter posvećenja i ističe eshatološki smisao redovničkog života. Odijelo, zato, koristi evangelizaciji i potiče na razmišljanje o realnostima koje predstavljamo u svijetu i o primatu duhovnih vrijednosti koje mi potvrđujemo u biti čovjeka. Tim znakom olakšava se drugima dolazak Misteriju čiji smo mi nosioci. Onomu komu pripadamo i koga sa svim našim bićem želimo navijestiti.

Nisu mi nepoznata povijesna, ambijentna, psihološka i socijalna obrazloženja koja se mogu iznijeti protiv. Mogao bi ipak reći da postoje i za stvar obrazloženje jednake naravi. Ali moram posebno istaknuti, da protivni razlozi i izgovori, uspoređeni objektivno i jasno sa vjerskim osjećajem i očekivanjem većeg dijela naroda Božjeg i sa pozitivnim plodom odvažnog svjedočenja i odijela, čini se da su mnogo više karaktera čisto ljudskog nego li ekleziološkog.

U modernom svjetskom gradu gdje je tako oslabljen osjećaj svetoga, narod ima potrebu i za ovim pozivima Boгу, a koji se ne mogu zanemariti bez izvjesnog osiromašenja naše svećeničke službe.

Radi ovih promišljanja osjećam dužnost, kao biskup Rima, da se obratim na Vas, gospodine Kardinale, koji iz bližega dijeli moje brige i skrbi u upravljanju mojom dijecezom, da dogovorno sa Svetim Kongregacijama za kler, za redovnike i svjetovne institute i za katolički odgoj nastojite proučiti shodne inicijative za nosenje svećeničkog ili redovničkog odijela i izdati potrebne odredbe brinući se za njihovu aplikaciju.

Zazivajući na Vas, gospodine Kardinale, i na cijelu rimsku biskupiju svemoćnu Božju pomoć po zagovoru Presvete Djevice "Salus populi romani", od srca podjeljujem Apostolski blagoslov.

U Vatikanu, 8. rujna 1982.

IVAN PAVAO II PAPA

Pismo Kardinala POLETTI

Draga braćo u svećeništvu, dijecezanski i redovnici u Rimu!

U zajednici sa biskupima Biskupskog dijecezanskog vijeća izvršujem s veseljem dužnost da vam predstavim časno pismo našeg Biskupa i Pastira, Pape Ivana Pavla II o upotrebi svećeničkog odijela u rimskoj biskupiji.

Prihvatite ga i vi sa sinovskim i iskrenim prihvaćanjem u onoj crkvenoj zajednici sa Biskupom, koje obuhvaća i disciplinski red cijeneći bogatstvo duhovnih vrijednosti, crkvenih i pastoralnih koje ona sadrži. Osobito su važne vrijednosti svjedočenja, svećeničkog identiteta i znaka pružena svijetu, da nas otvoreno prepozna kao učenike Pastira.

Netko će pitati: zašto se Papa obraća rimskoj biskupiji, a ne cijeloj Crkvi? On, kako tvrdi u pismu meni upućenom, osjeća dužnost da se obrati kao biskup Rima ponajprije

najbližim sinovima i braći, koji su uklopljeni direktno s njim u misiji evangelizacije, koja se hrani i izražuje u ljubavi.

Sve je veoma lagano onom tko ljubi!

Ponajprije da se konkretiziraju određene norme za vas, braćo iz Rima, prema samoj uputi Svetog Oca složio sam se sa odgovornim kardinalima svetih kongregacija za kler, za redovnike i svjetovne institute te za katolički odgoj da bi se njihovim autoritetom i u sektorima njihovih kompetencija potvrdile shodne odredbe.

Zaista tako brojno i različito prisustvo svećenika, redovnika i studenata crkvenih, koji borave u ovoj dijecezi, sačinjava bez sumnje jedan ogroman izvor duhovne energije i također jedno svjedočanstvo kršćanske vitalnosti visoke vrijednosti koje je i primjer za sestrinske Crkve.

Zato, zajedničkim sporazumom i odgovornim autoritetom u prostorima dotične kompetencije čini se potrebnim da u ovoj dragoj dijecezi stupe na punu snagu odredbe sa slijedećim karakteristikama:

1. Od sada potvrđuje se u čitavoj svojoj snazi obaveza svećeničkog i redovničkog odijela za svećenike dijecezanske kao i za redovnike koji borave u rimskoj dijecezi.

2. Za svjetovne svećenike bilo dijecezanske bilo nastanjene u Rimu takovo odijelo moći će biti talar ili clergyman prema talijanskom običaju, crn ili tamno-siv ili tamnoplav sa rimskim svećeničkim kolarom.

3. Ova odredba vrijedi i za nedijecezanske svećenike koji kažu boraviti u Rimu samo privremeno.

4. Redovnici, pod paskom njihovih zakonitih poglavara obučiću se odijelo svog vlastitog Reda, znak njihovog posebnog posvećenja ili barem - prema vlastitom pravu - klergyman.

5. Talar ili redovničko odijelo obligatno je u liturgijskim funkcijama, u dijeljenju sakramenata, kod propovijedanja. Živo se preporuča na području vlastite pastoralne službe.

6. S početkom tekuće školske godine upotreba crkvenog ili redovničkog odijela bit će uvedena i za vrijeme formacije u sjemeništima i zavodima počevši od obreda pripuštanja kandidata svećeništvu i u redovničkim studentatima od prvog redovničkog zavjeta.

Smatram se dužnim priznati dobru volju, kako se od nekog vremena primjećuje u kleru i među redovnicima, osobito mladima, da spontano uzmu i dolično nose svećeničko ili redovničko odijelo, očiti znak ljubavi i odgovornosti. Mnogo su uzdam u shvaćanje i suradnju mladih.

Zaista, divna mladež, koja je došla sa svih strana svijeta, prisutna je ovdje u Rimu, utjeha i nada cijele Crkve. Živa je nada i želja Svetog Oca i Biskupa njegovih suradnika da s ponovnom potvrdom svećeničkog i redovničkog odijela, svjedočenje ove mladeži posvećene Gospodinu, a mnogima nepoznato, mogne se manifestirati svima u svijetu što šire, radosnije i odvažnije. Primjer tolikih mladih u službi Crkve bit će sigurno za mnoge druge mladiće efikasni poziv na posvećen život i za sve jedan poticaj na odvažan i otvoren kršćanski život.

Tri svete Kongregacije, za kler, za redovnike i svjetovne institute i za katolički odgoj potvrđuju sa mno- gore opisane norme s obvezom da ih promiču u sjemeništima, u kućama formacija, u redovničkim institutima i zavodima spremno potpomagani od mjesnih poglavara. Jednako tako papinska sveučilišta, Ateneji i Akademije u Rimu počastit će poštovanjem crkvene discipline njihova autentična i neophodna djela kulturalne i pastoralne formacije prema plemenitim tradicijama njihove povijesti.

Vrhovni Svećenik u audijenciji danoj mi 27. rujna 1982. udostojao se odobriti norme gore opisane i ovlastio me da ih publiciram.

Draga braćo, od našeg Oca i Biskupa pozvani smo na čin ljubavi i suradnje: i u ovom se mjeri velikodušje evan- đeoskog svjedočenja. Podjeljujući nam svoj Apostolski blagoslov on to povjerava zagovoru presvete Djevice "Salus populi romani" da naš odgovor bude lagan i spreman.

S bratskom ljubavlju, pozdravljam vas uvijek sjedinjen s vama u vašoj službi i u vašem svećeničkom životu.

Ugo Kard. Poletti
Generalni Vikar Njegove Svetosti
za Rim

ZASJEDANJE PAPINSKOG VIJEĆA ZA OBITELJ OD 23.-26.XI. U RIMU POVODOM PRVE GODIŠNJICE PAPINE POBUDNICE "FAMILIARIS CONSORTIO"

Od 23.-26. studenog ove godine u Rimu je održan skup predstavnika evropskih BK povodom prve obljetnice "Familiaris Consortio". Zasjedanju je, zajedno sa prof. dr Petrom Aračićem iz Đakova i još jednim bračnim parom iz Zagreba, prisustvovao i naš ordinarij mons. Pavao Zanić kao predsjednik Vijeća za obitelj pri našoj BK. Po završetku zasjedanja skupa naš je Ordinarij dao hrvatskoj sekciji Radio-Vaticana slijedeći interwiew:

- R.-V.: Oče Biskupe, recite nam nešto o ovom skupu o obitelji. Tko je sazvao ovaj skup?

- Biskup Zanić: Skup je sazvao Papinsko Vijeće za obitelj - Consilium Pontificium pro familia o prvoj godišnjici papine pobudnice Familiaris consortio - Obiteljska zajednica.

Bile su pozvane sve evropske biskupske konferencije da pošalju predstavnike. To su bili ponajviše oni koji vode vijeće za obitelj pri pojedinoj BK, konkretno jedan biskup, jedan svećenik, eventualno časna sestra i jedan bračni par. Iz Jugoslavije također je bio jedan bračni par, bio je dr Petar Aračić, profesor bogoslovije u Đakovu i biskup mostarski, predsjednik našeg vijeća za obitelj koji ovo govorim.

- R.-V.: Gdje ste bili smješteni?

- Biskup Zanić: Skup je bio smješten u Centro Nasareth odmah uz Racordo annulare u Via Portuense 1019. Taj Centro pripada pokretu FAC - to dolazi i ima smisao od Fac, hoc et vives pa je učinjeno Fraterno aiuto cristiano - jedan pokret - movimento - talijanski. Ovaj Centro je građen za ovakve skupove, duhovne vježbe i slično. Prima čak do 150 osoba u sobama sa 1 ili 2 kreveta, ima aircondition, ve-

liku salu za konferencije s kabinama za simultano prevodenje, pa male sale za grupe, lijepu kapelu, vrtove za šetnju itd. nešto idealno, prekrasno, a to vode i služe djevojke koje pripadaju tom pokretu i neki njihovi dobrovoljci. Svaki dan smo imali ujutro svetu misu i to je pojedini narod pripremio: prvi dan talijani, englezi pa francuzi i nijemci i svak je nastojao to lijepo pripremiti: liturgiju, čitanja, pjevanje, pjesme - vrlo lijepo je bilo.

- R.-V.: Koliko sudionika je bilo i kako je sve to funkcioniralo?

- Biskup Zanić: Bilo je iz 19 zemalja 15 biskupa, oko 23 svećenika a ostalo su bili parovi i samo par njih pojedinaca, ukupno 83 sudionika. Skup je otvorio kardinal Knox, predsjednik Papinskog vijeća za obitelj, a zatim je tajnik Vijeća čileanac biskup mons. Cox napravio raspored rada i zatim je tajnik Sinode biskup Tomko podvukao u jednom predavanju podvukao važnije dogmatske i idejne oznake Familiaris consortio. Relacija je bila izvrsna.

- R.-V.: Da li su i delegati biskupskih konferencija sudjelovali aktivno u radu?

- Biskup Zanić: Naravno! Poslije svake relacije slijedio je rad u grupama, dosta dug, par sati dopodne i par sati popodne.

- R.-V.: Koliko je bilo tih grupa?

Biskup Zanić: Bilo je pet grupa po jezičnoj pripadnosti: engleska, njemačka, španjolska, francuska i talijanska. Mi smo bili u talijanskoj grupi. S nama su osim par talijana bila još trojica iz Italije, jedan biskup iz Austrije, jedan psiholog iz Njemačke a od talijana bio je biskup iz Piacenza mons. Manfredini, bio je jedan par iz Bari-a, gospodin je advokat a njegova gospođa je profesor filozofije i jedna časna sestra iz Torina.

Mons. Tomko je zahlački podcrtao i osvijetlio neke točke iz Familiaris consortio - posebno glavnu, a ta je: ljubav i život. To je bio bogati doprinos radu u grupama, to je bilo tako kao kad konzervator očisti neku staru sliku gdje se prije vidjelo samo neke mutne konture, a poslije toga sve se jasno vidi. Tako je se poslije ovog predavanja jasno vidjelo koji je dogmatski i idejni temelj pobudnice Familiaris consortio.

- Tko je još govorio?

Biskup Zanić: Govorio je biskup iz Beauvais-a mons. Jacques Jullien na temu Svjetla i sjene današnje obitelji u Evropi. Iznio je strašno bolne statistike rastava braka, abortusa, nevjenčanih... Zatim su iznesene pozitivne i negativne reakcije na Familiaris consortio, kako su je napadali, ništa nova, ponovljena Humanae vitae, Crkva čvrsto stoji na svojim pozicijama i tako... Bilo je to malo i žalosno slušati.

- R.-V.: Je li to bilo sve prvoga dana?

- Biskup Zanić: Da, a drugoga dana je govorio tajnik Kongregacije za biskupe mons. Lucas Moreira Neves o karakteristikama obiteljskog apostolata. On je dominikanac, to se vidjelo po jasnim distinkcijama tomista (qui distinguit bene, bene docet), a dugo godina bio je u Južnoj Americi i radio je u apostolatu obitelji. To je bilo jedno izvanredno predavanje u kojem je podvukao glavnu misao trećeg dijela Familiaris consortio, a to je što Papa često puta opetuje: uloga Crkve danas jest pokazati današnjem čovjeku put prema Kristu riječima i to osvijetliti primjerom.

- Trećeg dana?

- Biskup Zanić: Treći dan je bio usaglašavanje zaključaka svih grupa, to je bilo mnogo posla i truda onim tajnicima koji su pisali i cijele noći to usaglašavali pa je sad to sve trebalo usaglasiti pa je bila zajednička diskusija i svaka je nacija izrazila želje

za budućnost rada ovog novog Papinskog vijeća. Toga dana smo poslije podne išli u posjet Papinskom institutu za brak i obitelj pri Lateranskoj univerzi. Taj Institut kao i Papinsko vijeće za obitelj imali su biti proklamirani u onoj glasovitoj generalnoj audijenciji kada je bio atentat na Papu, ali tada to nije bilo proglašeno i učinjeno je kasnije. I ove dvije vrlo važne ustanove kao i pobudnica Familiaris consortio sve je to plod Sinode biskupa održane 1980. godine.

U tom Institutu na Lateranskoj univerzi bilo je zaista svečano. Kardinal Knox je pozdravio profesore, Institut i nas, odgovorio je rektor Biffi, zatim je opis rada instituta dao prof. dr. Caffarra. Danas taj Institut pohađa oko 120 polaznika iz cijeloga svijeta.

Zatim je biskup Aachena mons. Hemmerle održao veoma lijepo predavanje Obitelj u izgradnji Evrope - vidim da ga je L'Osservatore romano donio. Dugo bi bilo izlagati to predavanje, samo kažem da je obitelj predstavio kao Crkvu u malom koju također treba da rese one oznake velike Crkve: jedna, sveta, katolička i apostolska. Kažem bilo je veoma lijepo, a na koncu su nas i častili tako da je ta večer bila veoma ugodna. Vratili smo se dosta kasno natrag u Centro Masareth.

- Da li je time završio taj skup?

- Biskup Zanič: Ne, sutradan u petak bili smo primljeni u audijenciju Svetog Oca. I on je ponovio i naglasio idejne smjernice Familiaris consortio. Ovih dana on je imao velike susrete i sjednice s kardinalima o važnim pitanjima u Crkvi. Mi smo imali biti primljeni negdje iza podne, a došao je u jedan sat raspoložen, iako iz tih dugih sjednica. Imao je strpljivosti da se sa svakim rukuje i svak se, naravno, s njime slikao i to su tako nezaboravne uspomene, posebno za ove sudionike laike koji su mogli ponijeti kući sliku rukovanja i susreta sa Svetim Ocem.

- R.-V.: Mislite da je taj skup uspio?

- Biskup Zanič: Svakako. Familiaris consortio nije bila dovoljno uočena ni zapažena i sve ovo će dati jedan novi podstrek u apostolatu obitelji jer će sudionici a i katolička štampa prenijeti misli vodilje i dao Bog da i naše hrvatske katoličke obitelji osjete ova nasutojanja i ove poticaje, da nam obitelji budu što bogatije s djecom, duhovnim zvanjima da kod nas ne bude rastava, pobačaja, da odjekuje molitva u obiteljima da se pronađe i angažira što veći broj idealista i aktivista u apostolatu obitelji. Eto, zato moramo puno i raditi i moliti.

- R.-V.: Oče Biskupe, najljepša Vam hvala!

DOKUMENTI BISKUPSKJE KONFERENCIJE JUGOSLAVIJE

PRIOPĆENJE ZA TISAK PROLJETNOG ZASJEDANJA BKJ

Biskupska konferencija Jugoslavije održala je svoj redoviti proljetni sabor u Zagrebu od 20. do 22. travnja 1982. Saboru su prisustvovali svi članovi osim dvojice koji su se zbog bolesti ispričali.

Sabor se je velikim svojim dijelom pozabavio razmatranjem Deklaracije Sv. Kongregacije za kler od 8. III. o.g. "Episcopi quidam" o svećeničkim udruženjima i društvima.

U želji da se nađe put prema autentičnim interesima Crkve biskupi su tajnim glasanjem bez ijednog glasa protiv donijeli s tim u vezi svoju izjavu. Istovremeno je formirana komisija episkopata kojoj je stavljeno u dužnost da ispita statute tangiranih postojećih udruženja i društava. Komisija ima pet članova, a na čelu joj stoji riječki nadbiskup Pavlišić, tajnik je biskup Kokša, dok su njeni ostali članovi nadbiskup Jozinović, te biskupi Pernek i Jablanović.

Na ovom saboru biskupi su se ponovno pozabavili pitanjem školskih udžbenika, te će i dalje pomnije i sustavnije pratiti tu stranu našeg života. S tim u vezi doraduje se dokumenat za mlade.

Za novog predsjednika Vijeća za mlade do kraja tekućeg mandata izabran je kotorski biskup dr Marko Perić.

Formirana je komisija biskupa koja će uz predhodnu širu konzultaciju pripremati nacrt naših prijedloga za Sinodu biskupa u Rimu slijedeće godine i pretresati pitanja pomirenja i pokore u Crkvi.

Na radu sabora našlo se i pitanje pastorizacije naših Roma. Utvrđeno je da Crkva i tu ima i obaveze i mogućnosti djelovanja. Ukoliko se nađe odgovarajući svećenik, mogao bi odmah dobiti na raspolaganje i crkvu i kuću u mjestu gdje ima preko tisuću Roma katolika.

Naša Biskupska konferencija će preporučiti pokretanje apostolskog procesa sluge božjeg o. Vendelina Vošnjaka.

Na Simpoziju biskupa Evrope koji će se održati ove godine od 4. do 8. listopada u Rimu našu službenu delegaciju čine nadbiskupi Kuharić i Šuštar, te biskup Kokša, a po službenom položaju učestvovat će u njenom radu i biskup Jablanović.

Ovogodišnji jesenski sabor Biskupske konferencije održat će se u Đakovu prigodom proslave stote obljetnice katedrale od 27. do 29. rujna.

Zagreb, 22. travnja 1982.

TAJNIŠTVO BKJ

IZJAVA BKJ SA PROLJETNOG ZASJEDANJA U ZAGREBU

Biskupi su s pažnjom razmotrili Izjavu Svete Kongregacije za kler "Episcopi quidam" od 8. III. 1982. o svećeničkim udruženjima i društvima. Izjava je objavljena autorite-

tom Svetog Oca i slijedi dosljedno nauku II. vatikanskog sabora o Crkvi, o svećeništvu i o redovništvu. Ta izjava obavezuje biskupe, svećenike i redovnike. Stoga izjavljujemo da se svećenici ne mogu učlanjivati u takva udruženja i društva kojima statuti nisu odobreni od kompetentnog crkvenog autoriteta (PO 8), a na koja se odnosi spomenuta izjava. Svećenička služba i teološko djelovanje u Katoličkoj Crkvi moraju se vršiti u organskom jedinstvu s biskupom. Dosljedno tome svećenička udruženja i teološka društva ne mogu unutar Crkve zakonito postojati ni djelovati ako za svoje statute i za svoje djelovanje ne dobiju odobrenje od svakog pojedinog Ordinarija na čijem području namjeravaju djelovati, a nakon što statuti budu proučeni u gremiju Biskupske Konferencije Jugoslavije.

Zagreb, 22. travnja 1982.

BISKUPI JUGOSLAVIJE

PRIOPĆENJE ZA TISAK SA JESENSKOG SABORA B. K. J.

Ovogodišnji jesenski sabor naše Biskupske konferencije održan je u Đakovu od 27. do 29. rujna.

Prije toga biskupi su u gotovo punom sastavu sudjelovali u svečanostima stote godišnjice posvete đakovačke katedrale - bazilike. Oživljavajući uspomenu na biskupa Štrošmayera graditelja katedrale proslava je imala naglašenu ekumensku dimenziju, pa je bilo prikladno što je proslavi sudjelovao i podpredsjednik vatikanskog Tajništva za promicanje jedinstva kršćana, nadbiskup Msgr. Cascante Ramon Torella.

Spomenuti prelat je sudjelovao djelomično i u radu sabora, pa su tom zgodom iznesena mišljenja o ekumenskoj situaciji kod nas.

Na ovom saboru ponovno se našlo pitanje obnove stalnog đakonata kod nas prema smjernicama Drugog vatikanskog sabora (LG 29), te je donesena odluka da se zatraži od Svete Stolice odobrenje za njegovo uvođenje na području naše Biskupske konferencije.

Konačno je doraden i dokumenat naše BK o Presvetoj Euharistiji, pa se može očekivati da će u vrlo skoro vrijeme biti dat u javnost.

Sa ovog sabora biskupi su uputili Svetoj Stolici jednoglasno molbu za otvaranje postupka Sluge Božjega o. Vendelina Vošnjaka.

Razgovarano je i o unapređenju našeg apostolata pomoraca i traženi putovi za njegovo unapređenje.

Biskupi sa zanimanjem prate i cijene rad na pripremi posvete naših naroda Prečistom Srcu Marijinu.

Biskupska konferencija jednodušno izjavljuje da svećenicima nije dopušteno da budu članovi staleških svećeničkih i drugih društava koja nisu u skladu s izjavom "Quidam Episcopi". Među ta društva pripada također TDKS.

Biskupi također jednodušno najodlučnije odbijaju teške političke insinuacije kojima Predsjedništvo Teološkog društva "Kršćanska sadašnjost" optužuje sve one koji se prema TDKS kritički postavljaju. /Usp. Vjesnik - Sedam dana od 7. kolovoza 1982. str. 20./

Time je ekleziološki problem unutar Crkve prenesen na političko polje što biskupi moraju osuditi. Ne može se nikoga proglasiti revanšistom i čovjekom željnim pokolja zato što smatra da je udruživanje teologa izvan kompetencije biskupa štetno za jedinstvo Crkve. Biskupi ponovno izjavljuju da svećeničko djelovanje, u što je uključena i katolička teologija, mora biti pod jurisdikcijom Biskupa.

Zagreb, 30. rujna 1982.

TAJNIŠTVO BISKUPSKE KONFERENCIJE

TEOLOŠKO - PASTORALNI TJEDAN ZA SVEĆENIKE

Katolički bogoslovni fakultet iz Zagreba javlja da će od 25.-28. siječnja 1983. godine održati svoj tradicionalni TEOLOŠKO-PASTORALNI TJEDAN ZA SVEĆENIKE. Tema slijedećeg pastoralnog tjedan glasi: BOLEST, STAROST I SMRT U KRŠĆANSKOJ EGZISTENCIJI. Tjedan će se održati u prostorijama Dječjačkog sjemeništa u Zagrebu-Šalati, Voćarska cesta 106. Tema Tjedna podijeljena je na slijedeća predavanja i priopćenja.

PREDAVANJA

1. Bolest. Homo patiens (Dr. Nikola Dogan, Đakovo)
2. Bolest. Pastva bolesnika (Dr. Josip Ladika, Zagreb)
3. Sakrament bolesničkog pomazanja. Bibl. teol. vid (Dr. Aldo Starić, Zgb.)
4. Sakrament bol. pomazanja. Lit.-pastor. vid (Dr. Vlado Zagorac, Zagreb)
5. Starost. Medicinski vid
6. Psihološki vid starosti (Dr. Josip Balaban, Zagreb)
7. Sociološki vid starosti (Dr. Josip Sabol, Darmstadt)
8. Pastoral starih osoba (O. Đono Zvonimir Šagi, Varaždin)
9. Smrt. Kulturno-antropološki pregled (Dr. Ante Kusić, Split)
10. Smrt. Egzistencijalno-psihološki vid (Dr. Vjekoslav Bajsić, Zgb.)
11. Teologija smrti (Dr. J. Tomislav Šagi-Bunić, Zagreb)
12. Liturgija smrti (Dr. Anton Benven, Rijeka)

PRIOPĆENJA

1. Invalidi, slijepi i gluhoonijemi (O. Leonardo Kamerlato ofm, Zgb.)
2. Pastoralna briga u bolnicama i u domovima (Vlč. Luka Depolo, Zgb.-Dubr.)
3. Stari i bolesni svećenici (Dr. Ivica Šešo, Đakovo)
4. Župska zajednica i starci (Vlč. Danijel Labaš, Zagreb)
5. Kulturni programi u domovima (Gđa Marija Fanuko, Zagreb)
6. Samoubistvo (Dr. Marin Srakić, Đakovo)

Obavještavaju se svećenici da i ovaj put mogu dobiti u Dječjačkom sjemeništu na Šalati, Voćarska cesta 106., smještaj uz cijenu od 1.400 DIN (za sva četiri dana) odnosno 350 (jedan dan i 250 DIN za ulaznicu (za sva četiri dana). Na TPT bit će svaki dan koncelebrirano euharistijsko slavlje, pa upozoravamo svećenike da sa sobom ponesu aibu, cingulum, humerale i stolu.

OKRUŽNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR

Mostar, 9. prosinca 1982.

Broj: 1178/82.

Predmet: Imenovanja novih dekana u biskupiji Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanjskoj

Dana 7. prosinca 1982. imenovani su novi dekani za dekanatska područja u našim biskupijama u Hercegovini. Za dekane pojedinih dekanata imenovani su slijedeći:

- Msgr. don Anđelko BABIĆ, župnik katedralne župe Mostar imenovan je dekanom MOSTARSKOG dekanata - 1171/82;
- O. fra Zdenko KARAČIĆ, župnik župe Čitluk, imenovan je BROČANSKIM dekanom - 1172/82;
- O. fra Dobroslav BEGIĆ, župnik župe Drinovci, imenovan je DONJO-BEKIJSKIM dekanom - 1173/82;
- O. fra Ante PERKOVIĆ, župnik i gvardijan u Duvnu, imenovan je DUVANJSKIM dekanom - 1174/82;
- O. fra Viktor KOSIR, župnik župe Posušje, imenovan je GORNJO-BEKIJSKIM dekanom - 1175/82;
- O. fra Dane KARAČIĆ, župnik i gvardijan na Humcu, imenovan je NAHIJSKIM dekanom - 1176/82;
- O. fra Zdenko GALIĆ, župnik i gvardijan na Širokom Brijegu imenovan je ŠIROKO-BRIJEŠKIM dekanom - 1177/82.

- Vlč. don Aleksandar BORAS, župnik župe Neum, imenovan je TREBINJSKIM dekanom - 868/82;
- Vlč. don Mate PULJIĆ, župnik u Stocu imenovan je STOLAČKIM dekanom - 1170/82.

Dužnosti i prava dekana određeni su u kanonskom pravu k. 445-540.

Neka nove dekane prati Božji blagoslov po zagovoru Marije Majke Crkve.

+ Pavao, biskup

Broj: 1179/82.

Predmet: Proljetni korpusni sastanak

Svi dekanati su dužni na proljeće održati dekanatski sastanak. Datum i mjesto održavanja sastanka - prema dogovoru. Svi svećenici su dužni proučavati Papinu pobudnicu FAMILIARIS CONSORTIO (Izdanje KS u seriji Dokumenti 64 a župskim uredima dostavljena u svibnju ove godine). Svi koji nisu navršili 50 godina života i koji nemaju akademske graduse dužni su izraditi pismenu radnju na temu FC i to koji su ređeni uključivo 1970. god pa nadalje obraditi će komentaron od nekoliko stranica prvi i drugi dio pobudnice, a treći i četvrti dio obraditi će ostali. Na dekanatskom sastanku treba pročitati jednu radnju o I. i II. poglavlju i jednu radnju o III. i IV. poglavlju. Iza čitanja radnji neka slijedi diskusija o problemima obitelji kod nas,

posebno o organiziranoj pripravi mladih na brak. Izrađene radnje Dekani će dostaviti na Ordinarijat.

+ Pavao, biskup

Broj: 1180/82.

Predmet: Neke liturgijske odredbe

1. Postoje vrlo jasne odredbe o liturgijskom odijevanju kod liturgijskih čina. Pa ipak sam vidio neurednosti na koje po dužnosti moram upozoriti. Odredbe Sv. Kongregacije za bogoštovlje i sakramente naznačene su u uvodnim rubrikama za pojedine sakramente. Ali neki svećenici se vladaju pri tom kao "gospodari na svom području", a ne kao "poslanici" koji će jednoć odgovarati kako su liturgijske odredbe vršili.

POZIVAM SVE SVEĆENIKE KOJI BILO KADA I BILO GDJE NA PODRUČJU BISKUPIJA U HERCEGOVINI VRŠE LITURGIJSKE ČINE DA UVAŽAVAJU SVE LITURGIJSKE ODREDBE KAO I ONE KOJE SE NALAZE U ZAKONITIM LITURGIJSKIM KNJIGAMA.

2. U pogledu dijeljenja svete pričesti, bilo pod misom, bilo izvan mise, upozoravam svećenike na propis Svete Kongregacije za bogoštovlje od 21. lipnja 1973. gdje u točki 20 izričito stoji: "DJELOTELJ SVETE PRIČESTI JE PREZBITER ILI ĐAKON OBUČEN U ALBU ILI SUPERPELICEJ PREKO TALARA (HABITA) I STOLU."

Bila bi zloraba dijeliti pričest samo sa stolom preko talara (habita) ili, još gore, sa stolom preko civilnog odijela.

3. Presveto koje nosimo bolesnicima ne spada u tašnu među ostale stvari, nego u posudicu i vrećicu koja se ima objesiti o vrat da se sakrament nosi na prsima.

4. Protivno odredbama Crkve dijeli se i sakrament obraćenja ili ispovijedi. Najčešće se na civilno odijelo stavi stola i tako ispovijeda. Crkva izričito naređuje da svećenik stolu stavi ili preko talara (habita) ili preko albe (ako nema ni talara ni habita na sebi). PASTORALNO SVEĆENSTVO JE DUŽNO U SAVJESTI DA SE PRIDRŽAVA OVE ODREDBE.

5. Koncelebracija. Koncelebranti kad zajednički govore "kanon", moraju kanon izgovarati 'sub-missa voce', tj. ispod glasa. Šta je to ispod glasa? To je tako tiho da narod čuje glavnog koncelebranta a ne cijelu skupinu koncelebranta. Dakako, svećenici koncelebranti moraju biti obučeni u albu s pojasom i stolom, a ne smiju imati stolu preko habita ili talara, ili, što je još gore, preko građanskog odijela. Glavni celebrant kad sam služi misu, mora imati potpuno misno ruho: albu, pojas, stolu, misnicu.

6. Za Božić mnogi svećenici pripremaju s djecom i mladima neku priredbu s igrokazom ili deklamacijama, što je veoma pohvalno. Ipak na neke stvari moram upozoriti.

Ako je ikako moguće neka se igrokazi ne prikazuju u crkvama. Ako baš nije moguće nego u crkvi, bolje je Presvetosti skloniti u sakristiju. Nikako nije preporučljivo i ne smije se u crkvi postavljati pozornica kao ni bilo kakvi zastori. U našoj zemlji ima na desetine civilnih putujućih kazališta. Oni daju igrokaže i drame u dvoranama bez ikakve pozornice i bez zastora. Ako treba postaviti neki stol ili stolice, nije potrebno to skrivati. Nije protivno dramskom prikazivanju ako se rekne gdje se čin događa ili još neko razjašnjenje. Treba izbjegavati scene, haljine, prizore koji stvaraju smijuriju - treba čuvati dostojanstvo kuće Božje.

Vrijeme pred ponoćku nije prikladno za igrokaže, možda jedino za neke deklamacije i pjevanje. Ono je vrijeme kada znaju navaliti penitenti za ispovijed i nije zgodno da im se uskrati ispovijed zbog igrokaza. Igrokaz se može prikazati u neki pobožični naredni dan. Na samu ponoćku svijet i tako dobro dolazi, pa mu nije potreban "mamac", koji taj čas može biti i smetnja molitvi i pobožnosti. Sve ovo cum nica salis. razborito i pastoralno!

+ Pavao, biskup

Broj: 4181/82.

Predmet: Polaganje jurisdikcijskih ispita.

Nakon prilične pauze opet ćemo početi s polaganjem jurisdikcijskih ispita. Oni će biti 9. i 10. ožujka 1983. Dužni su im pristupiti svi zaređeni od 1976. god. pa dalje, koji pastoralno djeluju na području Mostarsko-duvanjske i Trebinjske biskupije.

Ispitna građa za jurisdikcijske ispite je slijedeća:

- Moralka - cijela
- Ženidbeno pravo
- Pastoral - posebno obzirom na liturgiju

Za građu iz Pastoralu kandidati se mogu poslužiti knjigom "Pastoralna teologija liturgijskih slavlja" - Zagreb 1973. Još posebno treba proučiti Opći uvod u Rimski misal (red mise), kao i uvode u druge obrednike: krštenja, potvrde, bolesničkog pomazanja, vjenčanja, sprovod, inicijacija i pokora.

Imena kandidata kao i pojedinosti o samom polaganju objavit ćemo naknadno.

+ Pavo, biskup

Broj: 1182/82.

Predmet: Dan za migrante - iseljenički dan

I opet se približava blagdan Svete obitelji - nedjelja koju je naš episkopat odredio za proslavu i obilježavanje dana iseljenika - "Iseljenički dan". Želja je i Svete Stolicе da se svake godine ovoj problematici posveti posebna pažnja. U ovom broju našeg Vjesnika donosimo ovogodišnje izašle dokumente Svete Stolicе o ovoj tematici.

Vijeće BKJ za hrvatsku migraciju ove je godine izdalo poslanicu naših biskupa kao i prigodni plakat za Iseljenički dan što se dostavlja svim župskim uredima.

Neka sve župe naših biskupija, koje nažalost nisu pošteđene od iseljavanja i raseljavanja i razne krajeve domovine i svijeta dostojno obilježe ovaj dan, a pastoralno osoblje neka ovu prigodu iskoriti da govori o ovoj problematici - posebno o posljedicama činjenice našeg iseljavanja i raseljavanja.

Priloženi materijali ne isključuju već potpomažu vlastitu inicijativu za organiziranje i obilježavanje dana iseljenika.

+ Pavao, biskup

Broj: 1183/82.

Predmet: Svjetski dan mira - 1. siječnja 1983.

Povodom XVI svjetskog dana mira Sveti je Otac izabrao temu:

"DIJALOG ZA MIR - IZAZOV NAŠEM VREMENU".

Izabranu temu je obradila Papinska komisija Justitiae et pax uz suradnju sa tri rimska Tajništva. Tekstove od ova tri Tajništva doneseni su u našem Vjesniku s namjerom da potpomognu Vašoj inicijativi u dostojnom obilježavanju ovog značajnog dana za čitavi svijet.

+ Pavao, biskup

Broj: 1184/82.

Predmet: Calendarium missarum pro iuventute et familia christiana - za 1983. godinu u našoj biskupiji

SIJEČANJ: 8. Katedrala Mostar i Trebinje,
15. Duvno i Neum,
22. Ravno i Trebinja,
29. Gradac i Hutovo,
VELJAČA: 5. Stolac i Hrasno,
12. Prenj, Rotimlja i Stjepan Krst,
19. Aladinići i Domanovići,
26. Dračevo i Čeljevo.

- OŽUJAK: 5. sv. Petar i Pavao-Mostar i Nevesinje,
12. Blagaj i Potoci,
19. Drežnica i Jablanica,
26. Gabela i Gabela Polje.
- TRAVANJ: 9. Konjic i Glavatičevo,
16. Čitluk i Međugorje,
23. Kruševo i Goranci,
30. Gradina.
- SVIBANJ: 7. Ploče i Čerin,
14. Gradnići,
21. Veljaci,
28. Vitina.
- LIPANJ: 4. Humac,
11. Vitina
18. Studenci,
25. Klobuk i Šipovača-Vojnići.
- SRPANJ: 2. Drinovci,
9. Grljevići,
16. Široki Brijeg
23. Ružići,
30. Tihaljina i Gorica.
- KOLOVOZ: 6. Ledinac i Raskrižje,
13. Kočerin,
20. Rasno i Buhovo.
27. Ljuti Dolac i Jare.
- RUJAN: 3. Polog i Izbično,
10. Posušje i Vinjani Hercegovački,
17. Posuški Gradac, Rakitno i Sutina,
24. Vir i Zagorje.
- LISTOPAD: 1. Roško Polje,
8. Bukovica,
15. Šuica,
22. Seonica,
29. Čapljina.
- STUDENI: 5. Prisoje,
12. Grabovica,
19. Vinica,
26. Rašeljke.
- PROSINAC: 3. Grude,
10. Crnač,
17. Gradac Mostarski.

Napominjemo župnicima da odmah po primitku svojih Direktorija 1983. zabilježe datum kada imaju odslužiti svetu misu na ovu nakanu. Bilo bi dobro i poželjno je da se u nedjelju prije ove svete mise vjernicima ova misa oglasi i da im se ova nakana preporuči u njihove molitve i ako je moguće da dođu na ovu misu.

+ Pavao, biskup

Broj: 1185/82.

Predmet: Post i nemrs u 1983. god.

Za 1983. godinu određuje se slijedeće:

Post i nemrs: 16. veljače - PEPELNICA,

1. travnja - VELIKI PETAK.

Samo nemrs: Na sve petke u korizmi. Na ostale petke kroz godinu vjernici mogu nemrs zamijeniti nekim drugim dobrim djelom, po odredbi naših biskupa. Svećenici i redovnici dužni su držati nemrs u sve petke kroz godinu, ako na petak ne padne koji zapovjedani blagdan.

+ Pavao, biskup

Broj: 1186/82.

Predmet: Vrijeme korizmene svete ispovijedi i uskrсне svete pričesti

I za ovu godinu vrijedi kao i za prošle, tj. od prve nedjelje Korizme pa do blagdana Presvetog Trojstva uključivo. Pročitaj i usporedi okružnicu br. 974/81., Sl. vjesnik 1981. str. 15 br. IV.

+ Pavao, biskup

Broj: 1187/82.

Predmet: Binacije i trinacije

Dozvola za binacije i trinacije vrijedi i za slijedeću godinu 1983. pod istim uvjetima pod kojima je svećenicima u pastvi i podijeljena.

Po odredbi Svete Stolice binacije i trinacije služe se "ad intentionem Episcopi".

Kao i do sada svaka peta binacija može se aplicirati na svoju vlastitu nakanu, ali se stipendij ne smije uzimati niti se time može udovoljiti dužnost namjene mise "pro populo".

Svi su svećenici po savjesti dužni početkom godine dostaviti pismeno broj intencija biniranih ili triniranih na Ordinarijat koliko su puta tokom 1982. god. imali misu ad intentionem Episcopi. Ova odredba obvezuje i svećenike redovnike.

+ Pavao, biskup

Broj: 1188/82.

Predmet: Dužnosti župske kancelarije prema kancelariji Biskupskog ordinarijata

Kako je to i do sada bila praksa svi su župnici dužni početkom naredne građanske godine službeno pohoditi Ordinarijat i tom prigodom podnijeti pastoralni izvještaj, statistički izvještaj i ujedno podmiriti materijalne oba-

veze prema Ordinarijatu.

Za slijedeću godinu župnici mogu dolaziti po ovom poslu na Ordinarijat tek 10. siječnja pa do najkasnije 12. veljače 1983. Ako do 12. veljače ne mogu doći onda su dužni poslati statistički izvještaj i blagajnički izvještaj do ovog datuma, jer već u drugoj polovini veljače Ordinarijat mora poslati neke izvještaje na centralne urede. Zato molim sve župnike da ovi izvještaji budu dostavljeni Ordinarijatu do 12. veljače, a Vaš osobni dolazak može uslijediti do kraja veljače.

Prošle godine bilo je nekoliko župa koje nisu na vrijeme dostavile svoje prijepise Matica. Jedna još ni danas nije dostavila! Opet napominjem, ove će se godine primati samo jednoobrazni arci prijepisa, jer nam nejednaki zaista stvaraju velike poteškoće kod uvezivanja.

Na potrebu savjesnog popunjavanja statističkog izvještaja o župi mislimo da Vam nije potrebno govoriti. Vaše uredno i blagovremeno ispunjanje i dostavljanje svih statistika olakšava i naš posao i obaveze koje imamo prema BKO kao i prema Svetoj Stolici.

Zaduženje za Službeni vjesnik nije unešeno u obračunski formular kojeg Vam dostavljamo nego ćete taj iznos od 250,- ND za 1982. uplatiti prigodom Vašeg dolaska.

Isto tako oni koji su dobivali hostije kod sestara u Biskupiji izmirit će svoje dugovanje prigodom svoga dolaska početkom godine i to za velike hostije 1.-ND po kom. a za male po 0,40,-ND po komadu.

Obavještava se pastoralno svećenstvo da su sestre na Domanovićima, koje su se ponovno vratile na tu župu, od Ordinarijata dobile na korištenje opremu za pečenje hostija, budući da je Ordinarijat dobio novu opremu. Župnici okolnih župa: Aladinići, Prenj, Stolac, Rotimlja, Stjepan Krst, Čeljevo, Dračevo, Gabela, Gabela Polje, Čapljina, Studenci mogu uzimati hostije kod sestara na Domanovićima uz ovu cijenu koja je gore navedena, a iznimo mogu dobiti na Ordinarijatu, ako sestre imaju pripremljene, a nisu im dužne dati. Molimo svećenike navedenih župa da ovu molbu uvažavaju, jer sestre na Ordinarijatu imaju ionako dosta posla sa hostijama. Svećenici koji dobivaju na drugim mjestima hostije ili ih sami prave neka strogo vode računa o brašnu koje koriste.

Na koncu jedno pitanje: Da li si gosp. župniče ove godine vodio uredno župsku kroniku?

+ Pavao, biskup

Broj: 1200/82.

Predmet: Ordinarijeva božićna čestitka svećenstvu i vjernicima

Naprijed donešena Božićna čestitka svećenstvu i vjernicima neka se pročita na svim misama na Božić.

BISKUPSKI ORDINARIJAT

IMENOVANA UPRAVA PROVINCIJE HERCEGOVAČKIH FRANJEVACA

Iza kako je bivša privremena uprava 2. veljače 1982. godine podnijela neopozivu ostavku franjevačkoj vrhovnoj upravi u Rimu, po ovlaštenju Svete Stolice (Sveta Kongregacija za evangelizaciju naroda ili De Propaganda Fide, Prot. N. 1058/82 od 22. ožujka 1982) generalni definatorij Franjevačkog reda izabrao je 7. travnja 1982. godine redovnu upravu ove provincije u slijedećem sastavu:

Provincijal:	- fra Jože PEJIĆ
Provincijalov zamjenik:	- fra Petar KRASIĆ
Provincijski definatori:	- fra Drago ČOLAK
	- fra Ferdo MAJIĆ
	- fra Vendelin KARAČIĆ
	- fra Petar VLAŠIĆ
	- fra Bogomir ZLOPAŠA

Novoj provincijalnoj upravi čestitamo na imenovanju!

"PADAM SA STOLICE..."

Svima je više manje poznata žalosna situacija naše Crkve u Mostaru. "Treba ubiti biskupa...", a sada "Treba ubiti Provincijala... i još neke fratre..." Tko snosi krivicu i odgovornost za sve ovo? Optužbi ne fali. Ali čini se ili se ljudi prave da ne znaju ili doista neki ne znaju kako je podijeljen Mostar.

Pred neko vrijeme došao je k meni jedan mladi franjevac. U razgovoru sam mu spomenuo da je na službenim razgovorima pred biskupom Laszlom 1973. godine biskupijska strana pismeno i usmeno predložila da se Mostar, kada bude sagrađena katedrala, podijeli pola - pola. Službeni predstavnici hercegovačke franjevačke provincije na to su odvratili: Ne, nego katedralnoj župi dvije trećine, drugi put je upisano 3/4, a franjevačkoj jedna trećina sadašnje (tadašnje) župe.

Zašto Tako? - upitali smo. - Eto vama "gradska vjera", mi ćemo u konačnoj podjeli uzeti više vjernika sa sela. I sami su predložili granice župa.

Kad sam ovo rekao mom sugovorniku, on je reagirao: "Padam sa stolice što to govorite?" A u Mostaru i Hercegovini se ove dvije godine i ne govori ništa drugo nego o nepravednoj podjeli Mostara.

Kada sam ovo nekoliko dana kasnije ispričao drugom franjevcu, on mi reče: Ma što se pravi da nije znao, znali smo mi svi kako je podijeljeno i tko je dijelio.

Zato treba odvagnuti krivicu i odgovornost onoga i onih koji su promišljeno kršćanski puk zaveli i bludnju i doveli do ovog žalosnog i teškog stanja u Mostaru.

Ovo sam morao napisati da netko ne bi opet došao u pogibelj da padne sa stolice.

Mostar, 14. prosinca 1982.

+ Pavao, biskup

UZ PAPINU ODREDBU O SVEĆENIČKOJ ODJEĆI

Odredba pape Ivana Pavla II data je doduše samo za Rimsku biskupiju, ali je sigurno da će imati odjeka u cijelom svijetu. "Tonaca non famonaco", stara je izreka, iako joj se krivo interpretira smisao. Ona želi reći da te neće to učiniti dobrim redovnikom ako obučeš redovničko odijelo. Međutim to ne niječe važnost svećeničkog i redovničkog odijela. Ono govori svijetu, ono je trajna propovijed koju kršćanski puk želi uvijek slušati, odnosno vidjeti, dok ateisti baš protivno. I zašto bi mi podilazili željama ateista, a žalostili kršćanski puk? A kako bi to izgledalo da časne sestre reku: kad nije potrebno svećenicima, zašto bi bilo nama? - i sve obukle civilno?

Bilo je žalosno u Rimu sretati samo ponekog starog, ćelavog svećenika i znati da ima više tisuća mladih koji su se sakrili u civil. Oni starci sigurno nisu nikome mogli biti naravni poticaj na duhovno zvanje.

Ljubimo svoje svećeničko i redovničko odijelo i nosimo ga!

+ Pavao, biskup

ZAMOLJENI - PREPORUČUJEMO

1. Celestin TOMIĆ, Sveti Pavao, vrijeme život i djelo apostola Pavla, Zagreb 1982. Cijena 450 ND. Narudžbe: Provincijalat franjevac konventualaca, Zagreb
2. Sv. Grgur iz Nise: SPISI O DJEVIČANSTVU, Symposion, Split 1982. Cijena: broširano 250, uvezano 350 ND. Narudžbe: Samostan sv. Klare, Končareva 29 58000 Split
3. Bl. Andela Folinjska: KNJIGA ISKUSTVA PRVIH VJERNIKA, Symposion, Split, 1982. Cijena: broširano 220, uvezano 320 ND. Narudžbe kao pod 2.
4. S. Marija od Presv. Srca: Franjina ljubav na križu, Symposion, Split 1982. Cijena: broširano 150, uvezano 250 ND. Narudžbe kao pod 2 i 3.
5. DANICA 1983. - Hrvatski katolički kalendar, HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb 1982. Zanimljivo štivo, Cijena 120 ND. Narudžbe: HKD sv. Ćirila i Metoda, Trg kralja Tomislava 21, 41000 Zagreb.
6. Rere VOILLAUME: Isusovim putem, Vrelo života 1981. Sarajevo Svetožara Markovića 5., 71000 SARAJEVO

IMENOVANJA I PREMJEŠTAJI

- vlč. don Pavao FILIPOVIĆ razrješen dužnosti uprav. župe Grljevići i imenovan upraviteljem župe Hutovo.
- vlč. don Bariša ČARAPINA razrješen dužnosti uprav. župe Hutovo i imenovan upraviteljem župe Grljevići.
- vlč. don Stanko PULJIĆ razrješen dužnosti duh. pomoćnika u Potocima i imenovan upraviteljem župe Gradac D.
- vlč. don Stjepan RAVLIĆ razrješen dužnosti privremenog zamjenika župe Gradac D. i imenovan upraviteljem župe Ravno.
- vlč. don Mate PULJIĆ razrješen dužnosti upravitelja župe Ravno i imenovan upraviteljem župe Stolac.
- vlč. don Petar VULETIĆ razrješen dužnosti upravitelja župe Stolac i imenovan, na osobno traženje, duhovnim pomoćnikom u Potocima.
- vlč. don Mijo KLARIĆ imenovan duhovnim pomoćnikom u župi Gabela Polje.
- vlč. don Vjekoslav ŠARAVANJA razrješen je službe duh. pomoćnika na Aladinićima i poslan za duhovnog pomoćnika u Centar za obiteljski apostolat u Slavonskom Brodu na neodređeno vrijeme.
- vlč. don Ante dr KOMADINA imenovan voditeljem biskupijskog karitasa i misijskim animatorom u biskupiji. Istovremeno vlč. Komadina ima i studentski vjeronauk u katedralnoj župi.
- vlč. don Tomo VUKŠIĆ razrješen je dužnosti duhovnog pomoćnika u Katedrali i poslan na studij u Rim.
- vlč. don Ilija DRMIĆ - ovogodišnji naš mladomisnik - imenovan je pomoćnikom glavnog uredniku našeg biskupijskog lista "Crkva na kamenu".
- vlč. don Bariša ČARAPINA kao i vlč. don Petar VULETIĆ razrješeni su dužnosti dekana trebinjskog i stolačkog dekanata.
- Nakon što je dobio dokumenat o ekskordinaciji iz Hvarske biskupije (br. 392/82. od 7.9.1982.) vlč. don Mijo KLARIĆ je inkardiniran u biskupiju Mostarsko-duvanjsku. Vlč. don Mijo Klarić je rođen u župi Bukovica.
- Privremenu ekskordinaciju, na osobno traženje a i zbog opravdanih razloga, iz naše biskupije dobili su vlč. don Ivan ČIRKO za biskupiju Linz - Austrija

vlč. don Mate ŠARIĆ za nadbiskupiju Zagreb.

Izvršene su i promjene osoblja Provincije u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji:

- fra Kornelije KORDIĆ, duh. pomoćnik u Mostaru
- fra Grgo MARTIĆ, duh. pomoćnik u Mostaru
- fra Vendelin KARAIĆ, duh. pomoćnik u Mostaru
- fra Zdenko GALIĆ, župni vikar na Širokom Brijegu
- fra Berislav MIKULIĆ, duh. pom. na Širokom Brijegu
- fra Alojzije SESAR, duh. pom. na Širokom Brijegu
- fra Blago KARAIĆ, duh. pom. na Širokom Brijegu
- fra Ljubo ČUTURA, duh. pom. na Širokom Brijegu
- fra Stojan ZRNO, duh. pomoćnik u Duvnu
- fra Stanko BANOŽIĆ, duh. pomoćnik u Konjicu
- fra Vinko MIKULIĆ, župni vikar u Mostarskom Gracu
- fra Tomislav PERVAN, župni vikar u Medugorju

- fra Veselko SESAR, duh. pomoćnik u Međugorju
- fra Tomislav VLAŠIĆ, duh. pomoćnik u Međugorju
- fra Ljubo LEKO, župni vikar u Gorancima
- fra Dinko MASLAČ, župni vikar u Izbičnu
- fra Zrinko ČUVALO, duh. pomoćnik u Posuškom Gracu
- fra Drago PAŽIN, župni vikar u Rasnu
- fra Ante BAŠIĆ, župni vikar u Šuici
- fra Ante ŠARAVANJA, župni vikar u Grudama
- fra Slavko ANTUNOVIĆ, duh. pomoćnik u Grudama
- fra Petar LJUBIČIĆ, duh. pomoćnik u Seonići
- fra Dobroslav STOJIC, duh. pomoćnik u Vitini
- fra Vladimir KOZINA, duh. pomoćnik u Čapljini
- fra Marko JURIC, duh. pomoćnik u Čapljini
- fra Ivan BORAS, st., duh. pomoćnik u Veljacima
- fra Mariofil PERIĆ, duh. pomoćnik u Drinovcima
- fra Marko DRAGIČEVIĆ, st., duh. pomoćnik u Kočerinu
- fra Luka ZORIĆ, duh. pomoćnik u Kočerinu
- fra Jakov LOVRIĆ, duh. pomoćnik u Čerinu
- fra Pero ČUIĆ, duh. pomoćnik u Čitluku
- fra Petar KRASIĆ, kapelan u Poljima

SLUŽBE I REĐENJA

7. ožujka 1982. u sarajevskoj katedrali biskup dr Tomislav Jablanović primio je među kandidate za đakonat i prezbiterat naše bogoslove:

- 1. Antuna PAVLOVIĆA
- 2. Ivana STIRONJU (oba 2. godina)
- podjelio službu čitača:
 - 1. Marku BARIŠIĆU
 - 2. Draganu FILIPOVIĆU
 - 3. Zdravku IVANKOVIĆU
 - 4. Anđelku PLANINIĆU (svi 3. godina)
- službu akolitata:
 - 1. Boži GOLUŽA
 - 2. Anđelku PLANINIĆU
 - 3. Ljubi PLANINIĆU (svi 4. godina)

2. travnja 1982. god. u kapeli CBS u Splitu našem bogoslovu Zdravku BOKSIĆU podijeljena je služba čitača.

27. lipnja 1982. u crkvi sv. Franje u Imotskom nadbiskup i metropolita Splitsko-makarski podijelio je sv. red đakonata Nedji KREŠIĆU, bogoslovu Trebinjske biskupije

OVOGODIŠNJE SVEČENIČKO REĐENJE U KATEDRALI

Nedjelja 27. 6. 1982. bila je radosni dan za našu Crkvu u Hercegovini. Tog su dana zajedno s našim biskupom mons. Pavlom Zanićem, koji je obavio ređenje slavnili svoju prvu misu naša tri mladomisnika: fra Petar ČUIĆ (Bukovica), don Ilija DRMIĆ (Grabovica) i fra Branimir MUŠA (Široki Brijeg).

Pred vjernim pukom koji je ispunio katedralu, pred svojim roditeljima, rodbinom i prijateljima, pred svećenicima i pred Bogom, dali su svoja obećanja da će u vjeri i ljubavi služiti Bogu, Crkvi i Božjem narodu.

U svečanoj koncelebriranoj misi uz oca Biskupa i mladomisnike bili su o. fra Jozo Pejić, provincijal, o. fra Petar Krasić, prov. vikar i ekonom provincije, don Ante Brako, generalni vikar, fra Zdenko Galić, župnik i gvardijan širokobriješki, fra Gabrijel Mioč, župnik Bukovice, don Jozo Ančić, župnik Grabovice, don Petar Vuletić, župnik u Stocu (tada), don Drago Bevanda, misionar u Tanzaniji, don Ante Komadina i jedan svećenik iz Canade. U ceremonijama i obredima sudjelovali su naši bogoslovi iz Sarajeva, a đakon sku službu je obavljao vlč. Pavo Nikolić, sarajev. nadbiskupije.

Iz svete mise mladomisnici su prisutnima podijelili mladomisnički blagoslov.

Kod zajedničkog stola u dvorani katedrale u veselom raspoloženju izrečene su brojne čestitke od Ordinarija i Provincijala kao i prisutnih župnika - mladomisnicima i njihovim roditeljima. Izražene su želje da se u biskupiji zajedno radi u ljubavi i slozi. Zar i ovo zajedničko ređenje nije poticaj za to u ovoj godini naših jubileja: 100-obljetnice od ponovne uspostave redovite crkvene uprave u BiH i 800-obljetnici rođenja sv. Franje. Dao Bog da se naše želje i ostvare.

Svima koji su na svome putu prema svećeništvu ove godine primili službe, a posebno onima koji se zaređiše naše iskrene bratske čestitke i najbolje želje. Svemogući Bog, koji u njima započe dobro djela, neka ga i dovrši!

V I J E S T I - D O G A Ć A J I i

K R O N I K A

-
10. travnja - Ordinarij je u popodnevnim satima sa Tajnikom posjetio starački dom u Mostaru i tom prigodom za potrebe starijih osoba koje su tamo nastanjene predao svoje poklone, razgovarao sa nemoćnima i starima pa je nakon toga razgovarao sa osobljem koje njeguje i brine se o starim i nemoćnim u domu.
18. travnja - ovogodišnje dijeljenje krizme i pastoralne pohode župama započeo je Ordinarij u župi Stolac 18. travnja, a završio krizmom u župi Šuica 25. srpnja. U ovom razdoblju pohodio je slijedeće župe i podijelio svetu krizmu: Stolac, Aladinići, Prenj, Hutovo, Buhovo, Prisoje, Ravno (krizmao dr Marko Perić, biskup kotorski), Rašeljke, Humac, Mostar, Domandovići (krizmao dr Marko Perić), Građac D., Neum, Rotimlja, Vinica, Grabovica, Trebinja, Duvno, Kongora, Seonica, Roško Polje, Bukovica, Šuica. Posjet župama prošao je u lijepom redu na čemu Ordinarij zahvaljuje župnicima i vjernicima.

- 20.-23. travnja - Ordinarij je sudjelovao na proljetnom zasjedanju Biskupske konferencije. Nakon zasjedanja BKJ Ordinarij je kao predsjednik Vijeća BKJ za obitelj održao zasjedanje istoga vijeća u Zagrebu.
12. svibnja - Ordinarij je sa Tajnikom posjetio novoizabranog predsjednika SO Mostar ing. Vladu Smoljana. Kod prijema i razgovora sudjelovao je i predsjednik komisije za odnose s vjerskim zajednicama SO Mostara gosp. Zulfikar Džankić.
12. svibnja - umrla majka našeg svećenika-misionara don Stipe Ivančića. Sprovod je bio u Sesvetama kraj Zagreba, gdje je pokojnica živjela nakon odlaska obitelji iz Grabovice. Uz nekoliko svećenika iz naše biskupije sprovodu je prisustvovalao i don Drago Bevanda koji zajedno sa don Stipom djeluje u Tanzaniji. Blag budi Gospodine službenici svojoj Anici i daruj joj pokoj vječni!
24. svibnja - preminuo Cvjetko Obradović, otac našeg svećenika-misionara don Boška. Sprovod je bio u Jakšiću (Slavonija) kamo je pokojnik sa obitelji odselio iz Hrasna. Sprovodu su uz nekoliko svećenika iz biskupije prisustvovali don Drago Bevanda i don Nikola Sarić, misionari Tanzaniji. Pokojnik je živio kao pravi vjernik i tako je i umro. Nek mu Gospodin udjeli radost svog kraljevstva.
- 3.-6. lipnja - održana duhovna obnova u župi Buhovo
13. lipnja - Ordinarij sudjelovao na proslavi 500. obljetnici Kaštela i održao pobudni govor
18. srpnja - blagoslovljena je kapelica sv. Križa u Bjelimićima na groblju Slanice kraj Mokrog. Kapelica je početa 1. kolovoza 1981. i završena neposredno pred proslavu i blagoslov. Na sam dan proslave bili su prisutni: fra Ivan Bebek, fra Nikola Pandžić, mjesni imam Zejnil Biber, ispred mjesne zajednice lugar Nurko Biber i preko 200 (dvjesta) prisutnih vjernika. Otkako postoji naša dijaspora na ovom terenu ovo je do sada najveći katolički vjerski skup. (Iz dopisa fra Martina Planinića, koji iz konjičkog samostana pastorizira Glavatičevo, Bjelimiće... i koji je vodio ovu gradnju kapelice).
5. kolovoza - proslava 100-godišnjice dolaska sestra Kćeri Božje Ljubavi u Sarajevo. Došle su na poziv nadb. dr Josipa Stadlera. Proslava je održana u njihovoj obnovljenoj crkvi na Banjskom Brijegu.

- Ordinarij je uputio svoju čestitku za ovu veliku sestarsku proslavu.
10. kolovoza - Ordinarija posjetila delegacija pariškog nadb. Lustigera koji slijedeće godine kani posjetiti Jugoslaviju. Ta delegacija priprema put nadb. Lustigeru.
11. kolovoza - Ordinarij primio zavjete sestara u Bijelom Polju. Tog su dana vječne zavjete položile: s. Jelena PETKOVIĆ
s. Katarina PRITKOVIĆ, rođene sestre iz župe Studenci i s. Krešimira PANDŽA iz župe Goranci.
- 24.-27. kolovoz - Ordinarij sudjelovao u radu XI obiteljske ljetne škole, a nakon toga
28. i 29. kol. - sudjelovao na završnoj proslavi Franjine godine povodom 800- godišnjice rođenja sv. Franje u Sigetu-Zagreb.

ČAJNIČE

Točak crkvene povijesti koji je prije 40 god. za Čajniče stao, počeo je 19.9.o.g. ponovno svoj lagani hod. Zahvaljujući svetopisamski upornom vlč. Ivici Mrši, koji vodi brigu o katoličkim crkvama i vjernicima u Istočnoj Bosni, Čajniče je dobilo pravu ljepoticu, obnovljenu crkvu. Vlč. Ivica Mršo je kao onaj svetopisamski susjed kucao, često lupao na vrata srdaca i molio pomoć za Istočnu Bosnu. Onima koji ga pomogoše zahvalio bi se, a onima koji ga odbiše vraćao bi se ponovo. I eto smogao je sredstva da obnovi malu čajničku crkvu na radost onih koji pomogoše, a posebno male skupine čajničkih katolika. Konac djelo krasí. A taj konac bijaše 19. rujna 1982. kada je vrhbosanski metropolita i nadbiskup dr Marko Jozinović blagoslovio obnovljenu crkvicu. U koncelebraciji kojoj je predsjedao Nadbiskup uzeo je učešće i mostarski biskup msgr. Pavao Žanić sa svećenicima iz sarajevske bogoslovije i Ordinarijata te Tajnikom mostarske biskupije. Da ovaj lijepi događaj bude još ljepši, pomogli su pjevači iz Sarajeva, te časne sestre svih družbi i redova koje djeluju u Sarajevu koji dodoše autobusima iz Sarajeva. Radosti katolika u ovoj proslavi pridružili su se i Pravoslavni i Muslimani. Na početku svete mise vlč. Ivica Mršo zahvalio se hodži Čajniča Abdurahmanu Turčiću i njegovim vjernicima, koji su mu pomogli na razne načine, posebno časteći majstore za vrijeme renoviranja kahvom i pitama. Na osobit način i biranim riječima zahvalio se pravoslavnim sveštenicima iz Čajniča oo. Novici i Stanimiru Janjiću, za koje reče: "... oni nisu ekumenizam propovijedali. Oni su ekumenizam živjeli...". Poslije svete mise svi su prisutni pošli na ručak u hotel Orijent. Primjećeno je da se nisu odazvali svi pozvani. Čajnička crkva je inače kroz proteklih 40 godina služila kao skladište. Posljednju svetu misu je služio neki talijanski vojni svećenik. Danas u Čajniču živi svega 7 obitelji među kojima je i obitelj 88-godišnjeg Karla Bertanjolija. Poslije ručka svi učesnici slavlja su posjetili najstariju džamiju u Čajniču, a zatim smo bili gosti u kući

i crkvi pravoslavnih sveštenika. U crkvi smo čuli uspjehe i stradanja pravoslavne crkve u kojoj se čuva ikona Bogomajke Čajničke.

Vraćajući se s ove proslave u duši smo nosili osjećaj: lijepa je ta lijepa naša Bosna, još ljepša kad se u njoj Bogu moli.

(Preuzeto iz: VRHBOSNA, 1982., br. 4. str. 28-29)

O istoj proslavi donijela je Crkva na kamenu u listopadskom broju 1982. članak pod naslovom "Svečani dan u Čajniču".

- 22. rujna - u prostorijama katedralnog župskog centra u Mostaru održan prvi susret voditelja crkvenog pjevanja- 49 suđionika.
- 4.-7. listopada - u donekle obnovljenoj staroj župskoj kući u svetištu "Kraljice mira"- župa Hrasno održalo je desetak dječ. svećenika duh. vježbe pod vodstvom p. Roke Prkačina DI.
- 13.-14. listopad- dijecezanski svećenici pod vodstvom vlč. dr. prof. Tomislava Ivančića imali duhovnu obnovu
- 3. listopada - u samostanu sestara Franjevki u Potocima održana svečana akademija prigodom 50-obljetnice provincije i 800-obljetnice rođenja sv. Franje. Ordinarij je u pratnji Tajnika prisustvovao akademiji sestara.
- 29. rujna - sestre Služavke Malog Isusa dostavile na uvid i odobrenje Ugovor između njih i Župskog ureda Domanovići. Po ovom Ugovoru sestre će, nakon kratkog prekida, opet započeti svoje djelovanje na ovoj župi.
- 1. listopada - dekretom Biskupa Đakovačkog vlč. dr. Želimir Puljić imenovan je predavačem Eksperimentalne psihologije na VBS u Đakovu uz svoju profesorsku i tajničku službu na Sarajevskoj bogosloviji. Želimo mu blagoslovljen i plodonosan rad.
- 4. listopada - Ordinarij potvrdio i odobrio pripojenje vlč. don Andrije Iličića misijskoj družbi Consolatina, nakon što je otišao u misije afričkog kontinenta u Tanzaniju gdje djeluju još tri naša svećenika misionara. Isto tako potvrdio je obnavljanje ugovora o pripojenju istoj misijskoj družbi vlč. don Drage Bevande koji je svoj odmor ovog ljeta proveo u domovini. Ovog su se ljeta još dvojica naših svećenika uputili u misije u Afriku. Sada ih je pet, od kojih su četvorica u Tanzaniji: don Stipe Ivančić, don Drago Bevanda, don Boško Obradović i don Andrija Iličić, a u Rwandi sa don Milom Galićem, svećenikom kotorske biskupije djeluje naš svećenik don Marko Kutleša. Ovih dana u Svetoj baštini br. 6. god. I. pročitamo da je i fra Filip Sučić pošao u misije u Zaire svojoj braći

11. listopada

18. listopada do
3. studenog

fra Blagi Brkiću i fra Anti Kutleši. Ovih će dana svima njima poći pošiljke paketi robe i hrane iz našeg novoosnovanog biskupijskog misijskog caritasa. Napominjemo župnicima da će svoje misijske priloge sa župa najbolje dostaviti preko ove naše biskupijske ustanove. Ordinarij je pred predstojeći Svjetski misijski dan svim župskim uredima poslao za vjernike biskupije svoju poruku a istovremeno je dostavljena i Papina poruka za ovogodišnji Svjetski misijski dan.

- Ordinarij je u pratnji Tajnika i vlč. don Ante Komadine bio na putu po Austriji i Njemačkoj. Za vrijeme putovanja učinjen je posjet našim svećenicima koji rade u inozemnoj pastvi kao i nekim biskupima u dobrotvornim ustanovama koje vode brigu o Crkvi u našim krajevima. Srdačno primljeni od biskupa Laszla u Gradišću, pošli smo za Beč kod prelata Reitzera koji nam je pripremio i organizirao posjetu kod kard. Königa. Put nas je dalje vodio preko Passaua za Wemding kod gosp. Appl, koji je đakon bisk. Eichstätt/bay. Zatim smo posjetili naše svećenike don Marijana Bevandu, don Milu Miljko i don Ivicu Komadina koji djeluju na terenu biskupije Rottenburg. Učinjena je i posjeta biskupu Moseru koji se živo zanima za naše crkvene prilike i za naš vjerski život i djelovanje. Dan prije u nedjelju održali smo četiri mise za naše radnike. Dan je bio kišovit pa i naporan. Slijedio je put za Speyer gdje živi i djeluje naš don Milivoj Galić i časne sestre sv. Križa iz Đakova koje vode jedan starački dom. Biskup Wetter u Speyeru primio je na razgovor i posjetu našeg Biskupa, a dva dana nakon naše posjete uslijedilo je njegovo imenovanje za munchenskog nadbiskupa. Slijedio je put na sjever prema Göttingenu do don Josipa Ivankovića, a u Braunschweigu djeluje don Ante Kutleša. Njegovu misiju nismo posjetili ali smo se susreli s njime. Našeg don Stjepana Vuletića koji djeluje u Bremenu, a sva trojica na terenu bisk. Hildesheim, isto tako nismo mogli posjetiti. Nažalost nismo se ni telefonski mogli čuti. Iz Göttingena pošli smo za Bochum, Köln i Langenfeld. U Bochumu kod vlč. Branka Šimovića, rodnom iz župe Studenci, a u Kölnu smo bili na

slavlju zlatne mise kard. Höffnera koji nas je primio, a njegov Veliki prepošt na svečanom banketu spomenuo je i pozdravio prisutnost mostarskog biskupa na ovome slavlju, na kojem su sudjelovali 7 kardinala, čitava BK Njemačke i mnogi biskupi posebno iz misijskih zemalja Afrike, Azije i visoki društveni predstavnici Njemačke. Iza toga pošli smo za Langenfeld prijatelju naše biskupije vlč. Anti Slaviću, gradišćanskom Hrvatu koji živi i djeluje u nadb. Köln. I kod njega smo imali misu za naše radnike kojih je tamo ne mali broj. Vlč. Slavić i vlč. Šimović su veliki prijatelji i dobrotvori naše biskupije i mnogih naših svećenika pa im Ordinarijat na tome iskreno i od srca zahvaljuje.

Vrijeme je bilo da pođemo za domovinu - i opet kod gosp. Appl u Wemding gdje nam je mjesni župnik za našu katedralu poklonio lijepi veliki križ vrlo vrijedne izrade. Preko Eichstätta uputili smo se za Zagreb gdje smo prenoćili da bi tako sutradan mogli konačno nakon dugog izbivanja sretno došli u Mostar. Hvala Bogu na sretnome putu i svima koje smo susretali i vidjeli na lijepim primanjima i brizi koju su prema nama pokazali.

24. listopada
do 1. studenog

- održane pučke svete misije u župi Jare pod vodstvo p. Zvonke Majića i p. Božidara Ipše DI.

26. rujna

- u Đakovu održana proslava 100-obljetnice Strossmayerove katedrale. Na proslavi sudjelovao i naš Ordinarij da bi od

27.-29. rujna

- sudjelovao u radu zasjedanja BKJ koje je isto tako održano u Đakovu, a prije proslava u Đakovu i jesenskog zasjedanja BKJ u Đakovu Ordinarij je sudjelovao

25. rujna

- na zasjedanju Vijeća BKJ za ateizam u Zagrebu.

23.-26. studenog

Ordinarij na zasjedanju Papinskog vijeća za obitelj povodom prve godišnjice Papinske pobudnice Familiaris consortio.

2. i 3. prosinca

Ordinarij sudjelovao na zasjedanju Vijeća BKJ za obitelj na kojem je prisutne izvijestio o sastanku u Rimu.

6. prosinca

- Ordinarij je posjetio naše bogoslove u Sarajevu, s njima razgovarao, a slijedećeg dana svim bogoslovima održao misu i nagovor.

Iza svete mise bogoslovima Ordinarij je posjetio nadbiskupa i metropolitu vrhbosanskoga dr Marka Jozinovića i nakon toga se vratio u Mostar da bi odmah istoga dana poslije podne

7. prosinca

- pošao za Dubrovnik posjetiti naše semi-

narce nakon završetka prvog tromjesečja.

Biskup je razgovarao u susretu s odgojiteljima o radu i uspjehu naših seminaraca, a zatim imao susrete i razgovore sa seminarcima po razredima. Nadamo se da će seminarci na polugodištu pokazati bolji uspjeh što se tiče škole - na radost svojih poglavara, roditelja i naše biskupije. Na blagdan Bezgrješnog začeća BDM Ordinarij je u crkvi sv. Ignacija predvodio misno slavlje i održao prigodnu propovijed. Poslije podne uputio se za Mostar.

8. prosinca

- naš umirovljeni nadb. Čule pohodio je župu Dračevo sa Tajnikom biskupije. Toga dana on je pod svetom misom propovijedao i nakon propovijedi blagoslovio je novonabavljeni kip BDM. Crkva pod svetom misom bila je dupkom puna. Toga se dana na toj proslavi okupilo i nekoliko svećenika iz okolnih župa.

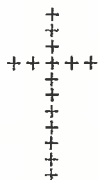
Iz Dračeva smo se po Nadbiskupovoj želji preko Žitomislića uputili na Gradinu u posjetu župniku, a nakon toga preko Čitluka i Kruševa za Mostar.

5.-12. prosinca

- u župi Šipovača-Vojnići održane su svete pučke misije koje je predvodio p. Zvonimir Majić i p. Božidar Ipša DI. U nedjelju 12. prosinca završnu svetu misu i propovijed održao je naš Ordinarij. Po kazivanju prisutnih misije su dobro uspjele. Bogu hvala.

*****++++*****

30. kolovoza 1982. biskup Pavao Žanić blagoslovio je temeljni kamen kuće-doma za naše penzionirane svećenike. Gradnja doma započeta je 16. kolovoza nakon dugih i temeljitih pripremih radova i poslova. Dom se gradi na crkvenom zemljištu kraj župskih objekata župe Potoci. Radove izvode Blago Zovko sa Jozom Karačićem. Tehnički nadzor vrši Pero Orlović, a ispred Ordinarijata sve vodi i organizira naš don Ivan Zovko. Ako Bog da kuća bi trebala biti useljiva početkom rujna 1983. godine. Kako do sada radovi dobro napreduju nadamo se da će se to i ostvariti. Kapelica u našem domu bit će posvećena sv. Ivanu Vianey-u. Neka blagoslov Božji i zagovor Gospin i sv. Ivana M. Vianey-a prate ovaj sadašnji rad na našem domu kao i budući život onih koji će u njemu živjeti.

IN MEMORIAM

Fra Frano IVANKOVIĆ

U 68 godini života prestalo je kucati srce fra Frane Ivankovića, člana hercegovačke franjevačke provincije, koji je zadnje dane svoga života proveo pastoralno djelujući na župi Kočerin. Fra Frano je rođen u Kovačima kod Duvna. Nakon završene osnovne škole upisao se na širokobriješku gimnaziju koju je završio 1934. god. Iza toga pohađa franjevački novicijat na Humcu, nakon čega započinje teološke studije u Mostaru gdje je 1940. godine i zaređen.

Kao svećenik djelovao je na mnogim župama u Hercegovini: u Mostaru, Čitluku, Čerinu, Blagaju, Izbičnu, Gradničima, na Humcu, u Gorici, Pošušju, Konjicu, Šuici, opet u Mostaru i od 1976. u Kočerinu, odakle su njegovi preci odselili u duvanjski kraj.

Tu na Kočerinu želio je pod svoje stare dane naš "Did" biti od pripomoći mladim svećenicima koji su vodili župu i baš ove zadnje godine dosta u župi gradili.

Da je zaista bio svima drag, i malima i velikima i mladima i starima, pokazao je veliki sprovod na kome se okupilo dosta svijeta; oko 80 svećenika, nešto oko 40 časnih sestara da bi sa molitvom i pjesmom na ustima otpratili našega fra Franu na posljednji počinak. Sprovodni obredi započeli su svetom Misom koju je predvodio provincijal herceg. franjevac o. fra Jozo Pejić, a s njim je u koncelecijaciji sudjelovalo oko 30 svećenika. Sprovodu je u ime Ordinarijata prisustvovao don Ante Brajko, generalni vikar biskupije. Od pokojnika se oprostio provincijal fra Jozo Pejić, njegov zamjenik fra Petar Krasić i sadašnji kočerinski župnik fra Mićo Pinjuh.

Uvjereni smo, kako je to i Provincijal istakao, da je fra Frano dobar boj bio, trku završio, vjeru sačuvao. Neka ga Krist sa svojim nebeskim Ocem primi u svoje Kraljevstvo.

Dr. Rudolf RÖMER

Rođen je 2.2.1905. god. u Nevesinju. Nakon osnovne škole i gimnazije u Sarajevu stupa u Nadbiskupsku bogosloviju koja se upravo te godine sa četiri proširuje na pet godina studija što sve završava odličnim uspjehom. Reden je 1.7. 1928. god. u Sarajevu.

Njegove službe: 1930. imenovan župnikom u Solakovoju Kuli gdje je službovao do 1938. od kada je bio vjeroučiteljem na ženskoj gimnaziji u Sarajevu do imenovanja za katehete na I. muškoj gimnaziji u jesen 1942. U lipnju 1945. odlazi za župnika u Komušinu do 1950. kada je upućen na 4 1/2 mjeseci istražni zatvor u Tuzlu. Krajem 1951. g.

odlazi u Modriču i bude imenovan dekanom doborskim. Bio je župnik i u Zenici na župi sv. Josipa i žepački dekan 1956-1960. Ukupno 24 godine pastoralne službe. 1960. god. bio je pozvan za profesora Svetog Pisma na bogosloviju u Đakovo gdje je djelovao punih 10 godina. Aktivno se zauzimao za ponovno otvaranje Nadbiskupske bogoslovije koja nije radila od 1944. do 1970. Iza otvaranja dolazi za profesora biblijskih nauka 9.6.1970 i tu ostaje do svog umirovljenja 14.11.1978. Bio je rektorom iste bogoslovije od 12.12.1972 do 6.10.1978. pa od tada živi u svećeničkom domu umirovljenika u Sarajevu. Umro je tiho i spokojno u Sarajevu 6. kolovoza 1982.

Svečane zadušnice održane su u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda u kojoj je ređen i u kojoj je slavio svoju prvu sv. Misu, 9. kolovoza a koncelebraciji je predsjedao i homiliju održao nadbiskup dr Marko Jozinović sa predstavnicima svećenstva iz sve tri biskupije metropolije.

Sahranjen je na sarajevskom novom groblju Bare.

Pokojnik je bio nekomplikirana, jednostavna osoba. Nastupao je otmjeno i bez afektiranja. Mnogim našim, posebno mlađim svećenicima, dobro je poznat iz zajedničkog života u bogosloviji. Svima nam je uvijek u živoj uspomeni.

Neka ga Gospodin obdari svojim nebeskim mirom i podari mu mjesto u nebeskom kraljevstvu. Počivao u miru!

+++++ 1. kolovoza 1982. godine nakon kratke i teške bolesti Gospodin je pozvao k sebi Milenka MARKOVIĆA, oca našeg svećenika don Rajka, iz župe Prenj Dubrave. Umro je mlad, ali bogat dobrim djelima i žrtvama. Koliko je pokojnik uživao ugled u svome mjestu i okolici pokazao je i njegov sprovod na kojem se okupilo mnoštvo svijeta i brojni svećenici koji su ga ispratili do njegova posljednjeg počivališta. Sprovodne obrede i misu predvodio je don Ante Brajko. Neka je Milenku vječni pokoj u Gospodinu!

+++++ Ovog ljeta Gospodin je uzeo k sebi i Franju EREŠA, oca fra Vlade Ereša iz Gornjih Radišića, župa Humac. Sprovodni obred i svetu misu predvodio je fra Jozo Pejić, provincijal i pod misom održao homiliju, a od pokojnika se oprostio humački župnik i gvardijan fra Dane Karačić. Franjinom sprovodu prisustvovalo je veliko mnoštvo svijeta, njegovih prijatelja i poznavalaca, kao i brojnih svećenika-franjevaca. Udjeli Gospodine svome sluzi Franji vječni pokoj u tebi!

P O Č I V A L I U M I R U !

